

2018

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY ORLEN ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2018

SPORZĄDZONE ZGODNIE Z MIĘDZYNARODOWYMI
STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ
ZATWIERDZONYMI PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ

WYBRANE DANE ZA 2018 ROK

GRUPA ORLEN

- EBITDA 9 888 mln PLN
- EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto 9 184 mln PLN
- EBIT 7 215 mln PLN
- Zysk netto 5 604 mln PLN
- Aktywa 64 141 mln PLN
- CAPEX 4 280 mln PLN
- Kapitał własny 35 739 mln PLN
- Liczba akcji 427 709 061
- Kapitał własny na 1 akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej 83,53 PLN
- Wypłata dywidendy za rok 2017: 1 283 mld PLN / 3 PLN na akcję
- Dług netto 5 599 mln PLN
- Dźwignia finansowa netto 15,7%

DOWNSTREAM

Produkcja

Sprzedaż

Energetyka

- Przychody ze sprzedaży 89 737 mln PLN
- EBITDA 7 583 mln PLN
- EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto 6 892 mln PLN
- EBIT 5 792 mln PLN
- Aktywa 46 129 mln PLN
- CAPEX 2 451 mln PLN

DETAL

- Przychody ze sprzedaży 37 474 mln PLN
- EBITDA 2 767 mln PLN
- EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto 2 780 mln PLN
- EBIT 2 306 mln PLN
- Aktywa 6 974 mln PLN
- CAPEX 832 mln PLN

WYDOBYCIE

- Przychody ze sprzedaży 605 mln PLN
- EBITDA 287 mln PLN
- EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto 305 mln PLN
- EBIT (21) mln PLN
- Aktywa 4 175 mln PLN
- CAPEX 740 mln PLN

EBIT - zysk/(strata) z działalności operacyjnej

EBITDA - zysk/(strata) z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację

EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto – EBITDA przed uwzględnieniem odpisów aktualizujących (odwrócenie/utworzenie odpisów aktualizujących wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego)

CAPEX- zwiększenie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów wraz z kapitalizacją kosztów finansowania zewnętrznego oraz zmniejszenie z tytułu otrzymanych/należnych kar za nieterminowe wykonanie kontraktu

Dług netto: długoterminowe i krótkoterminowe kredyty, pożyczki i obligacje pomniejszone o środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dźwignia finansowa netto: dług netto/kapitał własny (wyliczone według stanu na koniec okresu) x 100%

SPIS TREŚCI

1. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4	7. STRUKTURA GRUPY ORLEN	14
2. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5	7.1. STRUKTURA GRUPY	14
3. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	6	7.2. ZMIANY W STRUKTURZE UDZIAŁOWEJ GRUPY ORLEN	16
4. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH	7	8. WYNIKI OPERACYJNE I FINANSOWE	17
5. PODSTAWOWE INFORMACJE	8	9. DANE SEGMENTOWE	18
5.1. PODSTAWOWA DZIAŁALNOŚĆ GRUPY ORLEN	8	9.1. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI	18
5.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	8	9.2. PRZYCHODY, KOSZTY, WYNIKI FINANSOWE, NAKŁADY INWESTYCYJNE	18
5.3. WALUTA FUNKCJONALNA I WALUTA PREZENTACJI SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZASADY PRZELICZENIA DANYCH FINANSOWYCH DLA CELÓW KONSOLIDACJI	8	10. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	20
5.4. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	9	10.1. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	20
5.5. WPŁYW ZMIAN STANDARDÓW MSSF NA SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY ORLEN	9	10.2. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	26
6. RÓŻNICE POMIĘDZY DANymi UJAWNIONymi W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM A UPREDNIO SPORZĄDZONymi I OPUBLIKOWANymi SPRAWOZDANIAMI FINANSOWymi	13	10.3. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ RYZYKA FINANSOWEGO	45
		10.4. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	58
		11. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	61

1. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	NOTA	2018	2017	zmiana (r/r)	
				wartość	%
Przychody ze sprzedaży	9.2 , 10.1.1 , 10.1.2	109 706	95 364	14 342	15,0
<i>przychody ze sprzedaży produktów i usług</i>		91 014	72 915	18 099	24,8
<i>przychody ze sprzedaży towarów i materiałów</i>		18 692	22 449	(3 757)	(16,7)
Koszt własny sprzedaży	10.1.8	(97 265)	(81 766)	(15 499)	19,0
<i>koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług</i>		(80 781)	(61 266)	(19 515)	31,9
<i>wartość sprzedanych towarów i materiałów</i>		(16 484)	(20 500)	4 016	(19,6)
Zysk brutto ze sprzedaży		12 441	13 598	(1 157)	(8,5)
Koszty sprzedaży		(4 745)	(4 327)	(418)	9,7
Koszty ogólnego zarządu		(1 590)	(1 537)	(53)	3,4
Pozostałe przychody operacyjne	10.1.9	2 150	1 243	907	73,0
Pozostałe koszty operacyjne	10.1.10	(1 152)	(568)	(584)	102,8
(Strata)/odwrocenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	10.1.12	(16)	-	(16)	-
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	10.2.4	127	248	(121)	(48,8)
Zysk z działalności operacyjnej		7 215	8 657	(1 442)	(16,7)
Przychody finansowe	10.1.11.1	1 413	1 760	(347)	(19,7)
Koszty finansowe	10.1.11.2	(1 517)	(1 700)	183	(10,8)
Przychody i koszty finansowe netto		(104)	60	(164)	-
(Strata)/odwrocenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	10.1.12	(1)	-	(1)	-
Zysk przed opodatkowaniem		7 110	8 717	(1 607)	(18,4)
Podatek dochodowy	10.1.13	(1 506)	(1 544)	38	(2,5)
<i>podatek dochodowy bieżący</i>		(1 181)	(1 329)	148	(11,1)
<i>podatek odroczony</i>		(325)	(215)	(110)	51,2
Zysk netto		5 604	7 173	(1 569)	(21,9)
Inne całkowite dochody:					
które nie zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty		(24)	(13)	(11)	84,6
<i>zyski i straty aktuarialne</i>		(5)	(15)	10	(66,7)
<i>zyski/(straty) z tytułu inwestycji w instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody</i>		(23)	-	(23)	-
<i>podatek odroczony</i>	10.1.13.2	4	2	2	100,0
które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty		462	136	326	239,7
<i>instrumenty zabezpieczające</i>		12	929	(917)	(98,7)
<i>koszty zabezpieczenia</i>		38	-	38	-
<i>różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą</i>		415	(618)	1 033	-
<i>podatek odroczony</i>	10.1.13.2	(3)	(175)	172	(98,3)
Całkowite dochody netto		6 042	7 296	(1 254)	(17,2)
Zysk netto przypadający na		5 604	7 173	(1 569)	(21,9)
<i>akcjonariuszy jednostki dominującej</i>		5 556	6 655	(1 099)	(16,5)
<i>akcjonariuszy/udziałowców niekontrolujących</i>		48	518	(470)	(90,7)
Całkowite dochody netto przypadające na		6 042	7 296	(1 254)	(17,2)
<i>akcjonariuszy jednostki dominującej</i>		5 937	6 717	(780)	(11,6)
<i>akcjonariuszy/udziałowców niekontrolujących</i>		105	579	(474)	(81,9)
Zysk netto i rozdwojony zysk netto na jedną akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej (w PLN na akcję)		12,99	15,56	(2,57)	(16,5)

2. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	NOTA	31/12/2018	31/12/2017	zmiana (r/r)	
				wartość	%
AKTYWA					
Aktywa trwałe					
Rzeczowe aktywa trwałe	10.2.1	31 390	29 071	2 319	8,0
Wartości niematerialne	10.2.2	1 323	1 272	51	4,0
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	10.2.4	650	715	(65)	(9,1)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	10.1.13.2	70	49	21	42,9
Instrumenty pochodne	10.2.9	161	303	(142)	(46,9)
Pozostałe aktywa	10.2.9	338	330	8	2,4
		33 932	31 740	2 192	6,9
Aktywa obrotowe					
Zapasy	10.2.6.1	14 362	12 440	1 922	15,5
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	10.2.6.2	10 479	9 518	961	10,1
Należności z tytułu podatku dochodowego		114	80	34	42,5
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		4 192	6 244	(2 052)	(32,9)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	10.2.6.3	202	75	127	169,3
Instrumenty pochodne	10.2.9	524	434	90	20,7
Pozostałe aktywa	10.2.9	336	133	203	152,6
		30 209	28 924	1 285	4,4
Aktywa razem		64 141	60 664	3 477	5,7
PASYWA					
KAPITAŁ WŁASNY					
Kapitał podstawowy	10.2.8.1	1 058	1 058	-	-
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	10.2.8.2	1 227	1 227	-	-
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	10.3.4	361	331	30	9,1
Kapitał z aktualizacji wyceny		(15)	5	(20)	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą		709	334	375	112,3
Zyski zatrzymane	10.2.8.3	32 387	29 242	3 145	10,8
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		35 727	32 197	3 530	11,0
Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	10.2.8.4	12	3 014	(3 002)	(99,6)
Kapitał własny razem		35 739	35 211	528	1,5
ZOBOWIĄZANIA					
Zobowiązania długoterminowe					
Kredyty i obligacje	10.2.7.1	8 598	6 688	1 910	28,6
Rezerwy	10.2.10	1 055	902	153	17,0
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	10.1.13.2	1 445	1 095	350	32,0
Instrumenty pochodne	10.2.9	42	75	(33)	(44,0)
Pozostałe zobowiązania	10.2.9	366	311	55	17,7
		11 506	9 071	2 435	26,8
Zobowiązania krótkoterminowe					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	10.2.6.4	13 697	14 469	(772)	(5,3)
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	10.2.6.5	231	-	231	-
Kredyty i obligacje	10.2.7.1	1 193	317	876	276,3
Rezerwy	10.2.10	1 019	673	346	51,4
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		473	290	183	63,1
Instrumenty pochodne	10.2.9	193	313	(120)	(38,3)
Pozostałe zobowiązania	10.2.9	90	320	(230)	(71,9)
		16 896	16 382	514	3,1
Zobowiązania razem		28 402	25 453	2 949	11,6
Pasywa razem		64 141	60 664	3 477	5,7

3. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej							Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	Kapitał własny razem
	Kapitał podstawowy oraz kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	Kapitał z aktualizacji wyceny	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	Zyski zatrzymane	Razem			
NOTA	<u>10.2.8.1</u>	<u>10.2.8.2</u>	<u>10.3.4</u>		<u>10.2.8.3</u>		<u>10.2.8.4</u>		
01/01/2018 (dane zatwierdzone)	2 285	331	5	334	29 242	32 197	3 014	35 211	
Wpływ wdrożenia MSSF 9	-	-	-	-	(9)	(9)	-	(9)	
01/01/2018 (dane przekształcone)	2 285	331	5	334	29 233	32 188	3 014	35 202	
Zysk netto	-	-	-	-	5 556	5 556	48	5 604	
Składniki innych całkowitych dochodów	-	30	(20)	375	(4)	381	57	438	
Całkowite dochody netto	-	30	(20)	375	5 552	5 937	105	6 042	
Zmiana struktury	-	-	-	-	(1 115)	(1 115)	(3 107)	(4 222)	
Dywidendy	-	-	-	-	(1 283)	(1 283)	-	(1 283)	
31/12/2018	2 285	361	(15)	709	32 387	35 727	12	35 739	
01/01/2017	2 285	(355)	5	946	23 882	26 763	2 522	29 285	
Zysk netto	-	-	-	-	6 655	6 655	518	7 173	
Składniki innych całkowitych dochodów	-	686	-	(612)	(12)	62	61	123	
Całkowite dochody netto	-	686	-	(612)	6 643	6 717	579	7 296	
Zmiana struktury	-	-	-	-	-	-	2	2	
Dywidendy	-	-	-	-	(1 283)	(1 283)	(89)	(1 372)	
31/12/2017	2 285	331	5	334	29 242	32 197	3 014	35 211	

4. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

NOTA	2018	2017	zmiana (r/r)	
			wartość	%
Przeplwy pieniężne z działalności operacyjnej				
Zysk przed opodatkowaniem	7 110	8 717	(1 607)	(18,4)
Korekty o pozycje:				
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	10.2.4 (127)	(248)	121	(48,8)
Amortyzacja	10.1.8 2 673	2 421	252	10,4
(Zysk)/Strata z tytułu różnic kursowych	10.1.11.4 319	(233)	552	-
Odsetki netto	10.1.11.3 203	204	(1)	(0,5)
Dywidendy	(4)	(4)	-	-
(Zysk)/Strata na działalności inwestycyjnej, w tym: utworzenie/(odwrócenie) odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego	10.1.9, 10.1.10 (704)	169	(873)	-
Zmiana stanu rezerw	10.2.10 736	345	391	113,3
Zmiana stanu kapitału pracującego	10.2.6 (3 059)	(1 967)	(1 092)	55,5
zapasy	(1 729)	(1 445)	(284)	19,7
należności	(1 069)	(1 579)	510	(32,3)
zobowiązania	(261)	1 057	(1 318)	-
Pozostałe korekty, w tym: nieodpłatnie otrzymane prawa majątkowe	(732) (494)	(131) (310)	(601) (184)	458,8 59,4
Podatek dochodowy (zapłacony)	10.1.13.3 (1 039)	(1 603)	564	(35,2)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	4 980	8 050	(3 070)	(38,1)
Przeplwy pieniężne z działalności inwestycyjnej				
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów	(4 454)	(4 039)	(415)	10,3
Nabycie akcji	(25)	(3)	(22)	733,3
Sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów	161	105	56	53,3
Dywidendy otrzymane	196	252	(56)	(22,2)
Rozliczenie instrumentów pochodnych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń	339	(234)	573	-
Pozostałe	(15)	(6)	(9)	150,0
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej	(3 798)	(3 925)	127	(3,2)
Przeplwy pieniężne z działalności finansowej				
Wykup akcji niekontrolujących Unipetrol a.s.	(4 222)	-	(4 222)	-
Wpływy z otrzymanych kredytów i pożyczek	2 232	6	2 226	37 100,0
Emisja obligacji	600	400	200	50,0
Splaty kredytów i pożyczek	(97)	(888)	791	(89,1)
Wykup obligacji	(200)	(700)	500	(71,4)
Odsetki zapłacone	10.1.11.3 (231)	(234)	3	(1,3)
Dywidendy wypłacone	(1 284)	(1 384)	100	(7,2)
akcjonariuszom jednostki dominującej	10.2.8.6 (1 283)	(1 283)	-	-
akcjonariuszom niekontrolującym	(1)	(101)	100	(99,0)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	(32)	(28)	(4)	14,3
Pozostałe	(3)	(4)	1	(25,0)
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności finansowej	(3 237)	(2 832)	(405)	14,3
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów				
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z tytułu różnic kursowych	3	(121)	124	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	6 244	5 072	1 172	23,1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	4 192	6 244	(2 052)	(32,9)
w tym środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	87	3	84	2 800,0

5. PODSTAWOWE INFORMACJE

- 5.1. Podstawowa działalność Grupy ORLEN
 5.2. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego
 5.3. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdań finansowych oraz zasady przeliczania danych finansowych dla celów konsolidacji
 5.4. Polityka rachunkowości
 5.5. Wpływ zmian standardów MSSF na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy ORLEN

5.1. PODSTAWOWA DZIAŁALNOŚĆ GRUPY ORLEN

PODSTAWOWE INFORMACJE O GRUPIE	
NAZWA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ	Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna
SIEDZIBA	ul. Chemików 7, 09-411 Płock
KRS	0000028860
REGON	610188201
NIP	774-00-01-454
PODSTAWOWY PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI	- przerób ropy naftowej - produkcja paliw, wyrobów petrochemicznych i chemicznych, - sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów paliwowych, - poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobycie węglowodorów, - wytwarzanie, dystrybucja i obrót energią elektryczną i ciepłą, - działalność usługowa: magazynowanie ropy naftowej i paliw, usługi transportowe, usługi konserwacyjno-remontowe, laboratoryjne, ochrony, projektowe, administracyjne oraz ubezpieczeniowe i finansowe.

Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna („Spółka”, „PKN ORLEN”, „Emitent”, „Jednostka Dominująca”) powstał z połączenia Petrochemii Płock S.A. z Centralą Produktów Naftowych S.A. w dniu 7 września 1999 roku.

PKN ORLEN wraz ze spółkami tworzącymi Grupę Kapitałową Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. („Grupa ORLEN”, „Grupa”) jest jednym z największych i najbardziej nowoczesnych koncernów paliwowo - energetycznych w Europie Środkowej działającym na rynku polskim, litewskim, czeskim, niemieckim i kanadyjskim. Grupa ponadto posiada jednostki zlokalizowane na terenie Malty, Szwecji, Holandii, Słowacji, Węgier, Estonii i Łotwy oraz USA.

Od 26 listopada 1999 roku akcje PKN ORLEN są notowane na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) w systemie notowań ciągłych.

5.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy zastosowaniu zasad rachunkowości zgodnych z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), obejmującymi Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) oraz Interpretacje Stałego Komitetu ds. Interpretacji (SKI) i Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (UE) i weszły w życie do końca 2018 roku. Grupa zastosowała wszystkie MSR i MSSF zgodnie z datą wejścia ich w życie.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, za wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej oraz aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe z wyjątkiem skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych zostało sporządzone zgodnie z zasadą memoriału.

Zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. 2018 r. poz.757) („Rozporządzenie”) i obejmuje roczny okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku i okres porównawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku.

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie przedstawia rzetelną sytuację finansową i majątkową Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2018 roku, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę ORLEN w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę ORLEN. Czas trwania Jednostki Dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy ORLEN jest nieoznaczony.

5.3. WALUTA FUNKCJONALNA I WALUTA PREZENTACJI SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZASADY PRZELICZENIA DANYCH FINANSOWYCH DLA CELÓW KONSOLIDACJI

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej i walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN).

Przeliczenie na PLN sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych dla celów konsolidacji:

- pozycje aktywów i zobowiązań – według kursu wymiany na koniec okresu sprawozdawczego,
- pozycje sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – według średniego kursu wymiany w okresie sprawozdawczym (średnia arytmetyczna średnich kursów dziennych określonych przez Narodowy Bank Polski („NBP”) w danym okresie).

Różnice kursowe powstałe w wyniku powyższych przeliczeń ujmowane są w kapitale własnym w pozycji różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą.

WALUTA	Kurs średni w okresie sprawozdawczym		Kurs na koniec okresu sprawozdawczego	
	2018	2017	31/12/2018	31/12/2017
EUR/PLN	4,2614	4,2576	4,3000	4,1709
USD/PLN	3,6113	3,7783	3,7597	3,4813
CZK/PLN	0,1662	0,1617	0,1673	0,1632
CAD/PLN	2,7861	2,9101	2,7620	2,7765

5.4. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

Istotne zasady rachunkowości oraz istotne wartości oparte na osądach i szacunkach zostały przedstawione jako element poszczególnych not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Grupa stosowała zasady rachunkowości w sposób ciągły dla wszystkich prezentowanych okresów sprawozdawczych.

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu dokonania profesjonalnych osądów oraz szacunków i założeń, które mają wpływ na prezentowane wartości. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę profesjonalnego osądu, co do wartości księgowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł.

W istotnych kwestiach Zarząd dokonując osądów, szacunków czy też przyjmując założenia może opierać się na opiniach niezależnych ekspertów. Osady, szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji.

Wybrane zasady rachunkowości	Nota	Strona
Investycje w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych	7.1	14
Segmenty działalności	9.1	18
Przychody ze sprzedaży	10.1.1	20
Koszty	10.1.8	23
Podatek dochodowy	10.1.13	25
Rzeczowe aktywa trwałe	10.2.1	26-27
Działalność poszukiwań i wydobycia zasobów mineralnych	10.2.1	26-27
Wartości niematerialne	10.2.2	28-29
Investycje wyceniane metodą praw własności	10.2.4	30
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	10.2.5	32
Zapasy	10.2.6.1	35
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	10.2.6.2	36
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	10.2.6.4	37
Dług netto	10.2.7	38
Kapitał własny	10.2.8	40
Rezerwy	10.2.10	43
Instrumenty finansowe	10.3	45-46
Ustalanie wartości godziwej	10.3	45-46
Leasing	10.4.2	58
Aktywa i zobowiązania warunkowe	10.4.4	59

5.5. WPLYW ZMIAN STANDARDÓW MSSF NA SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY ORLEN

➤ MSSF 9 Instrumenty finansowe (MSSF 9)

Wybrane zasady rachunkowości

Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

Od 1 stycznia 2018 roku, Grupa kwalifikuje aktywa finansowe do jednej z kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- instrumenty finansowe zabezpieczające.

Grupa kwalifikuje dłużne aktywa finansowe do odpowiedniej kategorii w zależności od modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz od charakterystyki umownych przepływów pieniężnych tzw. „kryterium SPPI” dla danego składnika aktywów finansowych.

W wyniku analizy umów wewnątrzgrupowych oraz warunków pozostałych instrumentów finansowych nie zidentyfikowano warunków powodujących niezdanie testu SPPI.

Grupa jako aktywa wyceniane w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje należności z tytułu dostaw i usług, pożyczki udzielone, pozostałe należności finansowe oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

W momencie początkowego ujęcia, Grupa klasyfikuje instrumenty kapitałowe, tj. akcje i udziały w jednostkach pozostałych, do kategorii instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Grupa klasyfikuje do aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń oraz pozycje zabezpieczane, które podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

Grupa kwalifikuje zobowiązania finansowe do jednej z kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- instrumenty finansowe zabezpieczające.

Grupa jako zobowiązania wyceniane w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje zobowiązania z tytułu dostaw i usług, kredyty, pożyczki oraz obligacje. Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń Grupa klasyfikuje jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Grupa do kategorii instrumentów finansowych zabezpieczających kwalifikuje aktywa i zobowiązanie finansowe stanowiące instrumenty pochodne zabezpieczające przepływy pieniężne i zabezpieczające wartość godziwą.

Wycena aktywów finansowych według zamortyzowanego kosztu

Grupa do wyceny aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie stosuje metodę efektywnej stopy procentowej.

Należności z tytułu dostaw i usług po początkowym ujęciu wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości, przy czym należności z tytułu dostaw i usług z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania (tj. niezawierające elementu finansowania) i nieprzekazywane do faktoringu, nie podlegają dyskontowaniu i są wyceniane w wartości nominalnej.

Wycena aktywów finansowych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Zyski i straty na składniku aktywów finansowych stanowiącym instrument kapitałowy, dla którego zastosowano opcję wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach, za wyjątkiem przychodów z tytułu otrzymanych dywidend.

Wycena aktywów finansowych według wartości godziwej przez wynik finansowy

Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych, kwalifikowanego jako wyceniany według wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmują się w wyniku finansowym w okresie, w którym powstały. Zyski lub straty wynikające z wyceny pozycji wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują również przychody z tytułu odsetek i dywidendy.

Wycena instrumentów finansowych zabezpieczających

Instrumenty finansowe zabezpieczające podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

Utrata wartości aktywów finansowych

MSSF 9 wprowadza nowe podejście do szacowania utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody (za wyjątkiem inwestycji w aktywa kapitałowe oraz aktywa kontraktowe). Model utraty wartości bazuje na kalkulacji strat oczekiwanych w odróżnieniu od modelu stosowanego w latach przed 2018 zgodnie z MSR 39, który bazował na koncepcji strat poniesionych. Najistotniejszą pozycją aktywów finansowych w sprawozdaniu finansowym Grupy, która podlega nowym zasadom kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych są należności handlowe z tytułu dostaw i usług.

Grupa stosuje następujące modele wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości:

- model ogólny (podstawowy),
- model uproszczony.

Model ogólny jest stosowany przez Grupę dla aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu – innych, niż należności z tytułu dostaw i usług oraz dla instrumentów dłużnych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

W modelu ogólnym Grupa monitoruje zmiany poziomu ryzyka kredytowego związanego z danym składnikiem aktywów finansowych oraz klasyfikuje aktywa finansowe do jednego z trzech etapów wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości w oparciu o obserwację zmiany poziomu ryzyka kredytowego w stosunku do początkowego ujęcia instrumentu.

W zależności od zaklasyfikowania do poszczególnych etapów, odpis z tytułu utraty wartości jest szacowany w horyzoncie 12-miesięcy (etap 1) lub w horyzoncie życia instrumentu (etap 2 oraz etap 3).

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa dokonuje analizy wystąpienia przesłanek skutkujących zaklasyfikowaniem aktywów finansowych do poszczególnych etapów wyznaczania odpisu z tytułu utraty wartości. Przesłanki mogą obejmować m.in. zmiany ratingu dłużnika, poważne problemy finansowe dłużnika, wystąpienie istotnej niekorzystnej zmiany w jego środowisku ekonomicznym, prawnym lub rynkowym.

Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Grupa wykorzystuje poziomy prawdopodobieństwa niewypłacalności na bazie rynkowych kwotowań kredytowych instrumentów pochodnych, dla podmiotów o danym ratingu i z danego sektora.

Grupa uwzględni informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych poprzez kalkulację parametrów prawdopodobieństwa niewypłacalności w oparciu o bieżące kwotowania rynkowe.

Model uproszczony jest stosowany przez Grupę dla należności z tytułu dostaw i usług.

W modelu uproszczonym Grupa nie monitoruje zmian poziomu ryzyka kredytowego w trakcie życia instrumentu. Od 1 stycznia 2018 roku Grupa szacuje oczekiwaną stratę kredytową w horyzoncie do terminu zapadalności instrumentu.

W szczególności, za zdarzenie niewypłacalności Grupa uznaje brak wywiązania się z zobowiązania przez kontrahenta po upływie 90 dni od dnia wymagalności należności.

Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Grupa wykorzystuje macrycę rezerw oszacowaną na podstawie historycznych poziomów spłacalności oraz odzysków z należności od kontrahentów.

Grupa uwzględni informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych, poprzez zarządczą korektę bazowych współczynników prawdopodobieństwa niewypłacalności. Do kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej Grupa wyznacza parametr prawdopodobieństwa nieściągalności należności oszacowany na podstawie analizy ilości niespłaconych faktur w okresie ostatnich pięciu lat, oraz wskaźnik niewykonania zobowiązań oszacowany na podstawie wartości niespłaconych faktur w okresie ostatnich pięciu lat.

Oczekiwana strata kredytowa jest kalkulowana w momencie ujęcia należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz jest aktualizowana na każdy kolejny dzień kończący okres sprawozdawczy, w zależności od ilości dni przeterminowania danej należności.

(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych

Do (strat)/odwrócenia strat z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych zalicza się głównie (straty)/odwrócenia strat z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz (straty)/odwrócenia strat z tytułu utraty wartości udzielonych pożyczek.

Rachunkowość zabezpieczeń

W obszarze rachunkowości zabezpieczeń Grupa stosuje wymogi MSSF 9 w konstrukcji powiązań zabezpieczających. W szczególności, dotyczy to dopasowania definicji powiązań zabezpieczających ryzyko towarowe do charakterystyki ekspozycji oraz stosowanych strategii zarządzania ryzykiem. Grupa dąży do ograniczenia ryzyka bazowego w powiązaniach zabezpieczających (wynikającego z różnych indeksów towarowych po stronie instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej).

Grupa zastosowała zasady ujęcia kosztu zabezpieczenia w zakresie transakcji zabezpieczających ryzyko walutowe, gdzie element terminowy oraz marży dwuwalutowej jest ewidencjonowany w oddzielnej pozycji w innych całkowitych dochodach.

Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że ich wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej ujmują się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej lub zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Grupa ocenia efektywność zabezpieczenia zarówno w momencie ustanowienia zabezpieczenia jak i w okresach późniejszych, co najmniej na każdy koniec okresu sprawozdawczego. Weryfikacja spełnienia warunków w zakresie efektywności powiązania jest dokonywana na bazie prospektywnej, w oparciu o analizę jakościową. Jeśli to konieczne Grupa wykorzystuje analizę ilościową (metoda regresji liniowej) w celu potwierdzenia istnienia ekonomicznego powiązania pomiędzy instrumentem zabezpieczającym i pozycją zabezpieczaną.

W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Grupa ujmuje:

- w innych całkowitych dochodach, część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, które stanowią efektywne zabezpieczenie z tytułu zabezpieczanego ryzyka,
- w ramach kapitału w oddzielnej pozycji (koszt zabezpieczenia) w przypadku zabezpieczenia ryzyka walutowego, zmianę wartości godziwej z tytułu elementu terminowego (w tym marży dwuwalutowej),
- w wyniku finansowym nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym. W przypadku zabezpieczenia przepływów pieniężnych działalności operacyjnej część nieefektywna jest ujmowana w pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych, a w przypadku zabezpieczenia przepływów pieniężnych działalności finansowej w przychodach/kosztach finansowych, oraz
- reklasyfikuje zyski lub straty z kapitału do rachunku zysków lub strat do linii, w której wykazywana jest pozycja zabezpieczana i
- wyłącza zyski lub straty z kapitału i koryguje wartość początkową pozycji zabezpieczanej (jeśli realizacja pozycji zabezpieczanej skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych - np. zapas).

W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej (działalność operacyjna), zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej są ujmowane w rachunku wyników w pozycji pozostałe przychody/koszty operacyjne.

Poniższa tabela prezentuje wpływ wdrożenia MSSF 9 na zmianę klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku:

Klasy instrumentów finansowych	Klasyfikacja		Wartość bilansowa	
	MSR 39	MSSF 9	MSR 39	MSSF 9
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Dostępne do sprzedaży	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	84	84
Dostawy i usługi	Pożyczki i należności	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	8 476	8 467
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	123	123
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Instrumenty finansowe zabezpieczające	614	614
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Pożyczki i należności	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	6 244	6 244
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	Pożyczki i należności	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	126	126

Na pozycję aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody składają się instrumenty kapitałowe nieprzeznaczone do obrotu, zgodnie z MSR 39 zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, które były przez Grupę wyceniane według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Instrumenty nie były nabyte z przeznaczeniem do obrotu w związku z powyższym, aktywa te są wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, bez możliwości późniejszego przeniesienia wyniku zrealizowanego na tych instrumentach do wyniku finansowego.

➤ MSSF 15 Przychody z umów z klientami (MSSF 15)

Wybrane zasady rachunkowości

Grupa stosuje zasady MSSF 15 z uwzględnieniem modelu 5 kroków w odniesieniu do portfela umów (lub zobowiązań do wykonania świadczenia) o podobnych cechach, jeśli jednostka racjonalnie oczekuje, iż wpływ na sprawozdanie finansowe zastosowania poniższych zasad nie będzie istotnie różnił się od zastosowania poniższych zasad w stosunku do pojedynczych umów (lub zobowiązań do wykonania świadczenia).

Wymogi identyfikacji umowy z klientem

Umowa z klientem spełnia swoją definicję, gdy zostaną spełnione wszystkie następujące kryteria: strony umowy zawarły umowę i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków; Grupa jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane; Grupa jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane; umowa ma treść ekonomiczną oraz jest prawdopodobne, że Grupa otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia

W momencie zawarcia umowy Grupa dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta: dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Określenie ceny transakcyjnej

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Grupa uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami Grupy – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży, opłaty paliwowej, akcyzy). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.

Do oszacowania wynagrodzenia zmiennego Grupa zdecydowała o zastosowaniu metody wartości najbardziej prawdopodobnej dla kontraktów z jednym progami wartościowym oraz metody wartości oczekiwanej dla kontraktów, w których występuje więcej progów wartościowych, od których przyznawany jest klientowi rabat.

Alokacja ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami Grupy – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Ujęcie przychodów w momencie spełnienia zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi (klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów). Przychody ujmowane są jako kwoty równe cenie transakcyjnej, która została przypisana do danego zobowiązania do wykonania świadczenia.

Grupa przenosi kontrolę nad dobrem lub usługą w miarę upływu czasu i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia oraz ujmuje przychody w miarę upływu czasu, jeśli spełniony jest jeden z następujących warunków:

- klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści płynące ze świadczenia w miarę jego wykonywania,
- w wyniku wykonania świadczenia powstaje lub zostaje ulepszony składnik aktywów, a kontrolę nad tym składnikiem aktywów – w miarę jego powstawania lub ulepszania – sprawuje klient,
- w wyniku wykonania świadczenia nie powstaje składnik o alternatywnym zastosowaniu dla Grupy, a Grupie przysługuje egzekwowalne prawo do zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.

Poniższa tabela podsumowuje wpływ wdrożenia MSSF 9 i MSSF 15 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku:

	Zastosowany standard MSSF/MSR	31 grudnia 2017 Wartość bilansowa	Zmiana wynikająca ze zmiany klasyfikacji	Zmiana wynikająca ze zmiany wyceny	1 stycznia 2018 Wartość bilansowa	1 stycznia 2018 Wpływ na zyski zatrzymane
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	MSR 39	84	(84)	-	-	-
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	MSSF 9	-	84	-	84	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	MSR 39/MSSF 9	9 518	-	(10)	9 508	(10)
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe z tytułu programów lojalnościowych	MSR 18	145	(145)	-	-	-
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kart przedpłaconych	MSR 18	19	(19)	-	-	-
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe z tytułu zaliczek na dostawy	MSSF 15	34	(34)	-	-	-
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	MSSF 15	-	198	-	198	-
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego		1 095		1	1 096	1

Zmiana wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności wynika ze zmiany wyceny odpisów z tytułu utraty wartości oszacowanych zgodnie z MSSF 9 uwzględniającej wymogi modelu oczekiwanych strat kredytowych.

Wpływ zastosowania MSSF 15 na pozycję skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy w 2018 roku w porównaniu z MSR 11, MSR 18 i związanymi z nimi interpretacjami był nieistotny.

Standardy opublikowane i zatwierdzone przez Unię Europejską, jeszcze nieobowiązujące

➤ MSSF 16 Leasing (MSSF 16)

Wybrane zasady rachunkowości

MSSF 16 „Leasing” został opublikowany 13 stycznia 2016 roku i został przyjęty przez Unię Europejską 31 października 2017 roku.

Zgodnie z wymogami MSSF, od dnia 1 stycznia 2019 roku, Grupa zastosuje wymogi nowego Standardu dotyczące ujmowania, wyceny i prezentacji umów leasingu. Zastosowanie nowego Standardu zostanie dokonane zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w MSSF 16.

Grupa dokona wdrożenia MSSF 16 przy zastosowaniu zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, dlatego też, dane porównawcze za 2018 rok nie zostaną przekształcone, a ewentualny łączny efekt pierwszego zastosowania nowego standardu zostanie ujęty, jako korekta bilansu otwarcia zysków zatrzymanych w dniu pierwszego zastosowania.

Definicja leasingu

Grupa stosuje obecnie definicję leasingu określoną zgodnie z KIMSF 4. Począwszy od 1 stycznia 2019, Grupa będzie oceniać czy umowa stanowi lub zawiera leasing w oparciu o definicję leasingu opisaną w MSSF 16.

Zgodnie z MSSF 16, umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Aby ocenić, czy umową przekazuje się prawo sprawowania kontroli nad użytkowaniem danego składnika aktywów przez dany okres, Grupa ocenia, czy przez cały okres użytkowania Klient dysponuje łącznie następującymi prawami:

- prawem do uzyskania zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych z użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów oraz
- prawem do kierowania użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów

Grupa stosuje nowe wytyczne dotyczące identyfikacji leasingu tylko w odniesieniu do umów, które zawarła (lub zmieniła) w dniu pierwszego zastosowania tj. 1 stycznia 2019 r. lub po tym dniu. Tym samym, w odniesieniu do wszystkich umów zawartych przed 1 stycznia 2019 r. stosuje praktyczne zwolnienie przewidziane w MSSF 16, zgodnie z którym jednostka nie jest zobowiązana do ponownej oceny tego, czy umowa jest leasingiem czy zawiera leasing w dniu pierwszego zastosowania. Zamiast tego, Grupa stosuje MSSF 16 jedynie do umów, które wcześniej zidentyfikowano jako leasingi zgodnie z MSR 17 oraz KIMSF 4.

Grupa jako leasingobiorca

Zgodnie ze stosowanym obecnie MSR 17 *Leasing*, Grupa klasyfikuje umowy leasingu jako leasing finansowy, bądź operacyjny w oparciu o ocenę, czy nastąpiło przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na Grupę, jako leasingobiorcę. Zgodnie z MSSF 16, Grupa ujmuje w sprawozdaniu w sytuacji finansowej składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania z tytułu leasingu dla wszystkich umów leasingu, z wyjątkiem przypadków, gdy MSSF 16 przewiduje zwolnienia dotyczące ujęcia.

Dla niezakończonych na 1 stycznia 2019 r. umów leasingu, klasyfikowanych obecnie jako leasingi operacyjne, Grupa rozpoznaje aktywa z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania z tytułu leasingu następująco:

- zobowiązanie leasingowe wycenia w wartości bieżącej pozostałych do dokonania płatności leasingowych, zdyskontowanych z wykorzystaniem krańcowej stopy procentowej dla danej umowy w dniu pierwszego zastosowania,
- wartość prawa do użytkowania bazowych składników aktywów dla poszczególnych umów leasingowych (odrębnie dla każdej umowy) ustala w wartości równej zobowiązaniu leasingowemu.

Stosując zmodyfikowaną retrospektywną metodę wdrożenia MSSF 16, Grupa skorzystała z następujących praktycznych rozwiązań w odniesieniu do umów leasingu uprzednio sklasyfikowanych jako leasingi operacyjne zgodnie z MSR 17 i w związku z tym ujmuje w ciężar kosztów następujące rodzaje umów:

- umowy leasingu, których okres kończy się do 12 miesięcy od daty początkowego zastosowania Standardu;
- umowy leasingu, w przypadku których bazowy składnik aktywów będący przedmiotem leasingu ma niską wartość, tj. nie wyższą niż 5 tys USD, przykładowo: butle z gazem technicznym, ekspresy do kawy, inne małe elementy wyposażenia.

Po początkowym ujęciu, Grupa wycenia prawo do użytkowania składnika aktywów podobnie jak inne trwałe aktywa niefinansowe a zobowiązanie z tytułu leasingu podobnie do zobowiązań finansowych. W rezultacie, po początkowym ujęciu, Grupa ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania (z wyjątkiem przypadku, gdy prawo spełnia definicję nieruchomości inwestycyjnej) i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Na początkową wycenę zarówno aktywów jak i zobowiązań istotny wpływ ma ustalenie okresu leasingu. Zgodnie z definicją okresu leasingu wg MSSF 16, okres ten obejmuje okres nieodwołalny oraz okresy, które wynikają z opcji przedłużenia lub opcji wypowiedzenia, o ile istnieje uzasadniona pewność, że Grupa wykona opcję przedłużenia lub z opcji wypowiedzenia nie skorzysta.

Ponadto, Grupa dokonała innych subiektywnych ocen przy dokonywaniu szacunków i założeń, mających wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu oraz praw do użytkowania składników aktywów, w zakresie:

- określenia krańcowych stóp procentowych, stosowanych przy dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych;

- wskazania okresów użyteczności praw do użytkowania składników aktywów, ujętych na dzień 1 stycznia 2019 roku;
- struktury stałych i zmiennych płatności w umowie.

Krańcowe stopy procentowe zostały określone jako suma:

- stopy wolnej od ryzyka (risk free rate), wyznaczonej na bazie IRS (Interest Rate Swap) zgodnie z okresem zapadalności stopy dyskonta i odpowiedniej stopy bazowej dla danej waluty, oraz
- premię za ryzyko kredytowe Grupy w oparciu o marżę kredytową wyliczoną z uwzględnieniem segmentacji ryzyka kredytowego wszystkich spółek w których zostały zidentyfikowane umowy leasingowe

Dla niezakończonych na 1 stycznia 2019 r. umów leasingów, które zostały wcześniej sklasyfikowane jako leasingi finansowe zgodnie z MSR 17, wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku zostanie określona jako wartość bilansowa składnika aktywów objętego leasingiem i zobowiązania z tytułu leasingu bezpośrednio sprzed tego dnia wycenioną zgodnie z MSR 17.

Średnia ważona krańcowa stopa procentowa Grupy jako leasingobiorcy zastosowana do zobowiązań z tytułu leasingu ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 1 stycznia 2019 roku wyniosła 2,62 %.

Wpływ na sprawozdanie finansowe na dzień początkowego zastosowania przedstawia się następująco:

Grupa według swojej najlepszej wiedzy dokonała oszacowania wpływu MSSF 16 i ustaliła, że na dzień 1 stycznia 2019 roku Grupa rozpozna aktywa z tytułu prawa do użytkowania w kwocie 3 316 mln PLN i zobowiązanie z tytułu leasingu w kwocie 3 352 mln PLN, co spowoduje powstanie różnicy wartości do ujęcia w pozycji zysków zatrzymanych w kwocie 4 mln PLN z tytułu ujęcia odpisów aktualizujących w wyniku przeprowadzenia testów na utratę wartości oraz rozpoznania należności z tytułu subleasingu w kwocie 32 mln PLN.

Główne składniki, które zostały rozpoznane jako aktywa z tytułu prawa do użytkowania stanowią prawa wieczystego użytkowania gruntów, grunty dzierżawione pod stacje paliw i miejsca obsługi podróżnych, budynki, pomieszczenia biurowe, cysterny kolejowe i autocysterny, lokomotywy i samochody osobowe.

Grupa jako leasingodawca

W odniesieniu do umów w których Grupa jest leasingodawcą, na moment wdrożenia MSSF 16 Grupa nie dokonuje żadnych korekt. Począwszy od 1 stycznia 2019 roku, Grupa ujmuje ww. umowy zgodnie z MSSF 16.

Standardy przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską

- MSSF 14 - Odroczone salda z regulowanej działalności
- MSSF 17 - Umowy ubezpieczeniowe
- Zmiany do MSSF 3 – Połączenie przedsięwzięć
- Zmiany do MSSF 10 - Skonsolidowane sprawozdania finansowe oraz MSR 28 - Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach; Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany
- Zmiany do MSR 1 - Prezentacja sprawozdań finansowych i MSR 8 - Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów: Definicja istotności
- Zmiany do MSR 19 - Świadczenia pracownicze: Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu
- Zmiany do różnych standardów - Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017): Dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa
- Zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych zawartych w MSSF

Grupa oczekuje, iż powyżej wymienione standardy nie będą miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy ORLEN.

Grupa zamierza przyjąć wymienione powyżej nowe standardy MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lecz nieobowiązujące do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego zgodnie z datą ich wejścia w życie.

6. RÓŻNICE POMIĘDZY DANymi UJAWNIONymi W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM A UPREDNIO SPORZĄDZONymi I OPUBLIKOWANymi SPRAWOZDANIAMI FINANSOWymi

Zmiany wprowadzone w stosunku do danych finansowych opublikowanych w dniu 24 stycznia 2019 roku w skonsolidowanym raporcie kwartalnym za IV kwartał 2018 roku wpływające na sumę bilansową i zysk netto:

	Dane ujawnione w kwartalnej informacji finansowej za 4Q 2018	Korekta	Dane ujawnione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2018 rok
Aktywa, w tym:	64 031	110	64 141
Rzeczowe aktywa trwałe	31 325	65	31 390
Zapasy	14 317	45	14 362
Pasywa, w tym:	64 031	110	64 141
Zyski zatrzymane	32 294	93	32 387
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	1 426	19	1 445
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	13 699	(2)	13 697
Zysk netto, w tym:	5 511	93	5 604
Koszty ogólnego zarządu	(1 592)	2	(1 590)
Koszt własny sprzedaży	(97 310)	45	(97 265)
Pozostałe przychody operacyjne	2 018	132	2 150
Pozostałe koszty operacyjne	(1 085)	(67)	(1 152)
Podatek dochodowy	(1 487)	(19)	(1 506)

Powyższe zmiany dotyczyły:

- aktualizacji na dzień 31 grudnia 2018 roku odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego przez Grupę ORLEN Upstream, w związku z otrzymanym raportem wyceny zasobów mineralnych w Kanadzie, który przygotowała niezależna firma, zgodnie ze standardami obowiązującymi na rynku kanadyjskim w łącznej kwocie netto 67 mln PLN;
- aktualizacji szacunku wyceny zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania o aktualne ceny realizacji w łącznej kwocie 45 mln PLN.

7. STRUKTURA GRUPY ORLEN

7.1. Struktura Grupy
7.2. Zmiany w strukturze udziałowej Grupy ORLEN

7.1. STRUKTURA GRUPY

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje aktywa, zobowiązania, kapitał własny, przychody, koszty i przepływy środków pieniężnych Jednostki Dominującej i jej jednostek zależnych prezentowane w taki sposób, jakby należały one do pojedynczej jednostki i sporządzane były na ten sam dzień sprawozdawczy, co jednostkowe sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej przy zastosowaniu tych samych zasad rachunkowości w odniesieniu do podobnych transakcji oraz innych zdarzeń następujących w zbliżonych okolicznościach.

Spółki zależne konsolidowane są metodą pełną, udziały niekontrolujące prezentuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym, oddzielnie od kapitału własnego przypadającego na akcjonariuszy Jednostki Dominującej.

Wspólne działania prezentowane są poprzez ujęcie odpowiednich części aktywów, zobowiązań, przychodów i kosztów.

Wspólne przedsięwzięcia oraz inwestycje w jednostki stowarzyszone wycenia się przy zastosowaniu metody praw własności. Udział Grupy w zysku lub stracie netto jednostki, w której dokonano inwestycji, ujmuje się w zysku lub stracie Grupy w pozostałej działalności operacyjnej. W zakresie inwestycji w jednostki stowarzyszone Grupa wywiera znaczący wpływ gdy posiada bezpośrednio lub pośrednio (np. poprzez jednostki zależne) od 20% do 49% praw głosu w jednostce, w której dokonano inwestycji, chyba że można w sposób oczywisty wykazać, że jest inaczej.

PROFESJONALNY OSĄD**Inwestycje w jednostkach zależnych i współkontrolowanych**

Grupa, niezależnie od charakteru jej zaangażowania w danej jednostce (jednostce, w której dokonano inwestycji) określa swój status oceniając, czy sprawuje kontrolę nad jednostką, w której dokonano inwestycji, a także czy sprawuje współkontrolę we wspólnym przedsięwzięciu biorąc pod uwagę wszystkie fakty i okoliczności.

PKN ORLEN jako Jednostka Dominująca Grupy jest podmiotem wielosegmentowym, odpowiednio alokowanym do wszystkich segmentów operacyjnych i funkcji korporacyjnych.

Nazwa spółki	Spółka matka	Udział w liczbie głosów		Metoda konsolidacji/ Metoda wyceny
		31/12/2018	31/12/2017	
Segment Downstream				
Grupa ORLEN Lietuva				
AB ORLEN Lietuva	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
UAB Mazeikiu Naftos prekybos namai	AB ORLEN Lietuva	100%	100%	pełna
OU ORLEN Eesti	UAB Mezeikiu naftos prekybos namai	100%	100%	pełna
SIA ORLEN Latvija	UAB Mezeikiu naftos prekybos namai	100%	100%	pełna
UAB Emas	AB ORLEN Lietuva	100%	100%	pełna
Grupa UNIPETROL				
PARAMO, a.s.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna
Paramo Oil, s.r.o.	PARAMO, a.s.	-	100%	pełna
UNIPETROL RPA, s.r.o.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna
UNIPETROL Slovensko, s.r.o.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
UNIPETROL Deutschland GmbH	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
UNIPETROL RPA Hungary Kft.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
Spolana s.r.o.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
UNIPETROL DOPRAVA, s.r.o.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
PETROTRANS, s.r.o.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
Butadien Kralupy a.s.	UNIPETROL, a.s.	51%	51%	udział w aktywach i zobowiązaniach
Grupa Basell Orlen Polyolefins				
Basell Orlen Polyolefins Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	50%	50%	praw własności
Basell Orlen Polyolefins Sprzedaż Sp. z o.o.	Basell Orlen Polyolefins Sp. z o.o.	100%	100%	praw własności
Grupa ORLEN Południe				
ORLEN Południe S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Energomedia Sp. z o.o.	ORLEN POLUDNIE S.A.	100%	100%	pełna
Euronafit Trzebinia Sp. z o.o.	ORLEN POLUDNIE S.A.	100%	100%	pełna
Konsorcjum Olejów Przetworzonych - Organizacja Odzysku S.A.	ORLEN POLUDNIE S.A.	89%	89%	pełna
Grupa ORLEN Oil				
ORLEN Oil Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Platinum Oil Wielkopolskie Centrum Dystrybucji Sp. z o.o. ¹	ORLEN Oil Sp. z o.o.	90%	67,49%	pełna
Grupa ORLEN Asfalt				
ORLEN Asfalt Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Asfalt Ceska Republika s.r.o.	ORLEN ASFALT Sp. z o.o.	100%	100%	pełna
Anwil S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Inowrocławskie Kopalnie Soli "Solino" S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Kopalnia Soli Lubień Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna

Nazwa spółki	Spółka matka	Udział w liczbie głosów		Metoda konsolidacji/ Metoda wyceny
		31/12/2018	31/12/2017	
ORLEN Aviation Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Eko Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Baltic Power Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN KolTrans Sp. z o.o. ²	PKN ORLEN S.A.	99,91%	99,88%	pełna
Ship-Service S.A.	PKN ORLEN S.A.	60,86%	60,86%	pełna
ORLEN Serwis S.A.	PKN ORLEN S.A.	100,00%	100,00%	pełna
Segment Detal				
AB Ventus-Nafta	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Deutschland GmbH	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Budonaft Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Centrum Serwisowe Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	99,33%	99,33%	pełna
UNIPETROL RPA, s.r.o.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna
Segment Wydobycie				
Grupa ORLEN Upstream				
ORLEN Upstream Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Upstream Canada Ltd. 1426628 Alberta Ltd.	ORLEN Upstream Sp. z o.o. ORLEN Upstream Canada Ltd.	100% 100%	100% 100%	pełna pełna
OneEx Operations Partnership	ORLEN Upstream Canada Ltd.	100%	100%	pełna
Pieridae Production GP Ltd 671519 NB Ltd	ORLEN Upstream Canada Ltd. Pieridae Production GP Ltd	50% 1000%	50% 100%	praw własności praw własności
KCK Atlantic Holdings Ltd.	ORLEN Upstream Canada Ltd.	100%	100%	pełna
Pieridae Production LP	KCK Atlantic Holdings Ltd.	80%	80%	praw własności
FX Energy, Inc.	ORLEN Upstream Sp. z o.o.	100%	100%	pełna
Frontier Exploration, Inc.	FX Energy, Inc.	100%	100%	pełna
FX Energy Netherlands Partnership C.V.	FX Energy, Inc.	100%	100%	pełna
FX Energy Netherlands B.V.	FX Energy Netherlands Partnership C.V.	100%	100%	pełna
FX Energy Poland Sp. z o.o.	FX Energy Netherlands Partnership C.V.	100%	100%	pełna
Funkcje Korporacyjne				
AB ORLEN Lietuva	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Grupa UNIPETROL				
UNIPETROL, a.s.	PKN ORLEN S.A.	100%	62,99%	pełna
UNIPETROL RPA, s.r.o.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna
Unipetrol výzkumné vzdělávací centrum, a.s.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna
HC Verva Litvinov, a.s.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	70,95%	70,95%	pełna
ORLEN Administracja Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Capital AB	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Finance AB	PKN ORLEN S.A.	-	100%	pełna
Grupa ORLEN Holding Malta				
ORLEN Holding Malta Ltd. Orlen Insurance Ltd.	PKN ORLEN S.A. ORLEN HOLDING MALTA Ltd.	100% 100%	100% 100%	pełna pełna
Grupa ORLEN Ochrona				
ORLEN Ochrona Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
UAB Apsauga	ORLEN OCHRONA Sp. z o.o.	100%	100%	pełna
ORLEN Projekt S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	99,77%	pełna
ORLEN Laboratorium S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Grupa Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny				
Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny S.A. (PPPT S.A.) Centrum Edukacji Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A. PPPT S.A.	50% 69,43%	50% 69,43%	praw własności praw własności

1) W dniu 15 stycznia 2019 roku nastąpiło przekształcenie Platinum Oil Wielkopolskie Centrum Dystrybucji Sp. z o.o. w spółkę akcyjną

2) W dniu 1 marca 2019 roku nastąpiło przekształcenie ORLEN KolTrans Sp. z o.o. w spółkę akcyjną

Zakres działalności podstawowych spółek Grupy ORLEN

Nazwa jednostki	Siedziba	Podstawowa działalność
AB ORLEN Lietuva (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Litwa - Juodeikiai	przerób ropy naftowej, wytwarzanie produktów rafineryjnych oraz sprzedaż hurtowa
UNIPETROL a.s. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Republika Czeska - Praga	przerób ropy naftowej oraz produkcja i dystrybucja produktów rafineryjnych, petrochemicznych i chemicznych
Anwil S.A.	Polska - Włocławek	wytwarzanie nawozów azotowych, tworzyw sztucznych i chemikaliów
ORLEN Południe S.A.	Polska - Trzebinia	przerób ropy naftowej, produkcja i sprzedaż biopaliw, olejów
ORLEN Oil Sp. z o.o.	Polska - Kraków	produkcja, dystrybucja i sprzedaż olejów smarowych, płynów eksploatacyjnych
ORLEN Asfalt Sp. z o.o.	Polska - Płock	produkcja i sprzedaż asfaltów drogowych oraz specyfików asfaltowych
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	Polska - Płock	handel paliwami płynnymi
Inowrocławskie Kopalnie Soli "SOLINO" S.A.	Polska - Inowrocław	magazynowanie ropy naftowej, paliw, wydobycie solanki oraz konfekcjonowanie soli
ORLEN Upstream Sp. z o.o. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Polska - Warszawa	poszukiwanie i rozpoznanie złóż węglowodorów, prowadzenie wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego

7.2. ZMIANY W STRUKTURZE UDZIAŁOWEJ GRUPY ORLEN

RODZAJ TRANSAKCJI / SPÓŁKI	DATA TRANSAKCJI	LICZBA NABITYCH / (ZBYTYCH) AKCJI / UDZIAŁÓW	UDZIAŁ W LICZBIE GŁOSÓW PO TRANSAKCJI
NABYCIE AKCJI / UDZIAŁÓW			
przez PKN ORLEN w:			
ORLEN KoITrans Sp. z o.o.	2 lutego 2018	17	99,91%
ORLEN Projekt S.A.	9 sierpnia 2018	35	100,00%
Unipetrol a.s.	23 lutego 2018	56 280 592	94,03%
Unipetrol a.s.	1 października 2018	10 827 673	100,00%
ZBYCIE UDZIAŁÓW			
przez PKN ORLEN w:			
Polish Sky Finance AB (dawniej ORLEN Finance AB)	18 czerwca 2018	5 000	0,00%
PODWYŻSZENIE KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO SPÓŁKI I OBJĘCIE UDZIAŁÓW			
przez PKN ORLEN w:			
ORLEN Upstream Sp. z o.o.	8 sierpnia 2018	4 000	100,00%
Baltic Power Sp. z o.o.	26 listopada 2018	913	100,00%
ZMIANA FORMY PRAWNEJ SPÓŁEK			
z akcyjnej na z ograniczoną odpowiedzialnością, czyli ze SPOLANA a.s. na SPOLANA s.r.o. (Grupa Unipetrol)	1 grudnia 2018	-	100,00%
ZMIANA NAZWY SPÓŁEK			
z ORLEN Finance AB na Polish Sky Finance AB	17 kwietnia 2018	-	100%

Zmiany struktury Grupy są elementem realizacji strategii zakładającej koncentrację na działalności podstawowej i przeznaczanie uwolnionego kapitału na rozwój Grupy w najbardziej perspektywicznych obszarach.

JEDNOSTKI STRUKTURYZOWANE**ORLEN Capital AB**

Przedmiotem działalności spółki jest pozyskiwanie środków pieniężnych w drodze emisji obligacji oraz innych instrumentów finansowych dla inwestorów instytucjonalnych i prywatnych oraz udzielanie pożyczek lub kredytów do spółek Grupy a także prowadzenie wszelkich innych czynności związanych z powyższymi instrumentami finansowymi.

W dniu 30 czerwca 2014 roku oraz w dniu 7 czerwca 2016 roku ORLEN Capital AB zrealizował emisje euroobligacji z 7 letnim okresem wykupu na łączną kwotę 5 375 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2018 roku (co odpowiada 1 250 mln EUR). Środki pozyskane przez ORLEN Capital w drodze emisji zostały od pożyczone do PKN ORLEN na mocy zawartych umów pożyczki. PKN ORLEN jest gwarantem obu emisji obligacji na mocy nieodwołalnych i bezwarunkowych gwarancji wydanych na rzecz obligatariuszy w łącznej kwocie 9 030 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2018 roku (co odpowiada 2,1 mld EUR). Gwarancje zostały udzielone na okres trwania emisji euroobligacji, czyli odpowiednio do 30 czerwca 2021 roku i 7 czerwca 2023 roku.

ORLEN Insurance Ltd.

ORLEN Insurance jest wewnętrznym towarzystwem ubezpieczeniowym (tzw. captive), którego głównym celem działalności jest ubezpieczenie i reasekurowanie działalności Grupy, dopasowując ubezpieczenia do indywidualnych jej potrzeb w zakresie posiadanego majątku i potencjalnej utraty marży.

8. WYNIKI OPERACYJNE I FINANSOWE

Rachunek zysków lub strat

Wzrost przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN o 14 342 mln PLN (*r/r*) do poziomu 109 706 mln PLN odzwierciedla 32% (*r/r*) wzrost cen ropy naftowej a w efekcie także notowań głównych produktów: benzyny (o 21%), oleju napędowego (o 29%), lekkiego oleju opałowego (o 30%), ciężkiego oleju opałowego (o 32%), etylenu (o 8%) oraz propylenu (o 18%) oraz wzrost łącznej sprzedaży wolumenowej o 1% (*r/r*) do poziomu 42,9 mln ton.

Koszty działalności operacyjnej wzrosły o (15 970) mln PLN (*r/r*) do poziomu (103 600) mln PLN. Największą pozycję w strukturze tych kosztów stanowią koszty zużycia materiałów i energii, głównie ropy naftowej wykorzystywanej w procesach technologicznych. Wzrost kosztów zużytych materiałów i energii o 32% (*r/r*) wynikał głównie z wyższych o 17 USD/bbl (*r/r*) notowań ropy naftowej na rynkach światowych oraz wyższego o 152 tys. ton przerobu ropy, który wyniósł 33,4 mln ton.

Dodatni wynik na pozostałej działalności operacyjnej wyniósł 998 mln PLN i był wyższy o 323 mln PLN (*r/r*). Obejmował on głównie efekt netto odwrócenia odpisów aktualizujących wartość aktywów w kwocie 704 mln PLN, który dotyczył głównie segmentu downstream Grupy Unipetrol, segmentu wydobycie Grupy Upstream oraz otrzymane kary i odszkodowania netto w wysokości 310 mln PLN obejmujące otrzymane odszkodowania z tytułu awarii instalacji do produkcji etylenu z sierpnia 2015 roku w Grupie Unipetrol w kwocie 264 mln PLN.

Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności był niższy o (121) mln PLN (*r/r*) i wyniósł 127 mln PLN.

W efekcie zysk z działalności operacyjnej wyniósł 7 215 mln PLN i był niższy o (1 442) mln PLN (*r/r*).

Koszty finansowe netto w omawianym okresie wyniosły (104) mln PLN i obejmowały głównie nadwyżkę ujemnych różnic kursowych w kwocie (353) mln PLN, koszty odsetkowe netto w kwocie (168) mln PLN oraz dodatni wpływ netto rozliczenia i wyceny pochodnych instrumentów finansowych nie wyznaczonych do celów rachunkowości zabezpieczeń w wysokości 437 mln PLN.

Po uwzględnieniu obciążeń podatkowych w kwocie (1 506) mln PLN zysk netto Grupy ORLEN osiągnął wartość 5 604 mln PLN i był niższy o (1 569) mln PLN (*r/r*).

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Suma aktywów Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 64 141 mln PLN i była wyższa o 3 477 mln PLN w porównaniu ze stanem z dnia 31 grudnia 2017 roku.

Wartość aktywów trwałych na 31 grudnia 2018 roku wyniosła 33 932 mln PLN i była wyższa o 2 192 mln PLN w porównaniu z końcem poprzedniego roku, głównie z tytułu zwiększenia wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych o 2 370 mln PLN, zmniejszenia wyceny pochodnych instrumentów finansowych o (142) mln PLN oraz zmniejszenia wartości inwestycji wycenianych metodą praw własności o (65) mln PLN.

Zmiana salda rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych obejmowała głównie nakłady inwestycyjne w wysokości 4 280 mln PLN, w tym poniesione na budowę Instalacji Polietylenu 3 w Grupie Unipetrol, Instalacji rozdzielni frakcji propano-propylenowej (PPF Spliter) na Litwie, Instalacji Metatezy w Plocku i projekty w segmencie wydobycie, amortyzację w kwocie (2 673) mln PLN, wpływ odwrócenia odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych dotyczących głównie Grupy Unipetrol i Grupy Upstream w kwocie netto 704 mln PLN oraz zmniejszenie z tytułu przeklasyfikowania aktywów wydobywczych do pozycji aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży w kwocie (108) mln PLN. W dniu 3 stycznia 2019 roku została sfinalizowana transakcja sprzedaży części aktywów wydobywczych w Kanadzie znajdujących się w obszarze Pouce Coupe.

Wartość aktywów obrotowych zwiększyła się o 1 285 mln PLN, przede wszystkim w efekcie zwiększenia należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności o 961 mln PLN, zwiększenia salda zapasów o 1 922 mln PLN oraz wyceny pochodnych instrumentów finansowych o 90 mln PLN, należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych w kwocie 180 mln PLN przy zmniejszeniu salda środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o (2 052) mln PLN. Wzrost wartości zapasów to głównie efekt wzrostu ilości i średniej ceny zapasu ropy oraz wzrostu średniej ceny benzyn i oleju napędowego. Wzrost należności z tytułu dostaw i usług wynika głównie z wyższych cen produktów i wyższej sprzedaży wolumenowej.

Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniósł 35 739 mln PLN i był wyższy o 528 mln PLN w porównaniu ze stanem z końca 2017 roku głównie z tytułu zmniejszenia o (4 222) mln PLN salda kapitału własnego przypadającego udziałom niekontrolującym na skutek wykupu przez PKN ORLEN akcji Unipetrol a.s., wypłaty dywidendy z zysków lat ubiegłych w wysokości (1 283) mln PLN, wpływu różnic kursowych z tytułu przeliczenia kapitałów własnych jednostek działających za granicą w kwocie 375 mln PLN oraz ujęcia zysku netto za 2018 rok w kwocie 5 604 mln PLN.

Wartość rezerw na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 2 074 mln PLN i była wyższa o 499 mln PLN w porównaniu ze stanem z końca 2017 roku, głównie z tytułu zmiany salda rezerwy na szacowane emisje CO₂ oraz certyfikaty energetyczne w łącznej kwocie 408 mln PLN. Zmiana wynika głównie z efektu netto utworzenia rezerw w kwocie 800 mln PLN w oparciu o bieżące notowania rynkowe lub ceny wynikające ze stanu posiadanych uprawnień i certyfikatów oraz ich wykorzystania z tytułu umorzenia praw majątkowych za 2017 rok w kwocie (395) mln PLN.

Zadłużenie finansowe netto Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosło 5 599 mln PLN i było wyższe o 4 838 mln PLN w porównaniu z końcem 2017 roku. Zmiana zadłużenia obejmowała głównie wpływy netto z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji w kwocie 2 535 mln PLN, zmniejszenie salda środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o 2 052 mln PLN oraz wpływ netto ujemnych różnic kursowych z przeszacowania wyceny zadłużenia oraz odsetek w łącznej kwocie 251 mln PLN.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Wpływy środków pieniężnych netto z działalności operacyjnej za 2018 rok wyniosły 4 980 mln PLN i obejmowały głównie zysk z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację w wysokości 9 888 mln PLN, ujemny efekt zwiększenia kapitału pracującego netto o (3 059) mln PLN pomniejszony o udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności w kwocie (127) mln PLN, zapłacony podatek dochodowy w wysokości (1 039) mln PLN oraz odwrócenie netto odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego w wysokości (704) mln PLN.

Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej za 2018 rok wyniosły (3 798) mln PLN i obejmowały głównie wydatki netto na nabycie i sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów w kwocie (4 293) mln PLN, wpływy z tytułu otrzymanych dywidend w kwocie 196 mln PLN oraz rozliczenie instrumentów pochodnych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń w wysokości 339 mln PLN.

Wpływy netto środków pieniężnych z działalności finansowej za 2018 rok wyniosły (3 237) mln PLN i obejmowały głównie wykup akcji niekontrolujących Unipetrol a.s. w wysokości (4 222) mln PLN, wpływy netto kredytów i pożyczek w wysokości 2 135 mln PLN, wykup obligacji detalicznych w wysokości (200) mln PLN, emisję obligacji detalicznych w wysokości 600 mln PLN, wypłacone dywidendy w kwocie (1 284) mln PLN oraz płatności odsetek w wysokości (231) mln PLN.

Po uwzględnieniu przeszacowania środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych saldo środków pieniężnych w 2018 roku zmniejszyło się o (2 052) mln PLN i na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosło 4 192 mln PLN.

9. DANE SEGMENTOWE

9.1. Segmenty działalności
9.2. Przychody, koszty, wyniki finansowe, nakłady inwestycyjne

9.1. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI

DOWNSTREAM

- Produkcja
- Sprzedaż rafineryjna i petrochemiczna
- Energetyka

WYDOBYCIE

- Poszukiwanie i wydobycie zasobów mineralnych

DETAL

- Działalność na stacjach paliw

FUNKCJE KORPORACYJNE

- Zarządzanie
- Administracja
- Pozostałe stanowiące tzw. pozycję uzgodnieniową

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Oceny wyników finansowych segmentów operacyjnych i decyzje o przydziale zasobów dokonywane są głównie na bazie EBITDA. Wskaźnik EBITDA jest jedną z miar efektywności prowadzonej działalności, która nie jest zdefiniowana w MSSF. Grupa ORLEN definiuje wskaźnik EBITDA jako zysk/(strata) netto za dany okres sprawozdawczy przed uwzględnieniem wpływu podatku dochodowego, efektów działalności finansowej oraz kosztów amortyzacji.

Przychody z transakcji z podmiotami zewnętrznymi i transakcje między segmentami realizowane są na warunkach rynkowych.

9.2. PRZYCHODY, KOSZTY, WYNIKI FINANSOWE, NAKŁADY INWESTYCYJNE

2018 rok

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	10.1.1., 10.1.2.	71 663	37 339	605	99	-	109 706
Sprzedaż między segmentami		18 074	135	-	431	(18 640)	-
Przychody ze sprzedaży		89 737	37 474	605	530	(18 640)	109 706
Koszty operacyjne ogółem		(85 204)	(35 139)	(570)	(1 327)	18 640	(103 600)
Pozostałe przychody operacyjne	10.1.9	1 593	114	271	172	-	2 150
Pozostałe koszty operacyjne	10.1.10	(456)	(141)	(327)	(228)	-	(1 152)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	10.1.12	(5)	(2)	-	(9)	-	(16)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	10.2.4	127	-	-	-	-	127
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej		5 792	2 306	(21)	(862)	-	7 215
Przychody i koszty finansowe netto	10.1.11						(104)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	10.1.12						(1)
Zysk przed opodatkowaniem							7 110
Podatek dochodowy							(1 506)
Zysk netto							5 604
Amortyzacja	10.1.8	1 791	461	308	113	-	2 673
EBITDA		7 583	2 767	287	(749)	-	9 888
CAPEX		2 451	832	740	257	-	4 280

2017 rok

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	10.1.1., 10.1.2	61 425	33 350	515	74	-	95 364
Sprzedaż między segmentami		13 816	280	-	342	(14 438)	-
Przychody ze sprzedaży		75 241	33 630	515	416	(14 438)	95 364
Koszty operacyjne ogółem		(68 410)	(31 986)	(540)	(1 132)	14 438	(87 630)
Pozostałe przychody operacyjne	10.1.9	1 048	105	4	86	-	1 243
Pozostałe koszty operacyjne	10.1.10	(194)	(133)	(145)	(96)	-	(568)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	10.2.4	247	-	1	-	-	248
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej		7 932	1 616	(165)	(726)	-	8 657
Przychody i koszty finansowe netto	10.1.11						60
Zysk przed opodatkowaniem							8 717
Podatek dochodowy							(1 544)
Zysk netto							7 173
Amortyzacja	10.1.8	1 568	422	318	113	-	2 421
EBITDA		9 500	2 038	153	(613)	-	11 078
CAPEX		2 925	678	778	221	-	4 602

CAPEX- zwiększenie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów wraz z kapitalizacją kosztów finansowania zewnętrznego oraz zmniejszenie z tytułu otrzymanych/należnych kar za nieterminowe wykonanie kontraktu

10. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

- 10.1. Noty objaśniające do sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów
 10.2. Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej
 10.3. Noty objaśniające do instrumentów finansowych oraz ryzyka finansowego
 10.4. Pozostałe noty objaśniające

10.1. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

10.1.1. Przychody ze sprzedaży

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży dóbr i usług ujmuje się w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów. Następujące okoliczności świadczą o przeniesieniu kontroli zgodnie z MSSF 15: bieżące prawo sprzedającego do zapłaty za składnik aktywów, posiadanie przez klienta tytułu prawnego do aktywa, fizyczne posiadanie składnika aktywów, transfer ryzyka i korzyści oraz przyjęcie składnika aktywów przez klienta. Przychody obejmują kwoty otrzymane i należne z tytułu dostarczonych produktów, towarów, materiałów i usług, pomniejszone o rabaty oraz podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłatę paliwową. Wysokość przychodów ustala się według wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej. Przychody ze sprzedaży dóbr i usług są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych przychodów.

Przychody i koszty dotyczące usług, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych, ujmuje się na podstawie stopnia zaawansowania usługi, jeżeli można w wiarygodny sposób wyznaczyć wynik z transakcji, w innych przypadkach, przychody ujmuje się tylko do wysokości kosztów poniesionych do danego dnia, nie wyższych jednak od kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

PROFESJONALNY OSĄD

Grupa w oparciu o dokonane analizy klauzul umownych w kontraktach sprzedażowych zidentyfikowała model agencyjny głównie w obszarze sprzedaży LPG oraz sprzedaży towarów pozapaliwowych przez ORLEN Deutschland do sieci klientów.

Zobowiązanie z tytułu programu lojalnościowego VITAY, powstaje w momencie sprzedaży dóbr i usług na stacjach własnych i franczyzowych dla każdej pojedynczej transakcji sprzedaży oraz w przypadku zakupu przez klientów Grupy w e-Sklepach partnerów i polega na naliczaniu punktów uprawniających do zniżek na przyszłe zakupy. Do ujęcia zobowiązania przyjęty jest współczynnik 68,5% uwzględniający prawdopodobieństwo jego realizacji, w oparciu o empiryczne dane wykorzystanych punktów w stosunku do wydanych klientom w okresie ostatnich 36 miesięcy.

Grupa dokonała oceny, że świadczone usługi marketingowe na rzecz dostawców są nierozwalnie związane z zakupem tych towarów, stąd przychody z usługi pomniejszają koszty związane z ich zakupem i wydaniem do sprzedaży.

	NOTA	2018	2017
Przychody ze sprzedaży produktów i usług		91 014	72 915
przychody z tytułu z umów z klientami		90 792	-
wylądzone z zakresu MSSF 15		222	-
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		18 692	22 449
przychody z tytułu z umów z klientami		18 692	-
Przychody ze sprzedaży, w tym:		109 706	95 364
przychody z tytułu z umów z klientami	10.1.4 - 10.1.7	109 484	-

Umowy wylądzone z zakresu MSSF15 dotyczą umów leasingowych

Zobowiązania do wykonania świadczenia

Grupa w ramach zawieranych kontraktów, zobowiązuje się do dostarczenia na rzecz klientów głównie produktów oraz towarów rafineryjnych, petrochemicznych, energii oraz ropy naftowej i gazu. W ramach tych umów grupa działa jako zleceniodawca.

Ceny transakcyjne w występujących umowach z klientami nie podlegają ograniczeniom. Nie występują istotne umowy obowiązujące w Grupie, które przewidują zobowiązania do przyjęcia zwrotów, zwroty wynagrodzenia i inne podobne zobowiązania W umowach z klientami nie występuje istotny element finansowania. Grupa nie identyfikuje przychodów, dla których otrzymanie zapłaty jest warunkowe.

Udzielone w ramach umów gwarancje są gwarancjami stanowiącymi zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną specyfikacją. Nie polegają one na świadczeniu oddzielnej usługi.

W ramach segmentu Downstream występuje głównie sprzedaż z odroczonym terminem płatności. W ramach segmentu Detal występuje zarówno sprzedaż gotówkowa jak również sprzedaż realizowana z odroczonym terminem płatności przy użyciu kart paliwowych upoważniających klientów do ciągłego zakupu w sieci stacji paliw. Rozliczenia z klientami odbywają się w okresach dwutygodniowych (tzw. Karty Flotowe). Zazwyczaj płatność jest wymagalna po dostarczeniu dobra lub po zakończeniu usługi. W umowach z klientami segmentu Downstream i Detal w większości stosowane są terminy płatności nie przekraczające 30 dni natomiast w segmencie Wydobycie nie przekraczającym 60 dni.

Zmienność wynagrodzenia w umowach z klientami związana jest głównie z rabatami wolumenowymi.

Otoczenie makroekonomiczne

Grupa ORLEN funkcjonuje w warunkach zmiennego otoczenia makroekonomicznego. Sytuacja gospodarcza, rynek pracy oraz trendy makroekonomiczne mają istotny wpływ na poziom konsumpcji paliw i produktów petrochemicznych, a w konsekwencji na wielkość i ceny ich sprzedaży. Na marżę w segmencie Downstream głównie wpływa dynamika cen ropy. Ceny ropy są kształtowane przez takie czynniki jak zmiany popytu, wydobycia i zapasów ropy oraz paliw.

Podstawowym wskaźnikiem odzwierciedlającym sytuację gospodarczą jest wskaźnik PKB (Produkt Krajowy Brutto), który determinowany przez konsumpcję, nakłady inwestycyjne oraz eksport pozwala ocenić w jakim stadium znajduje się gospodarka. Ze zmianami wskaźnika PKB zazwyczaj skorelowane są zmiany stopy bezrobocia oraz konsumpcji paliw. Ogólna kondycja gospodarki, mierzona między innymi poziomem PKB wpływa na bieżące, jak i przyszłe zachowania konsumentów

Podział przychodów z umów z klientami według kryteriów

Grupa dokonuje podziału przychodów z umów z klientami w podziale na:

- rodzaj dobra lub usługi,
- region geograficzny,
- rodzaj umowy,
- termin przekazania,
- okres obowiązywania umowy,
- kanał sprzedaży.

W ocenie Grupy podział wg powyższych kryteriów umożliwia w najlepszym stopniu na zapoznanie się z charakterem, kwotą, terminami uzyskania oraz niepewnością związaną z przychodami i przepływami pieniężnymi wynikającymi z umów z klientami.

10.1.2. Przychody ze sprzedaży według segmentów operacyjnych w podziale na asortymenty

	2018
Segment Downstream	
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15	71 568
Lekkie destylaty	12 925
Średnie destylaty	34 787
Frakcje ciężkie	7 339
Monomery	3 260
Polimery	2 643
Aromaty	1 096
Nawozy sztuczne	825
Tworzywa sztuczne	1 409
PTA	1 528
Pozostałe*	5 756
Wyłączone z zakresu MSSF15	95
	71 663
Segment Detal	
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15	37 232
Lekkie destylaty	14 266
Średnie destylaty	19 879
Pozostałe **	3 087
Wyłączone z zakresu MSSF15	107
	37 339
Segment Wydobycie	
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15	605
NGL ***	337
Ropa naftowa	95
Gaz ziemny	168
Pozostałe	5
	605
Funkcje Korporacyjne	
Przychody z tytułu umów z klientami MSSF 15	79
Wyłączone z zakresu MSSF15	20
	99
	109 706
	2017
Segment Downstream	
Lekkie destylaty	12 071
Średnie destylaty	28 325
Frakcje ciężkie	5 691
Monomery	2 994
Polimery	2 557
Aromaty	1 100
Nawozy sztuczne	805
Tworzywa sztuczne	1 466
PTA	1 399
Pozostałe*	5 017
	61 425
Segment Detal	
Lekkie destylaty	13 086
Średnie destylaty	16 471
Pozostałe **	3 793
	33 350
Segment Wydobycie	
NGL ***	249
Ropa naftowa	62
Gaz ziemny	196
Pozostałe	8
	515
Funkcje Korporacyjne	74
	95 364

* Pozostałe obejmują głównie: solankę, sól wypadową, destylaty próżniowe, aceton, amoniak, butadien, fenol, gazy techniczne, kaprolaktam, ług sodowy oraz siarkę. Dodatkowo ujmują przychody ze sprzedaży usług i materiałów

** Pozycja pozostałe w segmencie Detal obejmuje głównie sprzedaż towarów pozapaliwowych

*** NGL (Natural Gas Liquids)

W 2018 roku oraz 2017 roku Grupa nie zidentyfikowała wiodących klientów, z którymi zrealizowałaby indywidualnie przychody ze sprzedaży przekraczające poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN.

10.1.3. Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży - zaprezentowany według kraju siedziby zleceniodawcy

NOTA	2018	2017	Udział %	
			2018	2017
Przychody z tytułu z umów z klientami				
<i>Polska</i>	49 800	41 831	45,4%	43,9%
<i>Niemcy</i>	16 776	16 964	15,3%	17,8%
<i>Czechy</i>	14 461	13 085	13,2%	13,7%
<i>Litwa, Łotwa, Estonia</i>	10 995	7 797	10,0%	8,2%
<i>Pozostałe kraje</i>	17 452	15 687	15,9%	16,4%
	109 484	95 364	99,8%	100,0%
wyłączone z zakresu MSSF15				
<i>Polska</i>	117	-	0,1%	-
<i>Czechy</i>	104	-	0,1%	-
<i>Litwa, Łotwa, Estonia</i>	1	-	-	-
	222	-	0,2%	-
	9.2, 10.1.1	109 706	95 364	100,0%

Pozycja pozostałe kraje zawiera głównie sprzedaż zrealizowaną dla klientów ze Szwajcarii, Singapuru, Ukrainy, Słowacji, Węgier, Wielkiej Brytanii, Holandii, Irlandii.

10.1.4. Przychody z tytułu umów z klientami według kryterium rodzaju umowy

NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Razem
Oparte na stałej cenie	68 010	37 228	605	40	105 883
Oparte na zmiennej cenie	3 528	-	-	-	3 528
Rozliczane w oparciu o zużyty czas i nakłady	30	4	-	39	73
	10.1.1	71 568	37 232	605	79

Klient posiada prawo do rabatów, kar, które stanowią zgodnie z MSSF 15 element zmiennego wynagrodzenia. Grupa ujmuje przychody w kwocie wynagrodzenia, co do którego – zgodnie z oczekiwaniami – będzie uprawniona i który nie ulegnie odwróceniu w przyszłości. W konsekwencji nie ujmuje przychodów, które mogą się zmienić w związku z udzielonymi rabatami oraz nałożonymi karami.

10.1.5. Przychody z tytułu umów z klientami według terminu przekazania

NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Razem
W określonym momencie	50 965	19 267	-	15	70 247
W miarę upływu czasu	20 603	17 965	605	64	39 237
	10.1.1	71 568	37 232	605	79

Przeniesienie kontroli jako moment rozpoznania przychodu na gruncie MSSF 15 jest pojęciem szerszym niż transfer ryzyk i korzyści, stąd zmianie może ulec moment rozpoznawania przychodu. W ramach segmentu Downstream, w zakresie sprzedaży produktów petrochemicznych i rafinerijnych Grupa ujmuje przychody z tytułu spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, w zależności od zastosowanych warunków dostawy (Incoterms). W przypadku niektórych dostaw na Grupie ciąży obowiązek organizacji transportu lub/i ubezpieczenia. W przypadku, kiedy kontrola nad dobrem przechodzi na klienta przed wykonaniem usługi transportu, dostawa dobra oraz transport (oraz ewentualnie ubezpieczenie) stanowią odrębne zobowiązania do wykonania świadczenia. Dostawa dobra jest świadczeniem spełnianym w punkcie czasu, natomiast usługa transportu jest usługą ciągłą (spełnianą w miarę upływu czasu). W przypadku usługi transportu oraz ubezpieczenia klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści płynące z usługi.

W segmencie Detal momentem spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia jest moment wydania dobra, z wyłączeniem sprzedaży paliw przy użyciu Kart Flotowych.

W przypadku sprzedaży przekazywanej w miarę upływu czasu Grupa ujmuje przychody co najmniej w okresach miesięcznych, gdzie rozliczenia między stronami umowy odbywają się cyklicznie i odzwierciedlają kwotę do otrzymania wynagrodzenia, które przysługuje Grupie za przekazanie towarów i usług klientowi. Przychody w miarę upływu czasu w ramach segmentu Downstream dotyczą głównie energii i ciepła, sprzedaży paliw przy użyciu Kart Flotowych w ramach segmentu Detal oraz sprzedaży gazu i ropy naftowej w ramach segmentu Wydobycie.

10.1.6. Przychody z tytułu umów z klientami według okresu obowiązywania umowy

NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Razem
Krótkoterminowe	70 961	37 228	605	40	108 834
Długoterminowe	607	4	-	39	650
	10.1.1	71 568	37 232	605	79

W Grupie w większości okres obowiązywania umów jest krótkoterminowy. Przychody dotyczące usług, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych (umowy długoterminowe), ujmuje się na podstawie stopnia zaawansowania usługi, jeżeli można w wiarygodny sposób wycenić wynik z transakcji. Umowy długoterminowe, które pozostają niespełnione w całości na dzień bilansowy dotyczą m.in. kontraktów budowlano-montażowych, sprzedaży energii.

10.1.7. Przychody z tytułu umów z klientami według kanałów sprzedaży

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Razem
Sprzedaż bezpośrednia		3	37 220	-	-	37 223
Pozostała sprzedaż		71 565	12	605	79	72 261
	10.1.1	71 568	37 232	605	79	109 484

Grupa realizuje sprzedaż bezpośrednio klientom końcowym w segmencie Detal zarządzającym siecią blisko 2 803 stacji paliw: 2 255 stacji własnych i 548 stacji prowadzonych w systemie umowy franczyzy.

Sprzedaż Grupy do klientów w segmencie Downstream realizowana jest przy wykorzystaniu sieci uzupełniających się elementów infrastruktury: terminali paliw, lądowych baz przeładunkowych, sieci rurociągów, a także transportu kolejowego oraz cysternami samochodowymi.

10.1.8. Koszty według rodzaju

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Koszty

Koszt własny sprzedaży obejmuje koszt sprzedanych wyrobów, towarów, materiałów i usług oraz odpisy wartości zapasów do ich cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania. Koszty są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych kosztów.

Koszty sprzedaży obejmują koszty pośrednictwa w sprzedaży, koszty handlowe, koszty reklamy i promocji oraz koszty dystrybucji.

Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z zarządzaniem i administrowaniem Grupą jako całością.

	2018	2017	Udział %	
			2018	2017
Zużycie materiałów i energii	(75 789)	(57 277)	72,7%	64,7%
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(16 484)	(20 500)	15,8%	23,2%
Usługi obce	(4 593)	(4 218)	4,4%	4,8%
Świadczenia pracownicze, w tym:	(2 628)	(2 391)	2,5%	2,7%
wynagrodzenia	(2 041)	(1 857)	2,1%	2,2%
ubezpieczenia społeczne	(450)	(407)	0,4%	0,5%
Amortyzacja	(2 673)	(2 421)	2,6%	2,7%
Podatki i opłaty	(1 540)	(1 204)	1,5%	1,4%
Pozostałe	(543)	(524)	0,5%	0,5%
	(104 250)	(88 535)	100,0%	100,0%
Zmiana stanu zapasów	479	688		
Świadczenia na własne potrzeby	171	217		
Koszty operacyjne	(103 600)	(87 630)		
Koszty sprzedaży	4 745	4 327		
Koszty ogólnego zarządu	1 590	1 537		
Koszt własny sprzedaży	(97 265)	(81 766)		

10.1.9. Pozostałe przychody operacyjne

	2018	2017
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	17	40
Odwroćenie rezerw	34	55
Odwroćenie odpisów aktualizujących wartość należności	-	42
Odwroćenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego	1 228	77
Kary i odszkodowania	327	842
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej	204	-
Część nieefektywna dotycząca wyceny i rozliczenia ekspozycji operacyjnej	99	-
Rozliczenie kosztów zabezpieczenia	24	-
Pozostałe, w tym:	217	187
otrzymane/należne certyfikaty energetyczne	147	132
	2 150	1 243

Pozycja odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego w 2018 roku dotyczyła głównie odwrócenia odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych w segmencie downstream Grupy Unipetrol w kwocie 906 mln PLN oraz w segmencie wydobywcie Grupy Upstream w kwocie 254 mln PLN.

W dniu 13 sierpnia 2015 roku miała miejsce awaria instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol. W wyniku uzgodnień z ubezpieczycielami została ustalona ostateczna kwota odszkodowania na pokrycie kosztów odbudowy instalacji oraz utraconych korzyści w związku z czym w 2018 roku Grupa rozpoznała w pozycji kary i odszkodowania kwotę 264 mln PLN. Wpływ środków pieniężnych z tego tytułu nastąpił w III kwartale 2018 roku.

W 2017 roku pozycja kary i odszkodowania obejmuje kwoty rozliczenia szkód w Grupie Unipetrol w związku z awarią instalacji FCC z maja 2016 roku w kwocie 211 mln PLN oraz związku z awarią instalacji do produkcji etylenu z sierpnia 2015 roku w wysokości 442 mln PLN a także kary za nienależyte wykonanie kontraktu budowy elektrociepłowni CCGT we Włocławku w wysokości 97 mln PLN.

Łączna wartość odszkodowania z tytułu awarii instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol rozpoznana w pozostałych przychodach operacyjnych w latach 2016 - 2018 wyniosła 1 986 mln PLN.

10.1.10. Pozostałe koszty operacyjne

	2018	2017
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	(47)	(49)
Utworzenie rezerw	(54)	(46)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	-	(35)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego	(524)	(246)
Kary, szkody i odszkodowania	(17)	(26)
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej	(215)	-
Część nieefektywna dotycząca wyceny i rozliczenia ekspozycji operacyjnej	(106)	-
Pozostałe, w tym:	(189)	(166)
<i>darowizny</i>	(71)	(38)
<i>aktualizacja rezerwy na prawa majątkowe</i>	(25)	(5)
	(1 152)	(568)

W 2018 roku pozycja utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego dotyczyła głównie utworzenia odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych w segmencie downstream Grupy Unipetrol w kwocie (165) mln PLN oraz w segmencie wydobywcze Grupy Upstream w kwocie (272) mln PLN.

Począwszy od 1 stycznia 2018 roku Grupa prezentuje rozliczenie i wycenę pochodnych instrumentów finansowych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń oraz część nieefektywną pochodnych instrumentów zabezpieczających, dotyczących zabezpieczenia ekspozycji na ryzyko związane z podstawową działalnością operacyjną, w pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych. W poprzednim okresie Grupa prezentowała powyższe transakcje w ramach przychodów i kosztów finansowych. Dane porównawcze nie zostały przekształcone ze względu na ich nieistotny wpływ.

W efekcie zmiany prezentacji Grupa ujmuje zarówno zmiany wartości pozycji zabezpieczanej jak i efekty transakcji zabezpieczających w ramach wyniku z działalności operacyjnej.

W 2018 roku pozycje netto wycen i rozliczeń pochodnych instrumentów finansowych dotyczących ekspozycji operacyjnej (instrumenty niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń) wyniosły (11) mln PLN i dotyczyły głównie swapów towarowych zabezpieczających ryzyko zmian cen ponadnomatycznych zapasów, przyszłej sprzedaży produktów, w tym po stałej cenie.

W 2018 roku pozycje netto części nieefektywnych dotyczących ekspozycji operacyjnej wyniosły (7) mln PLN i dotyczyły głównie swapów towarowych zabezpieczających ryzyka opisane powyżej oraz związane z morskimi zakupami ropy.

10.1.11. Przychody i koszty finansowe

10.1.11.1. Przychody finansowe

	2018	2017
Odsetki obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej	39	50
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych	-	645
Dywidendy	4	4
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych	1 287	1 025
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności	-	2
Pozostałe	83	34
	1 413	1 760

10.1.11.2. Koszty finansowe

	2018	2017
Odsetki obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej	(195)	(197)
Odsetki z tytułu leasingu	(9)	(8)
Odsetki od zobowiązań podatkowych	(3)	(119)
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych	(353)	-
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych	(850)	(1 330)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	-	(1)
Pozostałe	(107)	(45)
	(1 517)	(1 700)

W 2018 roku pozycje netto wycen i rozliczeń pochodnych instrumentów finansowych (instrumenty niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń w ramach ekspozycji na ryzyko związane z działalnością finansową) wyniosły 437 mln PLN i dotyczyły głównie zabezpieczenia ryzyka zmian kursów wymiany w odniesieniu do depozytów i płatności w walutach obcych oraz zabezpieczenia stóp procentowych i płatności odsetek od obligacji.

Pozycja pozostałe w przychodach finansowych i kosztach finansowych obejmuje głównie różnice transakcyjne zakupu walut.

10.1.11.3. Odsetki netto

	NOTA	2018	2017
Przychody i koszty finansowe z tytułu odsetek netto zaprezentowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	10.1.11.1 10.1.11.2	(165)	(155)
Korekty zysku przed opodatkowaniem z tytułu odsetek zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		203	204
<i>zapłacone odsetki dotyczące działalności finansowej</i>		231	234
<i>naliczone odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej</i>		(28)	(30)
Odsetki netto dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku przed opodatkowaniem		(38)	(49)

10.1.11.4. Zysk/(Strata) z tytułu różnic kursowych

	NOTA	2018	2017
Nadwyżka dodatnich/(ujemnych) różnic kursowych zaprezentowana w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	10.1.11.1 10.1.11.2	(353)	645
Korekty zysku przed opodatkowaniem z tytułu różnic kursowych zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		319	(233)
zrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej		44	90
niezrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej		304	(363)
różnice kursowe od środków pieniężnych		(29)	40
Różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku przed opodatkowaniem		(34)	412

10.1.12. (Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych

	2018
(Strata) z tytułu utraty wartości należności	(76)
Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości należności	60
(Strata) z tytułu utraty wartości odsetek od należności	(2)
Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości odsetek od należności	1
	(17)

10.1.13. Podatek dochodowy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz odroczony. Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres i ujmowana jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie zostało zapłacone lub należność, jeśli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty.

Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe i nie podlegają dyskontowaniu. Podlegają one kompensacie na poziomie sprawozdań jednostkowych poszczególnych spółek z Grupy jeżeli istnieje możliwość wyegzekwowania tytułu prawnego do przeprowadzenia kompensat ujmowanych kwot

	2018	2017
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków lub strat		
Podatek dochodowy bieżący	(1 181)	(1 329)
Podatek odroczony	(325)	(215)
	(1 506)	(1 544)
Podatek odroczony w innych całkowitych dochodach		
Instrumenty zabezpieczające	(3)	(175)
Zyski i straty aktuarialne	4	2
	1	(173)
	(1 505)	(1 717)

10.1.13.1. Uzgodnienie efektywnej stawki podatku

	2018	2017
Zysk przed opodatkowaniem	7 110	8 717
Podatek dochodowy obliczony według obowiązującej w Polsce stawki (19%)	(1 351)	(1 656)
Różnice stawek podatkowych	(35)	25
Litwa (15%)	6	41
Niemcy (29%, 48%)	(43)	(18)
Kanada (27%)	2	2
Rezerwa na podatek odroczony od zysków kapitałowych w Orlen Capital	(112)	-
Straty podatkowe	16	31
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	(23)	7
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	24	47
Pozostałe	(25)	2
Podatek dochodowy	(1 506)	(1 544)
Efektywna stawka podatku	21%	18%

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała nierozliczone straty podatkowe w łącznej wysokości odpowiednio 1 057 mln PLN i 314 mln PLN dotyczące głównie spółek z Grupy ORLEN Upstream, dla których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego z powodu braku pewności odnośnie możliwości rozliczenia tych strat w przyszłości.

10.1.13.2. Podatek odroczony

	31/12/2017	Wpływ wdrożenia MSSF 9	Podatek odroczony ujęty w wyniku finansowym	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	31/12/2018
Aktywa z tytułu podatku odroczonego						
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	269	1	(156)	-	9	123
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	317	-	58	1	2	378
Straty podatkowe	322	-	31	-	1	354
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	19	-	7	-	-	26
Pozostałe	109	-	(3)	3	-	109
	1 036	1	(63)	4	12	990
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego						
Różnice przejściowe dotyczące aktywów trwałych	1 801	-	275	-	16	2 092
Niezrealizowane różnice kursowe	14	-	56	-	-	70
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	102	-	(8)	3	-	97
Pozostałe	165	-	(61)	-	2	106
	2 082	-	262	3	18	2 365
	(1 046)	1	(325)	1	(6)	(1 375)

	31/12/2016	Podatek odroczony ujęty w wyniku finansowym	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	31/12/2017
Aktywa z tytułu podatku odroczonego					
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	495	(60)	-	(1)	434
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	222	96	-	(1)	317
Straty podatkowe	493	(153)	-	(18)	322
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	78	18	(77)	-	19
Pozostałe	(30)	136	2	1	109
	1 258	37	(75)	(19)	1 201
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego					
Różnice przejściowe dotyczące aktywów trwałych	1 772	197	-	(3)	1 966
Niezrealizowane różnice kursowe	-	14	-	-	14
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	-	4	98	-	102
Pozostałe	128	37	-	-	165
	1 900	252	98	(3)	2 247
	(642)	(215)	(173)	(16)	(1 046)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku aktywa oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego wyniosły odpowiednio 70 mln PLN oraz 1 445 mln PLN .

10.1.13.3. Podatek dochodowy (zapłacony)

	NOTA	2018	2017
Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem	10.1.13.1	(1 506)	(1 544)
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego		329	404
Zmiana stanu należności i zobowiązań z tytułu podatku dochodowego		149	(328)
Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	10.1.13.2	1	(173)
Podatek odroczony w wyniku wdrożenia MSSF9	10.1.13.2	1	-
Zobowiązanie z tytułu podatku u źródła		-	57
Różnice kursowe		(13)	(19)
		(1 039)	(1 603)

10.2. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

10.2.1. Rzeczowe aktywa trwałe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rzeczowe aktywa trwałe

Wartość początkową rzeczowych aktywów trwałych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji. Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto stanowiącej cenę nabycia lub koszt wytworzenia pomniejszony o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, oraz otrzymane dotacje do aktywów.

Koszty istotnych remontów, napraw i okresowych przeglądów są zaliczane do rzeczowych aktywów trwałych.

Rzeczowe aktywa trwałe amortyzuje się metodą liniową, a w uzasadnionych przypadkach metodą naturalną (katalizatory, aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych).

Poszczególne części składowe rzeczowych aktywów trwałych, których wartość jest istotna w stosunku do wartości całego składnika rzeczowych aktywów trwałych, amortyzowane są oddzielnie, zgodnie z okresem ich użytkowania.

Stosowane są następujące typowe okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych:

Budynki i budowle 10-40 lat

Urządzenia techniczne i maszyny 4-35 lat

Środki transportu i pozostałe rzeczowe aktywa trwałe 2-20 lat

Metodę amortyzacji, wartość końcową oraz okres użytkowania składnika aktywów weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku. W przypadku wystąpienia takiej konieczności, korekt odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresach następnych (prospektywnie).

Dotacje

Dotacje są ujmowane, jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki.

Dotacje dotyczące składników aktywów są ujmowane jako pomniejszenie wartości księgowej składnika aktywów i w efekcie zmniejszenie odpisów amortyzacyjnych na przestrzeni okresu jego użytkowania.

Działalność poszukiwań i wydobycia zasobów mineralnych

W ramach działalności poszukiwań i wydobycia zasobów mineralnych przyjmuje się następującą klasyfikację etapów:

Etap poszukiwania i oceny zasobów mineralnych:

– nabycie praw do poszukiwań złóż, poszukiwania i rozpoznania złóż,

– nakłady na odwierty poszukiwawcze i rozpoznawcze,

– pozostałe nakłady, które można bezpośrednio przypisać do faz poszukiwań i rozpoznania złóż - Grupa kapitalizuje większość kosztów poniesionych w ramach tego etapu.

Grupa dokonuje corocznego przeglądu nakładów poniesionych w fazie poszukiwania i rozpoznania złóż w celu potwierdzenia dalszego zamiaru prowadzenia prac. Analizy są prowadzone na poziomie projektów, obejmujących prace ze zdefiniowanym celem poszukiwawczym i / lub rozpoznawczym, które są prowadzone na wyznaczonym obszarze. Jeżeli prace zakończą się niepowodzeniem skutkującym brakiem zamiaru kontynuowania prac, nakłady ujęte początkowo jako aktywa ujmują się w kosztach bieżącego okresu.

W momencie stwierdzenia technicznej wykonalności i ekonomicznej opłacalności wydobycia nakłady poniesione w fazie poszukiwania i rozpoznania złóż ujmują się jako aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych w ramach rzeczowych aktywów trwałych, które poddawane są testowi na utratę wartości.

Etap zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych

Nakłady ponoszone w ramach etapu zagospodarowania i wydobycia złóż podlegają aktywowaniu i amortyzacji metodą naturalną kalkulowaną proporcjonalnie do wielkości wydobycia złóż węglowodorów na podstawie jednostki wydobycia (unit-of-production). Grupa kalkuluje amortyzację wszystkich składników aktywów z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych na podstawie wielkości udokumentowanych złóż (tzw. rezerwy 2P - proved plus probable reserves). W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych złóż, na dzień sprawozdawczy dokonuje się ujęcia lub odwrócenia wcześniej ujętych odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. W przypadku wykonania odwiertów rozpoznawczych na już eksploatowanym złożu, Grupa dokonuje analizy, czy aktywowane nakłady dotyczące takich odwiertów umożliwią powstanie nowych otworów eksploatacyjnych. Jeśli tak nie jest nakłady te ujmują się w kosztach bieżącego okresu.

PROFESJONALNY OSĄD

Nakłady na aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych

Stosowanie polityki rachunkowości Grupy w odniesieniu do nakładów poniesionych na aktywa z tytułu poszukiwania złóż i oceny zasobów mineralnych dokonania osądu, czy przyszłe korzyści ekonomiczne, będące wynikiem przyszłego wydobycia lub sprzedaży są prawdopodobne bądź nie istnieją jeszcze przesłanki pozwalające na oszacowanie zasobów. Przy oszacowaniu zasobów Grupa dokonuje estymacji przyszłych zdarzeń i okoliczności, w tym określenia czy wydobycie będzie uzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia.

SZACUNKI

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych

Grupa weryfikuje okresy użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych na koniec każdego roku. Wpływ weryfikacji okresów użytkowania w roku 2018 skutkował zmniejszeniem kosztów amortyzacji o 82 mln PLN w porównaniu z kosztami amortyzacji, które zostałyby ujęte na bazie okresów użytkowania stosowanych w roku 2017.

Działalność poszukiwań i wydobycia zasobów mineralnych

Grupa szacuje wielkość zasobów na podstawie interpretacji dostępnych danych geologicznych i na bieżąco je weryfikuje w oparciu o efekty kolejnych odwiertów, próbną eksploatację, rzeczywiste wydobycie oraz czynniki ekonomiczne takie jak: ceny węglowodorów, warunki umowne czy plany inwestycyjne. Grupa dokonuje także szacunków kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji odwiertów produkcyjnych i infrastruktury związanej z nimi.

Remediacja środowiska gruntowo-wodnego

Grupa szacuje poziom rezerw dotyczących rzeczowych aktywów trwałych, które z istotnym prawdopodobieństwem są potrzebne na cele remediacji środowiska gruntowo-wodnego terenów stacji paliw, terminali paliw, baz paliw i terenów zakładów produkcyjnych. Dodatkowe informacje w [nocie 10.2.10.1](#)

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych	Aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2018								
Wartość księgowa brutto	1 166	21 838	37 489	2 152	4 267	1 049	5 666	73 627
Skumulowane umorzenie	(11)	(9 521)	(19 741)	(1 315)	-	(24)	(1 392)	(32 004)
Odpisy aktualizujące	(38)	(2 239)	(8 559)	(107)	(110)	(538)	(792)	(12 383)
Dotacje	-	(51)	(113)	(4)	(1)	-	-	(169)
	1 117	10 027	9 076	726	4 156	487	3 482	29 071
zwiększenia/(zmniejszenia) netto								
Nakłady inwestycyjne	-	142	79	58	3 156	237	503	4 175
Amortyzacja	(1)	(687)	(1 369)	(206)	-	(9)	(312)	(2 584)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	22	26	(2)	(23)	-	-	23
Odpisy aktualizujące netto, w tym: *	5	605	885	17	(31)	(69)	53	1 465
<i>Utworzenie</i>	(1)	(102)	(68)	(5)	(69)	(114)	(158)	(517)
<i>Odwrocenie</i>	6	505	410	7	14	44	210	1 196
Reklasyfikacje	12	1 236	1 685	287	(3 973)	-	(99)	(852)
Dotacje	-	3	(25)	1	1	-	-	(20)
Różnice kursowe w tym:	19	56	107	13	55	(3)	(12)	235
<i>różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących</i>	(1)	(68)	(553)	(9)	(4)	(1)	3	(629)
Pozostałe	(4)	(25)	(46)	(36)	(10)	(1)	(1)	(123)
	1 148	11 379	10 418	858	3 331	642	3 614	31 390
Wartość księgowa netto na 31/12/2018								
Wartość księgowa brutto	1 193	23 634	40 384	2 376	3 476	1 281	6 045	78 389
Skumulowane umorzenie	(11)	(10 505)	(21 601)	(1 420)	-	(31)	(1 695)	(35 263)
Odpisy aktualizujące	(34)	(1 702)	(8 227)	(95)	(145)	(608)	(736)	(11 547)
Dotacje	-	(48)	(138)	(3)	-	-	-	(189)
	1 148	11 379	10 418	858	3 331	642	3 614	31 390
Wartość księgowa netto na 01/01/2017								
Wartość księgowa brutto	1 164	20 837	37 950	2 110	4 707	986	5 307	73 061
Skumulowane umorzenie	(12)	(8 805)	(19 582)	(1 283)	-	(27)	(1 036)	(30 745)
Odpisy aktualizujące	(37)	(2 531)	(10 338)	(145)	(146)	(495)	(778)	(14 470)
Dotacje	-	(52)	(117)	(5)	(1)	-	-	(175)
	1 115	9 449	7 913	677	4 560	464	3 493	27 671
zwiększenia/(zmniejszenia) netto								
Nakłady inwestycyjne	-	106	66	55	3 460	107	653	4 447
Amortyzacja	(1)	(649)	(1 188)	(180)	-	(12)	(321)	(2 351)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	29	83	1	(66)	2	-	49
Nabycie jednostki zależnej	-	10	1	3	-	-	-	14
Odpisy aktualizujące netto, w tym: *	-	160	441	25	25	(43)	(96)	512
<i>Utworzenie</i>	-	(73)	(16)	(6)	(6)	(44)	(96)	(241)
<i>Odwrocenie</i>	-	63	7	1	6	-	-	77
Reklasyfikacje	20	968	2 048	211	(3 765)	(22)	48	(492)
Dotacje	-	1	4	1	-	-	-	6
Zbycie jednostki zależnej	-	-	-	-	-	-	-	-
Różnice kursowe w tym:	(18)	(29)	(99)	(25)	(31)	(4)	(293)	(499)
<i>różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących</i>	(1)	132	1 338	13	11	-	82	1 575
Pozostałe	1	(18)	(193)	(42)	(27)	(5)	(2)	(286)
	1 117	10 027	9 076	726	4 156	487	3 482	29 071

*W 2018 oraz w 2017 roku zwiększenia/(zmniejszenia) netto odpisów aktualizujących netto obejmują utworzenie, odwrócenie, wykorzystanie oraz reklasyfikacje. Opis przyczyn zmian głównych odpisów aktualizujących znajduje się w [necie 10.2.5](#).

W IV kwartale 2018 roku nakłady inwestycyjne zostały pomniejszone o kwotę 219 mln PLN z tytułu otrzymanych/należnych kar za nieterminowe wykonanie kontraktów inwestycyjnych.

Stopa kapitalizacji zastosowana do wyczenia aktywowanych kosztów finansowania zewnętrznego za 2018 rok i za 2017 rok wyniosła odpowiednio 0,76% i 1,05%.

Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych rzeczowych aktywów trwałych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła odpowiednio 4 844 mln PLN oraz 5 044 mln PLN.

10.2.2. Wartości niematerialne

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Wartości niematerialne

Składnik aktywów niematerialnych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową począwszy od chwili, gdy są one gotowe do użycia, tzn. od momentu dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich użytkowania.

Typowe okresy użytkowania wartości niematerialnych wynoszą od 2 do 10 lat dla oprogramowania oraz od 2 do 15 lat dla koncesji, licencji, praw do patentów oraz podobnych wartości.

Metodę amortyzacji oraz okres użytkowania składnika wartości niematerialnych weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku.

Wartość firmy

Na dzień połączenia jednostek gospodarczych wartość firmy podlega przypisaniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne (tzw. CGU – cash generating unit) jednostki przejmującej, które zgodnie z oczekiwaniami, mają odnieść korzyści z tytułu synergii uzyskanej w wyniku takiego połączenia.

Po połączeniu, jednostka przejmująca wycenia wartość firmy w kwocie ustalonej na dzień przejścia pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne, do którego została przypisana wartość firmy poddaje się testom na utratę wartości corocznie, a także gdy wystąpią przesłanki wskazujące na utratę jego wartości.

Prawa majątkowe

Główną pozycją praw majątkowych są uprawnienia do emisji CO₂ nie podlegające amortyzacji, które są poddawane analizie pod kątem utraty wartości.

Otrzymane nieodpłatnie uprawnienia ujmuje się i prezentuje w wartościach niematerialnych w korespondencji z przychodami przyszłych okresów w wartości godziwej ustalonej na dzień ich zarejestrowania. Zakupione uprawnienia ujmowane są w cenie nabycia.

Na szacowaną w okresie sprawozdawczym emisję CO₂ tworzy się rezerwę w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty).

Dotacje rozlicza się w systematyczny sposób w poszczególnych okresach sprawozdawczych, aby zapewnić współmierność z kosztami tworzonej rezerwy.

Rozchód uprawnień ujmowany jest według metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

Do praw majątkowych zalicza się ponadto certyfikaty energetyczne.

SZACUNKI

Okresy użytkowania wartości niematerialnych

Grupa weryfikuje okresy użytkowania składników wartości niematerialnych na koniec każdego roku, ze skutkiem od początku roku następnego. Wpływ weryfikacji okresów użytkowania w roku 2018 skutkowało zmniejszeniem kosztów amortyzacji o 9 mln PLN w porównaniu z kosztami amortyzacji, które zostałyby ujęte na bazie okresów użytkowania stosowanych w roku 2017.

Zmiana stanu wartości niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie wyniosły odpowiednio 101 mln PLN oraz 82 mln PLN.

Zmiana stanu pozostałych wartości niematerialnych

	Patenty, znaki towarowe i licencje	Wartość firmy	Prawa majątkowe	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2018					
Wartość księgowa brutto	1 602	374	746	113	2 835
Skumulowane umorzenie	(1 112)	(19)	-	(38)	(1 169)
Odpisy aktualizujące	(104)	(306)	(58)	(5)	(473)
Dotacje	(3)	-	-	-	(3)
	383	49	688	70	1 190
zwiększenia/(zmniejszenia) netto					
Nakłady inwestycyjne	10	-	-	39	49
Amortyzacja	(83)	-	-	(2)	(85)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	1	1
Odpisy aktualizujące netto, w tym: *	39	-	1	5	45
Odwrocenie	29	-	-	2	31
Różnice kursowe w tym:	7	1	1	(1)	8
różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących	(2)	-	-	-	(2)
Pozostałe **	62	-	2	(50)	14
	418	50	692	62	1 222
Wartość księgowa netto na 31/12/2018					
Wartość księgowa brutto	1 717	374	749	105	2 945
Skumulowane umorzenie	(1 229)	(18)	-	(43)	(1 290)
Odpisy aktualizujące	(67)	(306)	(57)	-	(430)
Dotacje	(3)	-	-	-	(3)
	418	50	692	62	1 222
Wartość księgowa netto na 01/01/2017					
Wartość księgowa brutto	1 521	384	886	101	2 892
Skumulowane umorzenie	(1 055)	(19)	-	(59)	(1 133)
Odpisy aktualizujące	(107)	(315)	(59)	(6)	(487)
Dotacje	(3)	-	-	-	(3)
	356	50	827	36	1 269
zwiększenia/(zmniejszenia) netto					
Nakłady inwestycyjne	9	1	-	72	82
Amortyzacja	(73)	-	-	3	(70)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	1	1
Odpisy aktualizujące netto, w tym: *	(1)	-	1	2	2
Utworzenie	(1)	-	-	-	(1)
Różnice kursowe w tym:	(3)	(2)	-	-	(5)
różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących	4	9	-	(1)	12
Pozostałe **	95	-	(140)	(44)	(89)
	383	49	688	70	1 190

* W 2018 i w 2017 roku zwiększenia/(zmniejszenia) netto odpisów aktualizujących netto obejmują: utworzenie, odwrócenie oraz wykorzystanie i reklasyfikacje.

Opis przyczyn zmian głównych odpisów aktualizujących znajduje się w [necie 10.2.5](#).

** Pozostałe zwiększenia/(zmniejszenia) netto praw majątkowych obejmują głównie nieodpłatne nabycie praw za lata 2018 i 2017 oraz rozliczenie praw za 2017 rok i za 2016 rok oraz przeniesienie uprawnień do energii kolorowych na aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.

Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych wartości niematerialnych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła odpowiednio 582 mln PLN oraz 540 mln PLN.

10.2.2.1. Prawa majątkowe

Zmiana stanu posiadanych uprawnień do emisji CO₂ za 2018 rok

	Ilość (w tys. ton)	Wartość
01/01/2018	29 477	677
Otrzymane nieodpłatnie	7 841	363
Rozliczenie emisji za 2017 rok	(14 342)	(374)
Zakup/(Sprzedaż) netto	(504)	-
Odpisy aktualizujące	-	1
Różnice kursowe	-	1
	22 472	668
Emisja CO ₂ w 2018 roku	14 918	728

Wartość rynkowa posiadanych uprawnień EUA przewyższa ich łączną wartość księgową, w związku z czym Grupa nie identyfikuje przesłanek utraty ich wartości.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość rynkowa jednego uprawnienia EUA wyniosła 105,95 PLN (co odpowiada 24,64 EUR według kursu na dzień 31 grudnia 2018 roku) (źródło: www.theice.com).

Uprawnienia do energii kolorowych (certyfikaty energetyczne) ujęte w pozycji prawa majątkowe wyniosły na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 24 mln PLN i 11 mln PLN. W 2018 roku Grupa otrzymała nieodpłatnie certyfikaty energetyczne w kwocie 150 mln PLN i rozpoznała je w pozostałych przychodach operacyjnych w kwocie 147 mln PLN oraz 3 mln PLN jako korektę nakładów inwestycyjnych.

Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku w pozycji należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności Grupa ujęła należne prawa majątkowe do emisji CO₂ w kwocie odpowiednio 25 mln PLN i 10 mln PLN oraz do energii kolorowych w kwocie 61 mln PLN oraz 60 mln PLN ([nota 10.2.6.2](#)).

10.2.3. Aktywa w podziale na segmenty operacyjne i obszary geograficzne

10.2.3.1. Aktywa w podziale na segmenty operacyjne

	31/12/2018	31/12/2017
Segment Downstream	46 129	42 159
Segment Detal	6 974	6 511
Segment Wydobycie	4 175	3 839
Aktywa segmentów	57 278	52 509
Funkcje Korporacyjne	6 914	8 206
Wyłączenia	(51)	(51)
	64 141	60 664

Do segmentów operacyjnych przyporządkowuje się wszystkie aktywa z wyjątkiem aktywów finansowych, aktywów podatkowych oraz środków pieniężnych. Aktywa użytkowane wspólnie przez segmenty operacyjne przydzielają się na podstawie przychodów generowanych przez poszczególne segmenty operacyjne.

10.2.3.2. Aktywa trwale w podziale na obszary geograficzne

	2018	2017	Udział %	
			2018	2017
Polska	20 202	20 055	61,3%	65,6%
Niemcy	979	922	3,0%	3,0%
Czechy	7 663	5 966	23,3%	19,5%
Litwa, Łotwa, Estonia	1 110	831	3,3%	2,7%
Kanada	2 982	2 788	9,1%	9,2%
	32 936	30 562	100,0%	100,0%

Aktywa trwale w podziale na obszary geograficzne obejmują rzeczowe aktywa trwale ([nota 10.2.1](#)), wartości niematerialne ([nota 10.2.2](#)), nieruchomości inwestycyjne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów ([nota 10.2.9](#)).

10.2.4. Inwestycje w jednostkach współkontrolowanych

PROFESJONALNY OSĄD

Na podstawie własnego osądu, biorąc pod uwagę swoje prawa i obowiązki, uwzględniając strukturę i formę prawną oraz uzgodnione przez strony warunki umowy Grupa oceniła, że spółki BOP, PPPT i Pieridae Production stanowią wspólne ustalenie umowne, na mocy którego PKN ORLEN sprawuje nad nimi współkontrolę. Umowy dają wszystkim udziałowcom łączną kontrolę nad przedsiębiorstwami, decyzje dotyczące znaczących działań wymagają jednomyślnej zgody wszystkich udziałowców, a forma prawna odrębnych jednostek nie daje udziałowcom prawa do ich aktywów i obowiązku spłaty zobowiązań. W związku z powyższym Grupa sklasyfikowała BOP, PPPT i Pieridae Production jako wspólne przedsięwzięcia, które wycenia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności.

	Miejsce prowadzenia działalności	Podstawowa działalność	Metoda wyceny
wspólne przedsięwzięcia			
Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. (BOP)	Płock/Polska	produkcja, dystrybucja i sprzedaż poliolefin	praw własności
Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny (PPPT)	Płock/Polska	budowa i wynajem nieruchomości	praw własności
Pieridae Production GP Ltd (Grupa ORLEN Upstream)	Calgary/Kanada	poszukiwanie i wydobycie kopalin, magazynowanie, transport i logistyka	praw własności
wspólne działania			
Butadien Kralupy a.s. (Grupa Unipetrol)	Kralupy nad Vltavou/ Czechy	produkcja butadienu	udział w aktywach i zobowiązaniach

Grupa ORLEN zgodnie z MSSF 11, zaklasyfikowała Butadien Kralupy a.s. jako wspólne działanie. Zgodnie ze Statutem Spółki Butadien Kralupy a.s., Grupa ma prawo do proporcjonalnego udziału w przychodach i ponosi proporcjonalny udział w kosztach wspólnego działania. W związku z tym Grupa ujmuje przypadający jej udział (51%) w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach.

Grupa ORLEN Upstream posiada udział we wspólnych działaniach:

- konsorcjum (program Blue Gas – Polski Gaz Łupkowy) założonym przez ORLEN Upstream (OU), Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo (PGNiG), LOTOS Petrobaltic oraz Akademię Górniczo-Hutniczą, Instytut Nafty i Gazu, Politechnikę Gdańską, Politechnikę Warszawską. Prace w ramach programu Blue Gas – Polski Gaz Łupkowy zostały zakończone, projekty rozliczone zarówno pod względem rzeczowym jak i finansowym. Celem programu jest wytworzenie i komercjalizacja technologii oraz pozyskanie wiedzy dla wydobycia gazu łupkowego w Polsce. Spółka była zaangażowana w prace na 6 projektach z 10 zgłoszonych. Całkowity wkład ORLEN Upstream w realizację powyższych projektów wyniósł 24 mln PLN. Zgromadzono wnioski, dające podstawy do ubiegania się o prawa patentowe dla wypracowanych rozwiązań;
- projekty poszukiwawczo – wydobywcze prowadzone wspólnie z PGNiG (obszary „Sieraków” – 49% udział ORLEN Upstream, „Bieszczady” – 49% udział ORLEN Upstream oraz za pośrednictwem spółki zależnej FX Energy Poland obszary „Plotki” – 49% udział FX Energy Poland). Przedmiotem umów jest prowadzenie wspólnych operacji i działań z zakresu poszukiwania, rozpoznawania i eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Grupa ORLEN Upstream ma prawo do proporcjonalnego udziału w przychodach i ponosi proporcjonalny udział w kosztach wspólnych działań.

Inwestycje wyceniane metodą praw własności

	31/12/2018	31/12/2017
Wspólne przedsięwzięcia, w tym:	644	709
<i>Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.</i>	612	677
Jednostki stowarzyszone	6	6
	650	715

Udział w wyniku jednostek wycenianych metodą praw własności

	2018	2017
Wspólne przedsięwzięcia, w tym:	127	248
<i>Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.</i>	127	248
	127	248

Skrócone informacje finansowe Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.

	31/12/2018	31/12/2017
Aktywa trwałe	835	845
Aktywa obrotowe	1 234	1 242
<i>środki pieniężne</i>	345	329
<i>pozostałe aktywa obrotowe</i>	889	913
Aktywa razem	2 069	2 087
Kapitał własny razem	1 269	1 375
Zobowiązania długoterminowe	49	50
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	751	662
<i>zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania</i>	729	646
Zobowiązania razem	800	712
Pasywa razem	2 069	2 087
Dług netto	(345)	(329)
Aktywa netto	1 269	1 375
Udział Grupy we wspólnym przedsięwzięciu (50%)	635	688
Korekty konsolidacyjne	(23)	(11)
Inwestycje we wspólnym przedsięwzięciu wycenianym metodą praw własności	612	677

	2018	2017
Przychody ze sprzedaży	3 425	3 526
Koszt własny sprzedaży, w tym:	(2 981)	(2 809)
amortyzacja	(78)	(86)
Zysk brutto na sprzedaży	444	717
Koszty sprzedaży	(92)	(94)
Koszty ogólnego zarządu	(22)	(23)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	2	-
Zysk z działalności operacyjnej	332	600
Przychody i koszty finansowe netto	12	(12)
Zysk przed opodatkowaniem	344	588
Podatek dochodowy	(66)	(113)
Zysk netto	278	475
Calkowite dochody netto	278	475
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	503	427
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej	(102)	(41)
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności finansowej	(385)	(497)
Dywidendy otrzymane od wspólnego przedsięwzięcia	192	248
Zysk netto	278	475
Udział Grupy we wspólnym przedsięwzięciu (50%)	139	238
Korekty konsolidacyjne	(12)	10
Udział Grupy w wyniku wspólnego przedsięwzięcia wycenianego metodą praw własności	127	248

W 2018 roku oraz w 2017 roku nie wystąpiły znaczące ograniczenia w jednostkach stowarzyszonych oraz we wspólnych przedsięwzięciach wynikające z umów kredytowych, wymogów regulacyjnych i innych ustaleń umownych, które ograniczałyby dostęp do aktywów oraz rozliczenia zobowiązań Grupy.

10.2.5. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości lub odwrócenie odpisu aktualizującego któregoś ze składników aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne (tzw. CGU – cash generating unit).

Aktywa, które samodzielnie nie generują przepływów pieniężnych, grupuje się na najniższym poziomie, na jakim powstają przepływy pieniężne niezależne od przepływów z innych aktywów (CGU). Wartość odzyskiwalna ustalana jest na poziomie CGU, do którego dany składnik aktywów należy.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych ujmuje się w pozostałej działalności operacyjnej.

SZACUNKI I OSĄDY

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości pojedynczych składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. W ramach analizy wystąpienia przesłanek analizowane są zarówno czynniki zewnętrzne – w tym przede wszystkim otoczenie makroekonomiczne, jak również wewnętrzne – w tym decyzje strategiczne, aktualne projekcje finansowe i plany operacyjne. Wystąpienie przesłanki wskazującej na możliwość utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa ORLEN zidentyfikowała przesłanki do przeprowadzenia testów na utratę wartości aktywów zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów” związane z przyjęciem w dniu 20 grudnia 2018 roku przez Zarząd i Radę Nadzorczą PKN ORLEN Strategii Grupy ORLEN na lata 2019-2022 („Strategia”). Szczegółowe informacje dotyczące kluczowych filarów i kierunków rozwoju zostały zaprezentowane w dokumencie udostępnionym na stronie PKN ORLEN: <https://www.orken.pl/PL/RelacjeInwestorskie/Prezentacje/Strony/default.aspx>

Założenia Strategii Grupy ORLEN koncentrują się na zapewnieniu bezpieczeństwa surowcowego, wzmocnieniu pozycji rynkowej i relacji z klientami, wykorzystaniu zintegrowanego łańcucha wartości w dążeniu do doskonałości operacyjnej i zachowaniu gotowości na wyzwania rynkowe i regulacyjne. Ważnym elementem strategii będzie również nastawienie na wspieranie innowacji i rozbudowa zaplecza badawczo-rozwojowego, koncentracja na bezpieczeństwie oraz troska o środowisko i otoczenie.

Założenia makroekonomiczne zostały oparte o analizy i wskazania renomowanych globalnych doradców między innymi IHS Markit, Nexant, JBC Energy, PVM, EIA, Platts, Continuum Economics, Wood Mackenzie Chemicals, obserwacje głównych konkurentów oraz wiedzę ekspercką Grupy ORLEN.

Zatwierdzony w ramach Strategii Grupy ORLEN Plan Średnioterminowy w latach 2019 - 2020 zakłada wzrost cen ropy o 18 USD/bbl w porównaniu do średniej z lat 2017 – 2018 z poprzedniej strategii. Wzrost ten jest konsekwencją rosnącego popytu przy ograniczonych możliwościach wzrostu podaży.

Plan Średnioterminowy w perspektywie lat 2019-2020 zakłada wzrost modelowej marży downstream m.in. ze względu na wprowadzone zastrzeżone limity zawartości siarki w paliwie bunkrowym, (tzw efekt IMO - regulacje Międzynarodowej Organizacji Morskiej; pełna nazwa: International Maritime Organisation). W porównaniu do średniej dla lat 2017 - 2018 z poprzedniej strategii wzrost ten wynosi 2,2 USD/bbl i jest obok stopy dyskonta pozytywnym czynnikiem wpływającym na wycenę aktywów produkcyjnych. W dalszej perspektywie, Grupa oczekuje dostosowania rynku i powrotu marż do poziomów historycznych.

Plan Średnioterminowy w latach 2019 -2020 zakłada modelową średnią marżę petrochemiczną na poziomie 808 EUR/t. W porównaniu do poprzedniej strategii, w której na lata 2017-2018 zakładano marżę petrochemiczną na poziomie 793 EUR/t, obecnie prognozowany poziom jest o 15 EUR/t wyższy. Stwarza to korzystne warunki makroekonomiczne dla procesów inwestycyjnych i pozwala na pełne wykorzystanie aktywów produkcyjnych.

Aktywa produkcyjne segmentu Wydobywanie zlokalizowane zarówno na terenie Polski jak i Kanady zostały poddane ocenie przez niezależne firmy z wykorzystaniem aktualnej wiedzy i technik geologicznych, inżynierskich oraz oprogramowania komputerowego.

Dla oceny aktywów produkcyjnych w ORLEN Upstream Canada został przygotowany Raport Rezerw (wycena koncesji oceniająca potencjał produkcyjny aktywów). Dla aktywów poszukiwawczych przeprowadzono ocenę praw do wydobywania (wycena z uwzględnieniem ich potencjału produkcyjnego i spodziewanego poziomu cen surowców tzw. Assessment of Non-Reserve Lands), które stanowią podstawę do oceny wartości godziwej. Aktualne raporty ujawniły znaczący wzrost poziomu potencjału produkcyjnego względem ostatniej weryfikacji zasobów o 40%.

Ocena perspektywiczności eksploatowanych złóż oraz odkryć ropy i gazu na terenie Polski została dokonana w oparciu o Raport Rezerw wykonany przez renomowanego europejskiego doradcę. Aktualny raport ujawnił znaczący wzrost poziomu aktywów poszukiwawczych względem ostatniej weryfikacji zasobów o 13%. Decyzje o spisaniu nakładów poniesionych na poszczególne projekty poszukiwawcze i rozpoznanie są podejmowane w przypadku negatywnej oceny perspektywiczności obszaru.

Z uwagi na brak wiarygodnego szacunku ceny, po której odbyłaby się potencjalna transakcja sprzedaży aktywów Grupy jako wartość odzyskiwalną poszczególnych jej aktywów przyjęto ich wartość użytkową zgodnie z zapisami MSR 36.20. Test aktywów segmentu Wydobycie został wykonany poprzez odniesienie do wartości godziwej pomniejszonej o koszty rekultywacji.

Wartość godziwa bazuje na oczekiwanych dyskontowanych przepływach pieniężnych generowanych przez pojedyncze CGU (Cash Generating Unit) aż do zakończenia wydobycia. Wycena opiera się w dużej mierze na nierynkowych danych wejściowych (poziom wyceny 3, jak zdefiniowano w MSSF13 - Wycena w wartości godziwej) – głównie są to prognozy co do przyszłych cen ropy i gazu, oraz oceny potencjału produkcyjnego złoża.

Testy na utratę wartości zostały przeprowadzone w oparciu o stan aktywów Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz przepływy pieniężne netto prognozowane w zatwierdzonym w ramach Strategii Planie Środoterminowym lub ww. raportach, dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stóp dyskontowych odzwierciedlających bieżące rynkowe oszacowania wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka typowe dla wycenianych aktywów.

Stopy dyskonta wyliczone zostały jako średnioważony koszt zaangażowania kapitału własnego i obcego. Źródła wskaźników makroekonomicznych niezbędnych do określenia stopy dyskonta stanowiły publikacje prof. Aswatha Damodarana (źródło: <http://pages.stern.nyu.edu>), notowania obligacji rządowych dostępne na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Struktura stóp dyskontowych zastosowanych w ramach testów na utratę wartości aktywów według głównych ośrodków generowania przepływów pieniężnych w Grupie ORLEN na dzień 31 grudnia 2018 roku

	Polska				Czechy			Litwa		Kanada	Niemcy
	Rafineria	Petrochemia	Detal	Wydobycie	Rafineria	Petrochemia	Detal	Rafineria	Detal	Wydobycie	Detal
Koszt kapitału własnego	11,94%	10,56%	10,28%	12,49%	10,98%	9,61%	9,33%	14,08%	12,09%	10,56%	6,99%
Koszt długu po opodatkowaniu	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	2,27%	2,27%	2,27%	4,17%	4,17%	2,06%	0,78%
Struktura kapitału	0,55	0,38	1,14	1,11	0,55	0,38	1,14	0,55	1,14	0,55	1,14
Stopa dyskonta nominalna	8,77%	8,46%	6,40%	7,51%	7,89%	7,57%	5,56%	10,56%	7,86%	7,54%	3,68%
Długoterminowa inflacja	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,10%	2,10%	2,10%	2,10%	2,10%	2,00%	1,80%

Identyfikujemy istotne spadki poziomów stóp dyskonta względem weryfikacji wartości aktywów Grupy ORLEN, która miała miejsce 31 grudnia 2016 roku a przesłankę stanowiła aktualizacja Strategii Grupy ORLEN na lata 2017-2021 przyjęta przez Zarząd i Radę Nadzorczą Spółki Strategii Grupy ORLEN w dniu 15 grudnia 2016 roku.

Struktura stóp dyskontowych zastosowanych w ramach testów na utratę wartości aktywów według głównych ośrodków generowania przepływów pieniężnych w Grupie ORLEN na dzień 31 grudnia 2016 roku

	Polska				Czechy			Litwa		Kanada	Niemcy
	Rafineria	Petrochemia	Detal	Wydobycie	Rafineria	Petrochemia	Detal	Rafineria	Detal	Wydobycie	Detal
Koszt kapitału własnego	15,40%	14,70%	17,65%	15,13%	11,88%	11,21%	14,07%	15,26%	17,83%	8,91%	11,10%
Koszt długu po opodatkowaniu	2,37%	2,37%	2,37%	2,37%	1,56%	1,56%	1,56%	4,27%	4,27%	1,70%	0,88%
Struktura kapitału	0,60	0,29	1,12	1,24	0,60	0,29	1,12	0,60	1,12	0,47	1,12
Stopa dyskonta nominalna	10,50%	11,93%	9,57%	8,06%	8,00%	9,04%	7,45%	11,13%	10,65%	6,60%	5,69%
Długoterminowa inflacja	1,38%	1,38%	1,38%	1,38%	1,98%	1,98%	1,98%	1,84%	1,84%	1,78%	1,50%

Obserwujemy, że obniżenie oczekiwanych stóp zwrotu z inwestycji jest konsekwencją zmian strukturalnych jakie zachodzą w gospodarce światowej oraz faktu, iż wchodzimy do grupy rynków rozwiniętych. Charakterystyczne dla tej grupy strategii zrównoważonego biznesu wymagają wydłużenia horyzontu zwrotu z inwestycji co jest spójne z obniżeniem stóp dyskonta. Obniżeniu ulega nominalna stopa wolna od ryzyka. W tym samym kierunku podąża wskaźnik PKB co jest skutkiem m.in. zmian strukturalnych demografii, dojrzewania gospodarek, rozwijającego się procesu lepszego wykorzystywania już istniejących aktywów, tzw. sharing economy, jak również rosnącego udziału sektora usług w całym koszyku PKB.

Odpisy aktualizujące netto wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych

	2018	2017
ORLEN Upstream	(18)	(140)
Grupa Unipetrol	741	(12)
ORLEN Asfalt	-	(8)
Pozostałe	(13)	(5)
	710	(165)

W rezultacie w roku 2018 Grupa ujęła łączny efekt odwrócenia netto odpisów aktualizujących wartość aktywów w kwocie 710 mln PLN.

Grupa Unipetrol dokonała odwrócenia odpisów aktualizujących wartość aktywów w kwocie netto 741 mln PLN wynikającej z identyfikacji istotnej nadwyżki wartości użytkowej segmentu downstream nad jego aktywami. W związku z tym Grupa Unipetrol dokonała odwróceń netto wcześniej zawiązanych odpisów na aktywach segmentu Rafinerii w kwocie 656 mln PLN, Petrochemii w kwocie 85 mln PLN (w tym 50 mln PLN zostało alokowane do innych segmentów, głównie do segmentu Funkcji Korporacyjnych). W ramach testów zastosowano stopy dyskontowe w wysokości 7,89% dla aktywów rafineryjnych Grupy Unipetrol oraz 7,57% dla aktywów petrochemicznych Grupy Unipetrol, które zgodnie z ogólnym trendem rynkowym są niższe od stóp rozpoznanych na dzień 31 grudnia 2017 o odpowiednio -0,97p.p. i -0,88p.p.

Pozytywny wpływ na wycenę wartości użytkowej aktywów pozwalający na odwrócenie historycznie zawiązanych w Grupie Unipetrol odpisów miały m.in.: obniżenie stóp dyskonta, poprawa modelowych marż rafineryjnej i petrochemicznej, w odniesieniu do poprzedniej strategii, planowane uruchomienie w 2019 roku nowej instalacji do produkcji polietylenu PE3 w Litwinowie zwiększającej produkcję wyżej marżowego polietylenu.

Wartość użytkowa aktywów segmentu downstream w Grupie Unipetrol:

Rafineria	4 179
Petrochemia	5 535
	9 714

W roku 2018 roku Grupa ORLEN Upstream dokonała oceny perspektywiczności koncesji zlokalizowanych na terenie Polski oraz zidentyfikowała przesłanki do przeprowadzenia testu wartości majątku produkcyjnego w Polsce w oparciu o przygotowany przez niezależną firmę Raport Rezerw. W efekcie rozpoznała odpis w wysokości (207) mln PLN (w tym 100 mln PLN dotyczących aktywów wydobywczych w projekcie Płotki, 82 mln PLN w związku z oceną perspektywiczności koncesji poszukiwawczych – głównie projekt Karbon i 25 mln PLN pozostałe aktywa poszukiwawcze – materiały) oraz odwrócenie odpisów w wysokości 45 mln PLN (głównie aktywa z tyt. poszukiwań w ramach projektu: Płotki). Wartość aktywów trwałych segmentu w Polsce została zaktualizowana o wartość netto (162) mln PLN.

Ponadto Grupa otrzymała sporządzony na dzień 31 grudnia 2018 roku raport pozwalający na oszacowanie wartości godziwej aktywów z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych w Kanadzie, który przygotowała niezależna firma. Grupa ORLEN Upstream rozpoznała odpisy i odwrócenia odpisów w oparciu o raport rezerw, odwrócenia odpisów w związku ze sprzedażą aktywów wydobywczych w Kanadzie i odpisy aktywów z tytułu poszukiwań. Łączna wartość rozpoznanych odpisów wyniosła (65) mln PLN (obejmujących ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne: głównie Kaybob 53 mln PLN, Peace River Oil 3 mln PLN, Central Alberta Gas 2 mln PLN, pozostałe 7 mln PLN aktywa dotyczące poszukiwań), a odwrócenia odpisów 209 mln PLN (obejmujących ośrodki wypracowujące przepływy pieniężne: głównie Ferrier 145 mln PLN, Peace River Gas 56 mln PLN oraz Southern Alberta 8 mln PLN). Wartość aktywów trwałych segmentu w Kanadzie została zaktualizowana o wartość netto 144 mln PLN.

Łączny wpływ rozpoznanych odpisów i odwrócenia odpisów na majątku trwałym Grupy ORLEN Upstream w 2018 roku to (18) mln PLN.

Wartość godziwa aktywów segmentu Wydobyć w Grupie Upstream:

ORLEN Canada	5 841
FX Energy Polska	539
ORLEN Upstream Polska	314
	6 694

Pozostałe odpisy dotyczyły aktualizacji wartości majątku głównie w obszarze segmentu detal po stacjach paliw. Grupa nie zidentyfikowała utraty wartości pozostałych aktywów Grupy ORLEN.

Analiza wrażliwości wartości użytkowej aktywów segmentu downstream Grupy Unipetrol w ramach testów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2018 roku

w mln PLN		EBITDA		
zmiana		-5%	0%	5%
STOPA DYSKONTA	- 1 p.p.	brak wpływu	brak wpływu	brak wpływu
	0,0 p.p.	zmniejszenie odwrócenia (398)	-	brak wpływu
	+ 1 p.p.	zmniejszenie odwrócenia (812)	zmniejszenie odwrócenia (405)	brak wpływu

Analiza wrażliwości wartości użytkowej aktywów segmentu wydobyć Grupy Upstream w ramach testów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2018 roku

w mln PLN		EBITDA		
zmiana		-5%	0%	5%
STOPA DYSKONTA	- 1 p.p.	zwiększenie odpisu (59)	zmniejszenie odpisu 81	zmniejszenie odpisu 214
	0,0 p.p.	zwiększenie odpisu (135)	-	zmniejszenie odpisu 136
	+ 1 p.p.	zwiększenie odpisu (204)	zwiększenie odpisu (74)	zmniejszenie odpisu 56

Odpisy aktualizujące netto wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych w roku 2017

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa zidentyfikowała zgodnie z MSR 36 – „Utrata wartości aktywów” przesłanki do przeprowadzenia testu na utratę wartości aktywów poszukiwawczych w FX Energy Polska w Grupie Upstream oraz utratę wartości aktywów Orlen Asphalt z tytułu zamknięcia instalacji do produkcji asfaltów modyfikowanych w Trzebini.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w efekcie niezależnej wyceny aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce ujęto odpis aktualizujący wartość aktywów poszukiwawczych FX Energy Polska w kwocie (97) mln PLN. Wartość użytkowa aktywów poszukiwawczych została oszacowana przy stopie dyskonta 8,69% i wyniosła 501 mln PLN.

Analiza wrażliwości wartości użytkowej aktywów poszukiwawczych FX Energy Polska w ramach testu przeprowadzonego na dzień 31 grudnia 2017 roku

w mln PLN		CENY WĘGLOWODORÓW		
zmiana		-5%	0%	5%
STOPA DYSKONTA	- 0,5 p.p.	zwiększenie odpisu (25)	zmniejszenie odpisu 10	zmniejszenie odpisu 35
	0,0 p.p.	zwiększenie odpisu (42)	-	zmniejszenie odpisu 24
	+ 0,5 p.p.	zwiększenie odpisu (59)	zmniejszenie odpisu (18)	zmniejszenie odpisu 14

Dodatkowo, w III kwartale 2017 roku, na skutek decyzji o częściowym zawężeniu obszaru poszukiwań Grupy ORLEN Upstream w Polsce, ujęto odpis wartości aktywów z tytułu poszukiwania i rozpoznania zasobów mineralnych FX Energy Polska w kwocie (43) mln PLN.

Łączny wpływ utworzenia odpisów aktualizujących wartość aktywów poszukiwawczych w FX Energy Polska na wynik finansowy w 2017 roku na segment Wydobyć wyniósł (140) mln PLN.

Pozostałe odpisy dokonane w 2017 roku dotyczyły głównie utraty wartości aktywów w Grupie Unipetrol w kwocie (12) mln PLN z tytułu utraty wartości aktywów segmentu Detal oraz w ORLEN Asphalt w kwocie (8) mln PLN w segmencie Downstream.

10.2.6. Kapitał pracujący netto

Kapitał pracujący netto

Grupa definiuje kapitał pracujący netto jako zapasy i należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności pomniejszone o zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania.

	Zapasy	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Kapitał pracujący netto
NOTA				
31/12/2017	12 440	9 518	14 469	7 489
31/12/2018	14 362	10 479	13 697	11 144
Zmiana kapitału pracującego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	(1 922)	(961)	(772)	(3 655)
Korekty	193	(108)	511	596
Zmiana stanu praw majątkowych i zaliczek na niefinansowe aktywa trwałe	10.2.6.2 -	(6)	-	(6)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	10.2.6.4 -	-	368	368
Podatek VAT od zobowiązań inwestycyjnych	-	-	42	42
Podatek u źródła	-	(55)	55	-
Różnice kursowe	193	(35)	16	174
Pozostałe	-	(12)	30	18
Zmiana kapitału pracującego w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(1 729)	(1 069)	(261)	(3 059)

10.2.6.1. Zapasy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI**Zapasy**

Zapasy, w tym zapasy obowiązkowe są to produkty, półprodukty i produkty w toku, towary i materiały.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na moment początkowego ujęcia według kosztu wytworzenia. Koszt wytworzenia obejmuje koszty wsadu, koszty przerobu przypadające na okres wytworzenia produktów, półproduktów i produktów w toku oraz alokację stałych i zmiennych pośrednich kosztów produkcji, ustalonych dla jej normalnego poziomu.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego według kosztu wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z wartości jest niższa. Rozchody produktów, półproduktów i produktów w toku ujmują się według średnioważonych kosztów ich wytworzenia.

Towary i materiały wycenia się na moment początkowego ujęcia w cenie nabycia natomiast na koniec okresu sprawozdawczego w cenie nabycia lub według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa. Rozchody towarów i materiałów ujmują się według cen średnioważonych nabycia.

Wartość początkowa zapasów jest korygowana o dotyczące ich zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne.

Testy sprawdzające utratę wartości poszczególnych pozycji zapasów przeprowadza się na koniec każdego miesiąca. Przerobienie do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania podlegają zapasy, które utraciły swoje cechy użytkowe, przydatność lub spadły ceny ich sprzedaży.

Wartości materiałów przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji nie odpisuje się poniżej ceny nabycia, jeżeli oczekuje się, że produkty, do produkcji których będą wykorzystane, zostaną sprzedane za kwoty wyższe lub równe kosztom wytworzenia. Jeżeli jednak koszt wytworzenia produktów będzie wyższy od wartości netto możliwej do uzyskania, wartość materiałów odpisuje się do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmują się w koszcie własnym sprzedaży.

SZACUNKI**Wartości netto możliwe do uzyskania ze sprzedaży zapasów**

Ustalenie odpisów wartości zapasów wymaga oszacowania ich wartości netto możliwych do uzyskania bazując na najbardziej aktualnych cenach sprzedaży na moment dokonania szacunków.

	31/12/2018	31/12/2017
Materiały	8 330	6 911
Półprodukty i produkty w toku	1 403	1 289
Produkty gotowe	4 012	3 566
Towary	617	674
Zapasy netto	14 362	12 440
Odpisy aktualizujące wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania	301	134
Zapasy brutto	14 663	12 574

Główną pozycją zapasów, która realizuje się w terminie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego są zapasy obowiązkowe. Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość zapasów obowiązkowych ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyniosła odpowiednio 5 607 mln PLN oraz 4 262 mln PLN.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania

	2018	2017
Stan na początek okresu	134	158
Utworzenie	215	119
Odwrócenie	(26)	(54)
Wykorzystanie	(29)	(77)
Różnice kursowe	7	(12)
	301	134

W 2018 roku oraz w 2017 roku utworzenie oraz odwrócenie odpisów aktualizujących netto wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania dotyczyło głównie segmentu downstream i wyniosło odpowiednio (189) mln PLN oraz (65) mln PLN.

10.2.6.2. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Należności

Należności, w tym należności z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów z tytułu oczekiwanej straty kredytowej.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności nie jest długi.

SZACUNKI

Utrata wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

Za zdarzenie niewypłacalności (ang. „default”) Grupa uznaje brak wywiązania się z zobowiązania przez kontrahenta po upływie 90 dni od dnia wymagalności należności.

Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Grupa wykorzystuje matrycę rezerw oszacowaną na podstawie historycznych poziomów spłacalności oraz odzysków z należności od kontrahentów.

Grupa uwzględni informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych, poprzez zarządcą korektę bazowych współczynników prawdopodobieństwa niewypłacalności.

Grupa nie monitoruje zmian poziomu ryzyka kredytowego w trakcie życia instrumentu. Od 1 stycznia 2018 roku Grupa szacuje oczekiwaną stratę kredytową w horyzoncie do terminu zapadalności instrumentu.

	NOTA	31/12/2018	31/12/2017
Dostawy i usługi, w tym:		9 299	8 476
z tytułu umów z klientami		9 270	-
Pozostałe		128	161
Aktywa finansowe		9 427	8 637
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa		131	120
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		190	216
Zaliczki na niefinansowe aktywa trwałe		156	178
Prawa majątkowe		86	70
Zaliczki na dostawy		99	70
Rozliczenia międzyokresowe czynne		390	227
Aktywa niefinansowe		1 052	881
Należności netto		10 479	9 518
Oczekiwana strata kredytowa	10.2.6.2.1	430	-
Odpis aktualizujący wartość należności	10.2.6.2.1	-	448
Należności brutto		10 909	9 966

Podział aktywów finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w [nocie 10.3.5.2](#). Podział należności od jednostek powiązanych przedstawiono w [nocie 10.4.6.2](#).

Grupa oczekuje, że realizacja należności z tytułu dostaw i usług przez kontrahentów nastąpi nie później niż dwanaście miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

10.2.6.2.1. Zmiana stanu oczekiwanej straty kredytowej z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

	NOTA	2018
01/01/2018 (dane zatwierdzone)		448
Wpływ wdrożenia MSSF 9		10
01/01/2018 (dane przekształcone)		458
Utworzenie	10.1.12	78
Odwrócenie	10.1.12	(71)
finansowe		(61)
niefinansowe		(10)
Wykorzystanie		(39)
Różnice kursowe		4
		430

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

	NOTA	2017
01/01/2017		479
Utworzenie	10.1.10, 10.1.11.2	36
Odwrócenie	10.1.9, 10.1.11.1	(44)
Wykorzystanie		(20)
Różnice kursowe		(3)
		448

10.2.6.2.2. Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług oraz oczekiwanej straty kredytowej na 31 grudnia 2018 roku

	Należności z tytułu dostaw i usług wartość brutto	Oczekiwana strata kredytowa (w horyzoncie całego życia)	Średnioważona stopa oczekiwanej straty kredytowej	Należności z tytułu dostaw i usług wartość netto
bieżące	8 838	16	0,0018	8 822
od 1 do 30 dni	407	2	0,0049	405
od 31 do 60 dni	31	8	0,2581	23
od 61 do 90 dni	6	1	0,1667	5
przeteterminowane powyżej 90 dni	418	374	0,8947	44
	9 700	401		9 299

Szczegółowe informacje o ryzyku kredytowym zostały opisane w [nocie 10.3.5.4.](#)

10.2.6.3. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

	31/12/2018	31/12/2017
Obszar Pouce Coupe *	108	-
Prawa majątkowe do energii	90	72
Składniki majątku trwałego	4	3
	202	75

* Transakcja została sfinalizowana 3 stycznia 2019 roku. Aktywa zostały wycenione zgodnie z MSSF 5 w wartości godziwej (według ceny sprzedaży), w związku z tym w roku 2018 utworzono odpis aktualizujący w wysokości (6) mln.

10.2.6.4. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zobowiązania

Zobowiązania, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny zobowiązań wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu uregulowania zobowiązania nie jest długi.

	31/12/2018	31/12/2017
Dostawy i usługi	7 275	7 901
Zobowiązania inwestycyjne	1 067	1 435
Leasing finansowy	36	32
Pozostałe	321	287
Zobowiązania finansowe	8 699	9 655
Wynagrodzenia	331	284
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa	2 858	2 830
Podatek od towarów i usług	1 516	1 377
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	197	190
Rozliczenia międzyokresowe bierno z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych	76	76
Pozostałe	20	57
Zobowiązania niefinansowe	4 998	4 814
	13 697	14 469

Podział zobowiązań finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w [nocie 10.3.5.2.](#) Podział zobowiązań od jednostek powiązanych przedstawiono w [nocie 10.4.6.2.](#)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku w Grupie nie wystąpiły istotne zobowiązania przeteterminowane.

Grupa oczekuje, że uregulowanie zobowiązań z tytułu dostaw i usług wobec kontrahentów nastąpi nie później niż dwanaście miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

10.2.6.5. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu umów z klientami

	2018
01/01/2018 (dane zatwierdzone)	-
Wpływ wdrożenia MSSF 15	198
01/01/2018 (dane przekształcone)	198
Przychody ujęte w danym okresie sprawozdawczym, uwzględnione w saldzie zobowiązań z tytułu umów na początek okresu	(132)
Korekty przychodów	75
Otrzymane zaliczki, przedpłaty	106
Pozostałe	(16)
31/12/2018	231

Grupa realizuje zobowiązania z tytułu umów z klientami w związku z otrzymanymi zaliczkami, przedpłatami w okresie do jednego roku. Korekty przychodów dotyczą odroczonej części przychodu związanej z programem lojalnościowym VITAY, zgodnie z którym klientowi przysługuje prawo do świadczeń w przyszłości (tzw. punkty VITAY). Punkty zachowują ważność przez okres 3 lat od dnia ich uzyskania. W tym okresie Grupa spodziewa się zrealizować zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez dokonanie wymiany zgromadzonych punktów na wydane dobra/zrealizowane usługi dla klientów i rozpoznać przychody.

10.2.7. Dług netto i zarządzanie kapitałem

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Dług netto

Grupa definiuje dług netto jako: długoterminowe i krótkoterminowe kredyty, pożyczki i obligacje pomniejszone o środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

Środki pieniężne obejmują gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych. Ekwiwalenty środków pieniężnych to krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności (o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy), łatwo wymienne na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażone na nieznaczne ryzyko zmiany wartości. Wycenę i rozchód środków pieniężnych w walutach obcych ustala się przy zastosowaniu metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

Grupa do oceny poziomu zadłużenia wykorzystuje wskaźniki: dźwignia finansowej netto (dług netto / kapitał własny (wyliczone według stanu na koniec okresu) x 100%) oraz wskaźnik dług netto / EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto.

Zmiana stanu zobowiązań wynikających z działalności finansowej

	Kredyty	Obligacje	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Dług netto	Leasing finansowy	Zmiana stanu zobowiązań z działalności finansowej
	(A)	(B)	(C)	(A + B - C)	(D)	(A + B + D)
01/01/2018	48	6 957	6 244	761	198	7 203
Zmiany pieniężne						
wpływy/(wyływy) netto	2 135	400	(2 055)	4 590	(32)	2 503
odsetki zapłacone	(27)	(195)	-	(222)	(9)	(231)
Zmiany niepieniężne						
różnice kursowe	(4)	164	3	157	-	160
wycena zadłużenia	111	202	-	313	8	321
nowe umowy leasingu finansowego	-	-	-	-	64	64
31/12/2018	2 263	7 528	4 192	5 599	229	10 020
Dźwignia finansowa netto						15,7%
Dług netto / EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto						0,61

	Kredyty	Obligacje	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Dług netto	Leasing finansowy	Zmiana stanu zobowiązań z działalności finansowej
	(A)	(B)	(C)	(A + B - C)	(D)	(A + B + D)
01/01/2017	940	7 495	5 072	3 363	170	8 605
Zmiany pieniężne						
wpływy/(wyływy) netto	(882)	(300)	1 293	(2 475)	(28)	(1 210)
odsetki zapłacone	(33)	(193)	-	(226)	(8)	(234)
Zmiany niepieniężne						
różnice kursowe	(9)	(318)	(121)	(206)	-	(327)
wycena zadłużenia	(38)	273	-	235	9	244
rozliczenie instrumentów zabezpieczających kredyty	63	-	-	63	-	63
nabycie jednostki zależnej	7	-	-	7	1	8
nowe umowy leasingu finansowego	-	-	-	-	54	54
31/12/2017	48	6 957	6 244	761	198	7 203
Dźwignia finansowa netto						2,2%
Dług netto / EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto						0,07

10.2.7.1. Kredyty i obligacje

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Kredyty	2 151	-	112	48	2 263	48
Obligacje	6 447	6 688	1 081	269	7 528	6 957
	8 598	6 688	1 193	317	9 791	7 005

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zadłużenie z tytułu kredytów dotyczy głównie kredytu zaciągniętego przez PKN ORLEN od konsorcjum banków w ramach Umowy wielowalutowego kredytu rewolwingowego z dnia 25 kwietnia 2014 roku w kwocie 2 151 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2018 roku (co odpowiada 500 mln EUR).

Grupa ORLEN opiera swoje finansowanie o stałe i zmienne stopy procentowe. W zależności od waluty finansowania są to odpowiednie stopy międzybankowe powiększone o marżę. Marża odzwierciedla ryzyko Grupy oraz zależna jest, w przypadku niektórych umów o charakterze długoterminowym, od poziomu wskaźnika długu netto / EBITDA.

10.2.7.1.1. Kredyty

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN) / według rodzaju stopy procentowej

	31/12/2018	31/12/2017
PLN - WIBOR	-	6
EUR - EURIBOR	2 152	-
USD - LIBOR USD	5	-
CAD - LIBOR CAD	106	42
	2 263	48

Na dzień 31 grudnia 2018 roku niewykorzystane otwarte linie kredytowe (nota 10.3.5.4) powiększone o należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (nota 10.2.6.2) oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty przewyższały zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (nota 10.2.6.4) o 8 155 mln PLN.

Grupa zabezpiecza częściowo przepływy pieniężne związane z płatnościami odsetkowymi dotyczącymi zewnętrznego finansowania w EUR i USD wykorzystując w tym celu swapy procentowe (IRS).

W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu kredytów.

W przypadku funkcjonujących umów kredytowych, spółki z Grupy ORLEN zobowiązane są do utrzymywania wybranych wskaźników finansowych w określonych przedziałach. W 2018 roku wskaźniki te oceniane przez banki kredytujące znajdowały się na bezpiecznym poziomie. Wartość kowenantu na dzień 31 grudnia 2018 roku zawartego w umowie kredytowej PKN ORLEN (dług netto/EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto) wyniosła 0,61 i spełniała zapisy zawarte w umowach kredytowych.

10.2.7.1.2. Obligacje

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)

	31/12/2018	31/12/2017
PLN	2 116	1 716
EUR	5 412	5 241
	7 528	6 957

- według rodzaju stopy procentowej

	Obligacje o stałym oprocentowaniu		Obligacje o zmiennym oprocentowaniu		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Wartość nominalna	5 549	5 549	2 000	1 600	7 549	7 149
Wartość księgowa	5 513	5 342	2 015	1 615	7 528	6 957

	Wartość nominalna		Data subskrypcji	Termin wykupu	Stopa bazowa	Marża	Rating
	PLN	EUR					
Program emisji obligacji 2017-2018							
Seria A	200	-	19.09.2017	19.09.2021	6M WIBOR	1,00%	A(pol)
Seria B	200	-	08.12.2017	08.12.2022	6M WIBOR	1,00%	A(pol)
Seria C	200	-	10.05.2018	05.06.2022	6M WIBOR	1,20%	A(pol)
Seria D	200	-	06.06.2018	19.06.2022	6M WIBOR	1,20%	A(pol)
Seria E	200	-	27.06.2018	13.07.2022	6M WIBOR	1,20%	A(pol)
Program emisji obligacji 2013-2014							
Seria F	100	-	09.04.2014	09.04.2020	Oprocentowanie stałe 5%		A(pol)
Obligacje detaliczne	1 100	-					
Obligacje korporacyjne	1 000	-	27.02.2012	27.02.2019	6M WIBOR	1,60%	-
Euroobligacje	2 131 *	500	30.06.2014	30.06.2021	Oprocentowanie stałe 2,5%		BBB-, Baa2
Euroobligacje	3 318 **	750	07.06.2016	07.06.2023	Oprocentowanie stałe 2,5%		BBB-, Baa2
Euroobligacje	5 449	1 250					
	7 549	1 250					

* przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2014

** przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2016

Różnica pomiędzy wartością nominalną obligacji, a ich wartością księgową wynika z wyceny obligacji według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

W II kwartale 2018 roku PKN ORLEN dokonał wykupu obligacji detalicznych serii E w kwocie 200 mln PLN wyemitowanych w ramach publicznego programu emisji obligacji prowadzonego w latach 2013-2014.

W ramach drugiego publicznego programu emisji obligacji PKN ORLEN w II kwartale 2018 roku dokonał emisji obligacji detalicznych serii C i D w łącznej kwocie 400 mln PLN oraz w III kwartale 2018 roku emisji obligacji serii E w kwocie 200 mln PLN.

10.2.7.2. Polityka zarządzania kapitałem własnym

Zarządzanie kapitałem własnym prowadzone w skali Grupy ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa finansowego Grupy w procesie kontynuowania działalności przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy w szczególności poprzez:

- zapewnienie dostępu do płynności dla spółek Grupy i rozwój efektywnych struktur dystrybucji płynności w ramach Grupy;
- dywersyfikację źródeł finansowania zewnętrznego i utrzymanie ich długiego terminu zapadalności z uwzględnieniem źródeł bankowych i poza bankowych.

Powyższe działania realizowane są w oparciu o stałe monitorowanie:

- dźwigni finansowej netto Grupy - na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 15,7% oraz 2,2%;
- wskaźnika długu netto do EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto;
- ratingu PKN ORLEN.

Poziom wypłacanej dywidendy przypadającej na akcje zwykłe – uzależniony jest od sytuacji finansowej Grupy, w tym uwarunkowany utrzymaniem wskaźników finansowych na bezpiecznym poziomie. Dywidenda za lata poprzednie wypłacona w 2018 roku i w 2017 roku wyniosła odpowiednio 3 PLN na akcję.

10.2.8. Kapitał własny**WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI****Kapitał podstawowy**

Kapitał wniesiony przez akcjonariuszy wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej z aktem założycielskim Jednostki Dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kapitał podstawowy na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał tworzony z nadwyżki ceny emisyjnej akcji powyżej ich wartości nominalnej pomniejszonej o koszty tej emisji. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Kapitał obejmuje wycenę i rozliczenie instrumentów zabezpieczających spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą

Efekt przeliczenia sprawozdań finansowych zagranicznych spółek Grupy na PLN w ramach procedur konsolidacyjnych.

Zyski zatrzymane

obejmują:

- kapitał zapasowy tworzony i wykorzystywany zgodnie z Ustawą Kodeks Spółek Handlowych,
- zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia,
- zysk/stratę bieżącego okresu sprawozdawczego,
- pozostałe kapitały tworzone i wykorzystywane według zasad określonych przepisami prawa.

10.2.8.1. Kapitał podstawowy

	31/12/2018	31/12/2017
Kapitał zakładowy	535	535
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału zakładowego	523	523
	1 058	1 058

Kapitał zakładowy Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku podzielony był na 427 709 061 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1,25 PLN każda.

Liczba wyemitowanych akcji				
Seria A	Seria B	Seria C	Seria D	Razem
336 000 000	6 971 496	77 205 641	7 531 924	427 709 061

Każda nowa emisja akcji w Polsce jest oznaczana jako kolejna seria. Akcje wszystkich powyższych serii mają takie same prawa.

Struktura akcjonariatu

	Liczba akcji / głosów	Wartość nominalna akcji (w PLN)	Udział w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	117 710 196	147 137 745	27,52%
Nationale-Nederlanden OFE*	30 000 000	37 500 000	7,01%
Aviva OFE*	28 240 000	35 300 000	6,60%
Pozostali	251 758 865	314 698 581	58,87%
	427 709 061	534 636 326	100,00%

*zgodnie z informacjami ze Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN zwołanego na 26 czerwca 2018 roku, kontynuującego obrady 17 lipca 2018 roku

10.2.8.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

	31/12/2018	31/12/2017
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	1 058	1 058
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	169	169
	1 227	1 227

10.2.8.3. Zyski zatrzymane

	31/12/2018	31/12/2017
Kapitał zapasowy	25 993	21 735
Pozostałe kapitały	884	884
Zyski i straty aktuarialne	(37)	(32)
Zysk netto okresu przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	5 556	6 655
Wpływ wdrożenia MSSF 9	(9)	-
	32 387	29 242

10.2.8.4. Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym

	31/12/2018	31/12/2017
Grupa Unipetrol	1	3 000
Pozostałe	11	14
	12	3 014

	31/12/2018	31/12/2017
Stan na początek okresu	3 014	2 522
Udział w zysku netto, w tym:	48	518
<i>Grupa Unipetrol</i>	49	518
Udział w składnikach innych całkowitych dochodów	57	61
<i>kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto</i>	17	68
<i>różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą</i>	40	(7)
Zmiana struktury udziału niekontrolującego	(3 107)	2
Wyplacone i zadeklarowane dywidendy	-	(89)
	12	3 014

Skrócone informacje finansowe dotyczące GRUPY UNIPETROL

	31/12/2018	31/12/2017
Aktywa trwałe	7 787	6 104
Aktywa obrotowe	6 898	6 259
<i>środki pieniężne</i>	253	401
<i>pozostałe aktywa obrotowe</i>	6 645	5 858
Aktywa razem	14 685	12 363
Kapitał własny	9 810	8 121
Zobowiązania długoterminowe	605	393
Zobowiązania krótkoterminowe w tym:	4 270	3 849
<i>zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania</i>	3 786	3 383
<i>kredyty i pożyczki</i>	4	3
Zobowiązania razem	4 875	4 242
Pasywa razem	14 685	12 363
Dług netto	(249)	(398)

	2018	2017
Przychody ze sprzedaży	21 745	19 811
Koszt własny sprzedaży, w tym:	(20 527)	(17 832)
<i>amortyzacja</i>	(540)	(459)
Zysk brutto na sprzedaży	1 218	1 979
Koszty sprzedaży	(416)	(432)
Koszty ogólnego zarządu	(285)	(261)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto, w tym:	1 021	663
<i>odwrocenie/utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych</i>	741	(12)
<i>kary, grzywny i odszkodowania</i>	272	659
(Strata)/odwrocenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	1	-
Zysk z działalności operacyjnej	1 539	1 949
Przychody i koszty finansowe netto	176	(229)
Zysk przed opodatkowaniem	1 715	1 720
Podatek dochodowy	(308)	(317)
Zysk netto	1 407	1 403
Składniki innych całkowitych dochodów	284	160
Całkowite dochody netto	1 691	1 563

W 2018 roku oraz w 2017 roku nie wystąpiły znaczące ograniczenia w jednostkach zależnych z istotnym udziałem niekontrolującym wynikające z umów kredytowych, wymogów regulacyjnych i innych ustaleń umownych, które ograniczałyby dostęp do aktywów oraz rozliczania zobowiązań Grupy.

10.2.8.5. Propozycja podziału zysku Jednostki Dominującej za 2018 rok

Uwzględniając sytuację płynnościową i realizację strategicznych celów finansowych, Zarząd PKN ORLEN rekomenduje przeznaczenie zysku netto PKN ORLEN za rok 2018 w kwocie 5 434 149 842,17 PLN w następujący sposób: kwotę 1 496 981 713,50 PLN przeznaczyć na wypłatę dywidendy (3,5 PLN na 1 akcję), zaś pozostałą kwotę, tj. 3 937 168 128,67 PLN na kapitał zapasowy. Zarząd PKN ORLEN proponuje dzień 22 lipca 2019 roku jako dzień dywidendy oraz 5 sierpnia 2019 roku jako termin wypłaty dywidendy. Rekomendacja Zarządu zostanie przedstawiona Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu PKN ORLEN, które podejmie ostateczną decyzję w tej kwestii.

10.2.8.6. Podział zysku Jednostki Dominującej za 2017 rok

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN w dniu 26 czerwca 2018 roku podzieliło zysk netto PKN ORLEN za rok 2017 w kwocie 6 101 792 575,09 PLN w następujący sposób: kwotę 1 283 127 183 PLN przeznaczono na wypłatę dywidendy (3 PLN na 1 akcję), zaś pozostałą kwotę, tj. 4 818 665 392,09 PLN na kapitał zapasowy.

10.2.9. Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania

Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	143	303	483	311	626	614
<i>forwarty walutowe</i>	143	303	209	225	352	528
<i>swapy towarowe</i>	-	-	274	86	274	86
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	16	-	39	123	55	123
<i>forwarty walutowe</i>	-	-	5	89	5	89
<i>swapy towarowe</i>	-	-	34	33	34	33
<i>swapy walutowo - procentowe</i>	11	-	-	1	11	1
<i>swapy procentowe</i>	5	-	-	-	5	-
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	2	-	2	-	4	-
<i>swapy towarowe</i>	2	-	2	-	4	-
Instrumenty pochodne	161	303	524	434	685	737
Pozostałe aktywa finansowe	95	93	336	133	431	226
<i>należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych</i>	-	-	306	126	306	126
<i>aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody</i>	86	-	-	-	86	-
<i>aktywa finansowe dostępne do sprzedaży</i>	-	84	-	-	-	84
<i>korekta pozycji zabezpieczanej</i>	4	-	21	-	25	-
<i>pozostałe</i>	5	9	9	7	14	16
Pozostałe aktywa niefinansowe	243	237	-	-	243	237
<i>nieruchomości inwestycyjne</i>	108	104	-	-	108	104
<i>prawa wieczystego użytkowania gruntów</i>	115	115	-	-	115	115
<i>pozostałe</i>	20	18	-	-	20	18
Pozostałe aktywa	338	330	336	133	674	463

Instrumenty pochodne oraz pozostałe zobowiązania

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	-	-	105	141	105	141
<i>forwarty walutowe</i>	-	-	-	7	-	7
<i>swapy towarowe</i>	-	-	105	134	105	134
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	38	75	66	172	104	247
<i>forwarty walutowe</i>	-	-	18	100	18	100
<i>swapy towarowe</i>	-	-	21	72	21	72
<i>swapy procentowe</i>	38	56	-	-	38	56
<i>swapy walutowo - procentowe</i>	-	19	27	-	27	19
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	4	-	22	-	26	-
<i>swapy towarowe</i>	4	-	22	-	26	-
Instrumenty pochodne	42	75	193	313	235	388
Pozostałe zobowiązania finansowe	357	302	79	125	436	427
<i>zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych</i>	-	-	67	125	67	125
<i>zobowiązania inwestycyjne</i>	102	108	-	-	102	108
<i>leasing finansowy</i>	193	166	-	-	193	166
<i>korekta pozycji zabezpieczanej</i>	3	-	1	-	4	-
<i>zobowiązania do zwrotu wynagrodzenia</i>	-	-	11	-	11	-
<i>pozostałe*</i>	59	28	-	-	59	28
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	9	9	11	195	20	204
<i>przychody przyszłych okresów, w tym:</i>	9	9	11	195	20	204
<i>program lojalnościowy VITAY, karty przedpłacone</i>	-	-	-	164	-	164
Pozostałe zobowiązania	366	311	90	320	456	631

* W 2018 roku pozycja pozostałe w pozostałych zobowiązaniach finansowych dotyczy głównie zobowiązań z tytułu darowizn w kwocie 21 mln PLN oraz gwarancji w kwocie 29 mln PLN.

10.2.9.1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Inwestycje w instrumenty kapitałowe, wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wartość godziwa składnika aktywów	Dywidendy ujęte w trakcie okresu sprawozdawczego, odnoszące się do inwestycji utrzymywanych na koniec okresu sprawozdawczego	Wskazanie przyczyny zastosowania danego wariantu prezentacji
Naftoport Sp. z o.o.	40	4	
Bank Ochrony Środowiska S.A.	18	-	Instrumenty nabyte nieprzeznaczone do obrotu, bez wpływu reklasyfikacji zysków/strat na wynik finansowy
Pieridae Energy Limited	27	-	
Wodkan S.A.	1	-	
	86	4	

10.2.10. Rezerwy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rezerwy

Rezerwy tworzy się w wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego.

Ryzyko środowiskowe

Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu kosztów rekultywacji skażonego środowiska gruntowo-wodnego lub eliminacji szkodliwych substancji w przypadku występowania prawnego lub zwyczajowo oczekiwanego obowiązku wykonania tych czynności. Wysokość rezerw podlega okresowej weryfikacji na podstawie ocen stopnia zanieczyszczenia. Zmiany rezerwy zwiększają lub zmniejszają w bieżącym okresie wartość składnika aktywów wywołującego obowiązek rekultywacji. W przypadku, gdy zmniejszenie rezerwy jest większe od wartości bilansowej składnika aktywów, kwotę tej nadwyżki ujmuje się w wyniku finansowym.

Nagrody jubileuszowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia

Zgodnie z obowiązującymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych wypłacanych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz odpraw emerytalnych i rentowych wypłacanych w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość powyższych nagród i odpraw zależy od stażu pracy oraz wynagrodzenia pracownika.

Nagrody jubileuszowe zalicza się do innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, natomiast odprawy emerytalne i rentowe zalicza się do programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Rezerwy są szacowane przez niezależnego aktuarium i przeszacowywane w przypadku wystąpienia istotnych przesłanek mających wpływ na ich wysokość z uwzględnieniem m.in. rotacji zatrudnienia i planowanych zmian wynagrodzeń.

Zyski i straty aktuarialne od świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmuje się w składnikach innych całkowitych dochodów a od pozostałych świadczeń pracowniczych, ujmuje się w wyniku finansowym.

Emisje CO₂, certyfikaty energetyczne

Grupa tworzy rezerwę na szacowane koszty emisji CO₂ w okresie sprawozdawczym, która jest ujmowana w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty). Wartość rezerwy ustala się w oparciu o wartości posiadanych uprawnień z uwzględnieniem zasady FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło), a w przypadku niedoboru uprawnień na podstawie cen zakupu uprawnień określonych w zawartych kontraktach terminowych lub rynkowych notowań uprawnień do emisji na dzień sprawozdawczy.

Certyfikaty energetyczne są to prawa majątkowe do energii i świadectwa efektywności energetycznej. Grupa tworzy rezerwy na szacowaną ilość praw do energii i świadectw efektywności energetycznej do umorzenia w okresie sprawozdawczym, która jest ujmowana jako pomniejszenie przychodów ze sprzedaży energii lub jako koszty działalności podstawowej w przypadku zakupu energii elektrycznej na potrzeby własne.

Obowiązek przedłożenia certyfikatów energetycznych do umorzenia lub do uiszczenia opłaty zastępczej lub uzyskania oświadczenia wraz audytem efektywności energetycznej jest uregulowany na podstawie odrębnych przepisów.

Pozostałe rezerwy

Pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na toczące się postępowania sądowe i tworzone są na bazie dostępnych informacji, w tym opinii niezależnych ekspertów. Grupa tworzy rezerwy w przypadku, gdy na koniec okresu sprawozdawczego na Grupie ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych, który można wiarygodnie oszacować i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

SZACUNKI

Tworzenie rezerw wymaga dokonania szacunków prawdopodobieństwa wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz określenia wysokości stanowiącej najbardziej wiarygodny szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku obecnego na koniec okresu sprawozdawczego. Rezerwy są tworzone, gdy prawdopodobieństwo wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%.

Rezerwy

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Środowiskowa	782	626	64	67	846	693
Nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	233	238	56	39	289	277
Emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne	-	-	784	376	784	376
Pozostałe	40	38	115	191	155	229
	1 055	902	1 019	673	2 074	1 575

Zmiana stanu rezerw

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	Emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne	Pozostałe	Razem
01/01/2018	693	277	376	229	1 575
Utworzenie	198	32	800	15	1 045
Odwrocenie	(4)	-	(4)	(30)	(38)
Wykorzystanie	(46)	(20)	(395)	(53)	(514)
Różnice kursowe	5	-	7	(6)	6
	846	289	784	155	2 074
01/01/2017	608	245	365	276	1 494
Utworzenie	134	49	378	19	580
Odwrocenie	(9)	-	(15)	(48)	(72)
Wykorzystanie	(36)	(16)	(343)	(18)	(413)
Różnice kursowe	(4)	(1)	(9)	-	(14)
	693	277	376	229	1 575

	2018	2017
Zmiana stanu rezerw zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	499	81
Wykorzystanie rezerwy na emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne z roku poprzedniego	395	336
Kapitalizacja rezerwy środowiskowej	(137)	(99)
Zyski i straty aktuarialne	(5)	(15)
Różnice kursowe	(16)	42
Zmiana stanu rezerw w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	736	345

10.2.10.1. Rezerwa środowiskowa

Grupa jest prawnie zobowiązana do usuwania zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego w obrębie zakładów produkcyjnych, stacji paliw, terminali paliw oraz baz magazynowych.

Grupa dokonała szacunków rezerwy na ryzyko środowiskowe związane z usunięciem zanieczyszczeń na podstawie analizy przygotowanej przez niezależnego eksperta lub własne analizy uwzględniającej przewidywane koszty remediacji. W zależności od rodzaju obiektu generującego zanieczyszczenia, wartość rezerwy jest szacowana poprzez uwzględnienie częstotliwości remediacji, skali zanieczyszczenia środowiska i osiągniętych efektów ekologicznych. Wycofanie z eksploatacji większości obiektów nastąpi w dalszej przyszłości, co skutkuje niepewnością w zakresie oceny szczegółowych wymagań, które będą musiały zostać spełnione w momencie ich usunięcia. Poziom niepewności jest obciążony potencjalną zmianą regulacji dotyczących m.in. ochrony środowiska i oczekiwań społecznych. Jednocześnie, istotnym czynnikiem jest postęp technologiczny, który będzie kształtował przyszłe koszty likwidacji.

Na etapie zagospodarowania i wydobycia złóż węglowodorów Grupa tworzy rezerwy na koszty likwidacji odwiertów i infrastruktury wspierającej.

Pozycja rezerwy środowiskowej dotyczy głównie spółek działających na terenie Polski, Czech i Kanady. W Republice Czeskiej, zobowiązania wynikające z zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego powstałe przed datą prywatyzacji poszczególnych jednostek spoczywają na państwie czeskim. W przypadku zanieczyszczeń, powstałych po tej dacie, obowiązek taki spoczywa na spółkach Grupy.

W Polsce rezerwa dyskontowana była głównie w oparciu o stopę wolną od ryzyka ustaloną na poziomie rentowności 10-letnich obligacji skarbowych i korygowana o wskaźnik 5-letniej inflacji. Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku stopa ta wynosiła odpowiednio 0,35% i 0,86%. Spółki segmentu wydobycie w Kanadzie do aktualizacji rezerwy środowiskowej zastosowały nominalną stopę dyskonta na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 2,15% i 2,20%.

10.2.10.2. Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

NOTA	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Stan na początek okresu	145	137	132	108	277	245
Koszty bieżącego zatrudnienia	14	7	6	5	20	12
Koszty odsetek	4	4	4	4	8	8
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian założeń:	9	14	5	15	14	29
<i>demograficznych</i>	-	7	1	4	1	11
<i>finansowych</i>	7	6	4	5	11	11
<i>pozostałych</i>	2	1	-	6	2	7
Koszty przeszłego zatrudnienia	(13)	-	3	(1)	(10)	(1)
Płatności w ramach programu	(14)	(17)	(7)	(3)	(21)	(20)
Pozostałe	(1)	-	2	4	1	4
10.2.10	144	145	145	132	289	277

Wartość księgowa zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku jest równa wartości bieżącej.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na pracowników aktywnych i emerytów

	Pracownicy aktywni		Emeryci		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Polska	196	205	56	38	252	243
Czechy	19	17	-	-	19	17
Litwa, Łotwa, Estonia	18	17	-	-	18	17
	233	239	56	38	289	277

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na obszary geograficzne						
Polska	139	140	114	104	253	244
Czechy	5	5	14	12	19	17
Litwa, Łotwa, Estonia	-	-	17	16	17	16
	144	145	145	132	289	277
Analiza zapadalności świadczeń pracowniczych						
do 1 roku	32	19	24	20	56	39
powyżej 1 do 5 lat	50	54	26	19	76	73
powyżej 5 lat	62	72	95	93	157	165
	144	145	145	132	289	277

Średni ważony okres obowiązywania zobowiązania dla świadczeń po okresie zatrudnienia w 2018 roku i w 2017 roku wyniósł odpowiednio: Polska 8 oraz 8 lat, Czechy 9 oraz 8 lat i Litwa, Łotwa, Estonia 14 oraz 12 lat.

W 2018 roku wartość rezerwy na świadczenia pracownicze zmieniła się w efekcie aktualizacji założeń, w głównej mierze w zakresie stopy dyskonta i przewidywanej inflacji oraz zmiany wskaźnika planowanego wzrostu wynagrodzeń. Rezerwa na świadczenia pracownicze oszacowana na bazie założeń z roku 2017 byłaby niższa o (15) mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany założeń aktuarialnych

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa przyjęła następujące założenia aktuarialne, które miały wpływ na wysokość rezerw aktuarialnych dla podmiotów polskich: stopa dyskonta: 3,1%, przewidywana inflacja: 3,2% w roku 2019, 2,9% w roku 2020, 2,5% w latach kolejnych, wskaźnik wzrostu wynagrodzeń: 5% w roku 2019 oraz 3% w latach kolejnych. Dla podmiotów zagranicznych główny wpływ miała wysokość stóp dyskonta od 1,2% do 2%.

Grupa przeanalizowała wpływ zmiany założeń finansowych, demograficznych i ustaliła że efekty zmian wskaźników: wzrostu wynagrodzeń o +/- 0,5 p.p., stopy dyskonta finansowego o +/- 0,5 p.p. oraz wskaźnika rotacji pracowników o +/- 0,5 p.p. na terenie Polski, Czech oraz Litwy, Łotwy i Estonii są nie wyższe niż 4 mln PLN. W związku z tym Grupa odstąpiła od szczegółowej prezentacji.

Grupa realizuje płatności świadczeń pracowniczych z bieżących środków. Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Grupie nie funkcjonowały programy finansowania i nie odprowadzono składek na finansowanie zobowiązań.

10.2.10.3. Rezerwa na emisje CO₂, certyfikaty energetyczne

Rezerwa na emisje CO₂ i certyfikaty energetyczne obejmuje głównie utworzenie rezerwy na szacowane w okresie sprawozdawczym koszty emisji CO₂. Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość rezerwy z tego tytułu wyniosła odpowiednio 728 mln PLN oraz 364 mln PLN.

10.2.10.4. Pozostałe rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na ryzyka niekorzystnych rozstrzygnięć toczących się procesów administracyjnych lub sądowych w kwocie odpowiednio 95 mln PLN oraz 164 mln PLN.

10.3. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ RYZYKA FINANSOWEGO

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Instrumenty finansowe

Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

W momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (tj. przeznaczone do obrotu) według wartości godziwej powiększonej, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych. Grupa nie klasyfikuje instrumentów jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu, tj. nie stosuje opcji wartości godziwej.

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności lub uregulowania zobowiązania nie jest długi.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, są wyceniane w momencie początkowego ujęcia w kwocie wymaganej zapłaty, a w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o oczekiwaną stratę kredytową.

Zobowiązania finansowe, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, wyceniane są w momencie początkowego ujęcia i w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego, w kwocie wymaganej zapłaty.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są odnoszone w zysk lub stratę okresu sprawozdawczego.

Rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że ich wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany wartości godziwej lub przepływy pieniężnych pozycji zabezpieczanej ujmując się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej lub przepływy pieniężnych.

W Grupie występują dwa rodzaje powiązań zabezpieczających: zabezpieczenie przepływów pieniężnych oraz zabezpieczenie wartości godziwej.

Grupa ocenia efektywność zabezpieczenia przepływów pieniężnych zarówno w momencie ustanowienia zabezpieczenia jak i w okresach późniejszych, co najmniej na koniec okresu sprawozdawczego. W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Grupa ujmuje w innych całkowitych dochodach część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, natomiast nieefektywną część ujmuje w wyniku finansowym. Dodatkowo (w przypadku zabezpieczenia ryzyka walutowego – element ryzyka kursu spot), w ramach kapitału w oddzielnej pozycji Grupa ujmuje zmianę wartości godziwej z tytułu elementu terminowego.

Do oceny efektywności zabezpieczenia Grupa wykorzystuje metody statystyczne, w tym w szczególności analizę regresji oraz metodę bezpośredniej kompensaty.

Weryfikacja spełnienia warunków w zakresie efektywności powiązania dokonywana jest na bazie prospektywnej, w oparciu o analizę jakościową. Jeśli to konieczne, Grupa wykorzystuje analizę ilościową (metoda regresji liniowej) w celu potwierdzenia istnienia ekonomicznego powiązania pomiędzy instrumentem zabezpieczającym i pozycją zabezpieczaną.

W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, Grupa ujmuje zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego w wyniku finansowym, oraz koryguje wartość księgową pozycji zabezpieczanej o zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka i ujmuje je w wyniku finansowym (w tej samej pozycji, w której są ujmowane zabezpieczające instrumenty pochodne).

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przenosi się do zysku lub straty okresu sprawozdawczego w tym samym okresie albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę. Jednakże, jeśli Grupa oczekuje, że całość lub część strat ujętych w innych całkowitych dochodach nie będzie odzyskana w przyszłych okresach ujmuje w zysku lub stracie kwotę, co do której oczekuje się, że nie będzie odzyskana.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, Grupa wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i włącza je do początkowego kosztu nabycia lub do innej wartości księgowej składnika aktywów lub zobowiązania w chwili pojawienia się pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem przychodów ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów lub usług, Grupa wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i koryguje powyższe przychody. W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, skumulowana korekta wyceny pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka jest przenoszona do wyniku finansowego w momencie, gdy realizacja pozycji zabezpieczanej ma wpływ na wynik. Instrumenty pochodne wykazywane są jako aktywa, w przypadku gdy ich wycena jest dodatnia oraz jako zobowiązania, w przypadku wyceny ujemnej.

Ustalenie wartości godziwej

Grupa wykorzystuje w maksymalnym stopniu obserwowalne dane wejściowe i w minimalnym stopniu uwzględnia nieobserwowalne dane wejściowe aby oszacować wartość godziwą czyli cenę, która zostałaby osiągnięta w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach przeniesienia zobowiązania lub instrumentu kapitałowego między uczestnikami rynku na dzień wyceny i w aktualnych warunkach rynkowych.

Grupa wycenia instrumenty pochodne w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe, stopy procentowe, krzywe forward i zmienności dla walut i towarów pochodzące z aktywnych rynków.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną.

Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot i odpowiedniej terminowej stopy procentowej dla waluty obcej w stosunku do PLN.

PROFESJONALNY OSĄD

Instrumenty finansowe

Zarząd dokonuje osądu w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych, oceny charakteru i zakresu ryzyka związanego z instrumentami finansowymi oraz zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Instrumenty finansowe klasyfikuje się do poszczególnych kategorii w zależności od celu ich nabycia oraz charakteru nabywanych walorów.

10.3.1. Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Klasy instrumentów finansowych	Kategorie instrumentów finansowych			31/12/2018	31/12/2017
	MSSF 9	MSR 39	NOTA		
AKTYWA					
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Dostępne do sprzedaży	10.2.9.1	86	84
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	10.2.9	55	123
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Instrumenty finansowe zabezpieczające	10.2.9	626	614
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	10.2.9	4	-
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności		13 964	15 023
Dostawy i usługi	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.2.6.2	9 299	8 476
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności		4 192	6 244
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.2.9	306	126
Korekta pozycji zabezpieczanej	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	10.2.9	25	-
Pozostałe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.2.6.2, 10.2.9	142	177
				14 735	15 844
ZOBOWIĄZANIA					
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	10.2.9	104	247
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Instrumenty finansowe zabezpieczające	10.2.9	105	141
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	10.2.9	26	-
Leasing finansowy	Wyłączone z zakresu MSSF 9	Wyłączone z zakresu MSR 39	10.2.6.4, 10.2.9	229	198
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		18 697	16 889
Kredyty	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.7.1.1	2 263	48
Obligacje	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.7.1.2	7 528	6 957
Dostawy i usługi	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.6.4	7 275	7 901
Zobowiązania do zwrotu wynagrodzenia	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.9	11	-
Zobowiązania inwestycyjne	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.6.4, 10.2.9	1 169	1 543
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.9	67	125
Korekta pozycji zabezpieczanej	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	10.2.9	4	-
Pozostałe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	10.2.6.4, 10.2.9	380	315
				19 161	17 475

10.3.2. Pozycje dochodów, kosztów, zysków lub strat

	Kategorie instrumentów finansowych			2018	2017
	MSSF 9	MSR 39	NOTA		
Przychody finansowe z tytułu odsetek				39	50
od aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.1.11.1	39	50
Koszty finansowe z tytułu odsetek				(204)	(205)
od zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.1.11.2	(195)	(197)
od leasingu	Wyłączone z zakresu MSSF 9	Wyłączone z zakresu MSR 39		(9)	(8)
(Strata)/odwrócenie straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	10.1.12	(17)	-
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności pozostałe przychody/koszty operacyjne przychody/koszty finansowe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności		-	8
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.1.9, 10.1.10	-	7
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności	10.1.11.1, 10.1.11.2	-	1
Zyski/(Straty) z tytułu instrumentów finansowych				94	344
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Pożyczki i należności		470	(1 081)
	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		(823)	1 726
	Instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne (część nieefektywna)	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		426	(305)
	Instrumenty finansowe zabezpieczające (rozliczenie kosztów zabezpieczenia)	Instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne (część nieefektywna)		(7)	-
	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-		24	-
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Dostępne do sprzedaży		4	4
Pozostałe przychody i koszty finansowe	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		(16)	(1)
				(104)	196
pozostałe, niepodlegające MSSF 7				(11)	(129)
Dyskontowanie rezerw				(8)	(10)
Odsetki od zobowiązań podatkowych				(3)	(119)

W 2018 roku zyski/(straty) z tytułu inwestycji w instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez Inne całkowite dochody wyniosły (23) mln PLN.

10.3.3. Ustalanie wartości godziwej

31/12/2018

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej	
				Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	10.2.9.1	86	86	46	40
Instrumenty pochodne	10.2.9	685	685	-	685
		771	771	46	725
Zobowiązania finansowe					
Kredyty	10.2.7.1.1	2 263	2 263	-	2 263
Obligacje	10.2.7.1.2	7 528	7 788	7 788	-
Leasing finansowy	10.2.6.4, 10.2.9	229	236	-	236
Instrumenty pochodne	10.2.9	235	235	-	235
		10 255	10 522	7 788	2 734

31/12/2017

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej	
				Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe					
Akcje notowane		43	43	43	-
Instrumenty pochodne	10.2.9	737	737	-	737
		780	780	43	737
Zobowiązania finansowe					
Kredyty	10.2.7.1.1	48	48	-	48
Obligacje	10.2.7.1.2	6 957	7 361	7 361	-
Leasing finansowy	10.2.6.4, 10.2.9	198	207	-	207
Instrumenty pochodne	10.2.9	388	388	-	388
		7 591	8 004	7 361	643

Dla pozostałych klas aktywów i zobowiązań finansowych wartość godziwa odpowiada ich wartości księgowej.

10.3.3.1. Metody wyceny do wartości godziwej (hierarchia wartości godziwej)

Zobowiązania finansowe z tytułu kredytów, obligacji, leasingu finansowego oraz zobowiązania i należności z tytułu pożyczek wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Stopy dyskontowe ustalane są na podstawie rynkowych stóp na bazie kwotowań 1–miesięcznych, 3–miesięcznych i 6–miesięcznych powiększonych o marżę właściwą dla poszczególnych instrumentów finansowych.

W pozycji aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujęto udziały i akcje notowane/nienotowane nieprzeznaczone do obrotu. W 2017 roku zgodnie z MSR 39 aktywa te zaklasyfikowane były jako dostępne do sprzedaży i wyceniane według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

W okresie sprawozdawczym i w okresie porównawczym w Grupie nie wystąpiły przesunięcia pomiędzy Poziomami 1 i 2 hierarchii wartości godziwej.

10.3.4. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa ORLEN stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej.

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych dotyczy:

- terminowych transakcji sprzedaży i zakupu walut zabezpieczających działalność operacyjną;
- zabezpieczenia zmiany marż na sprzedawanych produktach rafineryjnych i petrochemicznych,
- zabezpieczenia okresowego zwiększenia zapasów operacyjnych,
- zabezpieczenia niedopasowania czasowego wynikającego z zakupu ropy naftowej oraz sprzedaży produktów rafineryjnych.

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej dotyczy:

- zabezpieczenia sprzedaży asfaltów i paliwa lotniczego po cenie stałej.

Obecnie źródłami nieefektywności w przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń dla ryzyka walutowego jest różnica pomiędzy terminem zapadalności dla instrumentu zabezpieczającego, przypadającego na ostatnie dni robocze miesiąca M-1 a terminem zapadalności pozycji zabezpieczanej, gdzie przychody ze sprzedaży produktów petrochemicznych realizowane są w pierwszych kolejnych dniach danego miesiąca M.

Natomiast w przypadku ryzyka towarowego źródła nieefektywności wynikają z wyznaczonych na pozycję zabezpieczaną komponentów ryzyka, będących elementem składowym uprawdopodobnionego planowanego przyszłego zakupu ropy a instrumentami zabezpieczającymi opartymi wyłącznie o indeksy towarowe sprzedawanych produktów rafineryjnych bądź zakupowanej ropy naftowej.

Źródłami nieefektywności zarówno dla powiązań zabezpieczających ryzyko walutowe i ryzyko towarowe było utworzenie nowych powiązań zabezpieczających od 1 stycznia 2018 roku. Część instrumentów w związku z tym w momencie utworzenia powiązań posiadała już wycenę, co generuje źródła nieefektywności.

Dla kursu USD/PLN występuje częściowo naturalny hedging, gdyż przychody ze sprzedaży produktów uzależnionych od kursu USD są równoważone przez koszty zakupu ropy w tej samej walucie. Z uwagi na fakt posiadania przez PKN ORLEN długiej pozycji w EUR oraz utrzymujące się na stosunkowo niskim poziomie stopy procentowe dla EUR (w porównaniu do stóp w PLN) uznano, iż zasadne jest dążenie do sytuacji, w której Spółka posiada zobowiązania dłużne w walucie obcej (przewalutowaniu długu z PLN na dług w EUR poprzez wykonanie transakcji CCS).

Informacja o instrumentach zabezpieczających – struktura terminowa zapadalności

Rodzaj ryzyka / typ instrumentu	Jednostka miary	do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych				
Ryzyko walutowe				
Forwarty walutowe - zabezpieczenie pozycji długiej (kupno)				
Nominal	EUR	600 000 000	830 000 000	455 000 000
Średni kurs EUR/CZK		26,57	26,83	27,28
Nominal	USD	21 237 178	12 992 248	-
Średni kurs USD/PLN		3,57	3,56	-
Forwarty walutowe - zabezpieczenie pozycji krótkiej (sprzedaż)				
Nominal	USD	1 205 565	-	-
Średni kurs USD/CZK		22,68	-	-
Nominal	EUR	495 000 000	600 000 000	-
Średni kurs EUR/PLN		4,64	4,57	-
Ryzyko towarowe				
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (sprzedaż)				
Benzyna				
Wolumen	MT	15 000	-	-
Średnia cena		725,76	-	-
Olej napędowy				
Wolumen	MT	27 100	-	-
Średnia cena		661,70	-	-
Ropa naftowa				
Wolumen	BBL	8 148 400	-	-
Średnia cena		61,40	-	-
Swap towarowy - zapasy (kupno)				
Ropa naftowa				
Wolumen		3 813 200	-	-
Średnia cena		59,98	-	-
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych kosztów wytworzenia (kupno)				
Ropa naftowa				
Wolumen	BBL	996 000	-	-
Średnia cena		54,89	-	-
Zabezpieczenie wartości godziwej				
Ryzyko towarowe				
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (kupno)				
Olej opałowy				
Wolumen	MT	47 812	43 793	-
Średnia cena		300,47	260,85	-
Olej napędowy				
Wolumen	MT	411	-	-
Średnia cena		625,54	-	-
Ropa naftowa				
Wolumen	BBL	181 250	72 040	-
Średnia cena		59,76	57,09	-
Jet				
Wolumen	MT	46 000	-	-
Średnia cena		656,31	-	-
Swapy towarowe - zabezpieczenie przyszłych przychodów (sprzedaż)				
Olej napędowy				
Wolumen	MT	4 371	4 379	-
Średnia cena		571,57	580,91	-

Planowana data realizacji zabezpieczanego przepływu pieniężnego i wartości godziwej, która zostanie ujęta w zysku lub stracie

	31/12/2018	31/12/2017
Ekspozycja walutowa operacyjna	2019-2022	2018-2020
Ekspozycja na ryzyko towarowe	2018-2020	2018-2019

Skutki rachunkowości zabezpieczeń dla sytuacji finansowej i wyników

Typ powiązania / rodzaj ryzyka / typ instrumentu	Kupno (K) / Sprzedaż (S)	Strategie zabezpieczające w ramach zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Jednostka miary	Nominal / wolumen	Aktywa	Zobowiązania	Zmiany wartości godziwej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych							
Ryzyko walutowe							
FX_EUR.PLN	S		EUR	1 095 000 000	203	-	(112)
FX_EUR.CZK	S	sprzedaż produktów denominowanych/indeksowanych w walutach obcych	EUR	1 885 000 000	144	-	(70)
FX_USD.PLN	K		USD	34 229 425	5	-	13
FX_USD/CZK	K		USD	1 205 565	-	-	-
					352	-	(169)
Ryzyko towarowe							
Ropa naftowa	S		BBL	8 148 400	243	-	299
Ropa naftowa	K	niedopasowanie czasowe na zakupach ropy	BBL	4 809 200	3	105	(141)
Benzyna	S	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	15 000	12	-	17
Benzyna	K	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	-	-	-	(5)
Olej napędowy	K	zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	-	-	-	(3)
Olej napędowy	S	zabezpieczenie marży crack, zabezpieczenie zapasów ponadnormatywnych	MT	27 100	16	-	50
					274	105	217
					626	105	48
Zabezpieczenie wartości godziwej							
Ryzyko towarowe							
Ropa naftowa	K	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	BBL	253 290	-	4	(4)
Olej opalowy	K	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	MT	91 605	2	8	(6)
Olej napędowy	S	sprzedaż asfaltu w cenie stałej	MT	9 161	2	-	2
Jet	K	sprzedaż paliwa lotniczego w cenie stałej	MT	46 000	-	14	(14)
					4	26	(22)
					630	131	26

Wartość bilansowa została ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Rodzaj ryzyka / typ pozycji	Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie - pozycja pozabilansowa)	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń (wartość brutto) dla powiązań pozostających w rachunkowości zabezpieczeń
Ryzyko walutowe (EUR)		
Przyszłe przychody ze sprzedaży	172	316
Ryzyko walutowe (USD)		
Przyszłe koszty wytworzenia	(4)	5
	168	321
Ryzyko towarowe		
Zapasy	102	(98)
Przyszłe przychody ze sprzedaży	(265)	257
	(163)	159
	5	480

Zabezpieczenie wartości godziwej

Rodzaj ryzyka / typ pozycji	Skumulowana wartość korekty bilansowej z tytułu wartości godziwej		Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w której została ujęta wartość bilansowa	Zmiany wartości godziwej (jako podstawa do ustalenia części nieefektywnej w danym okresie)	Różnica między zyskiem lub stratą z tytułu zabezpieczenia na instrumencie zabezpieczającym oraz pozycją zabezpieczaną
	Aktywa	Zobowiązania			
Ryzyko towarowe					
Przyszłe przychody ze sprzedaży	25	4	Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania	(22)	(1)

Wpływ rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych na sprawozdanie z zysków lub strat oraz inne całkowite dochody

Rodzaj ryzyka / typ pozycji	Zyski lub straty z tytułu zabezpieczenia dla okresu sprawozdawczego ujęte w innych całkowitych dochodach	Nieefektywność zabezpieczenia ujęta w wyniku finansowym w okresie	Pozycja w sprawozdaniu, gdzie została ujęta wycena nieefektywności zabezpieczenia	Kwota przeklasyfikowana z innych całkowitych dochodów do wyniku finansowego jako korekta z tytułu przeklasyfikowania, ze względu na:	
				Realizację pozycji zabezpieczanej w okresie (powiązania kontynuowane)	Pozycja w wyniku finansowym, która zawiera korektę z tytułu przeklasyfikowania
Ryzyko walutowe (EUR/PLN)					
forwary walutowe	(281)	-		(179)	Przychody ze sprzedaży
forwary walutowe	98	-		(15)	Pozostałe przychody / koszty operacyjne
Ryzyko walutowe (USD/PLN)					
forwary walutowe	12	-		1	Koszty wytworzenia (operacyjne)
	(171)	-		(193)	
Ryzyko towarowe					
Swapy towarowe	108	2	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(67)	Zapasy
Swapy towarowe	(20)	(8)	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(22)	Koszty wytworzenia (operacyjne)
Swapy towarowe	133	4	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	269	Przychody ze sprzedaży
	221	(2)		180	
	50	(2)		(13)	

Uzgodnienie kapitału z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w podziale na			
	Część efektywna zmiany wartości godziwej	Część efektywna z tytułu rozliczenia instrumentów	Koszt zabezpieczenia związany z wystąpieniem transakcji	Razem
Ryzyko walutowe				
01/01/2018	519	-	-	519
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(198)	6	32	(160)
Wpływ wyceny transakcji zabezpieczających (część skuteczna)	(5)	-	34	29
Reklasyfikacja do wyniku finansowego w związku z realizacją pozycji zabezpieczanej	(193)	-	-	(193)
Instrumenty do rozliczenia	-	6	(2)	4
31/12/2018	321	6	32	359
Ryzyko towarowe				
01/01/2018	(51)	-	-	(51)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	210	-	-	210
Wpływ wyceny transakcji zabezpieczających (część skuteczna)	50	-	n/d	50
Reklasyfikacja do wyniku finansowego w związku z realizacją pozycji zabezpieczanej	180	-	n/d	180
Rozliczenie części nieefektywnej	(20)	-	-	(20)
31/12/2018	159	-	-	159
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń brutto 01/01/2018	468	-	-	468
Podatek odroczony od rozliczenia i wyceny instrumentów zabezpieczających	(90)	-	-	(90)
Rozliczenie części nieefektywnej	(47)	-	-	(47)
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto 01/01/2018	331	-	-	331
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń brutto 31/12/2018	480	6	32	518
Podatek odroczony od rozliczenia i wyceny instrumentów zabezpieczających	(86)	(1)	(6)	(93)
Rozliczenie części nieefektywnej	(64)	-	-	(64)
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto 31/12/2018	330	5	26	361

10.3.5. Identyfikacja ryzyka

Zarządzanie ryzykiem skupia się głównie na nieprzewidywalności rynków i ma na celu ograniczenie wpływu zmienności na wyniki finansowe Grupy.

Rodzaj ryzyka	Ekspozycja	Pomiar ryzyka	Zarządzanie/Zabezpieczenie	
RYZIKO RYNKOWE	Towarowe	- ryzyko zmian marż na sprzedawanych produktach rafineryjnych i petrochemicznych oraz zmian wysokości dyferencjału Brent; - ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów związane z niedopasowaniem czasowym; - ryzyko zmian cen uprawnień do emisji CO ₂ ; - ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów rafineryjnych związane z obowiązkiem utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy i paliw; - ryzyko wynikające z uprawdopodobnionych zobowiązań i należności obejmujące zapewnienie wybranym odbiorcom formuł cenowych opartych na cenie stałej w czasie	W oparciu o planowane przepływy pieniężne.	Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym oraz strategię zabezpieczającą, które określają zasady pomiaru poszczególnych ekspozycji, parametry i horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka oraz stosowane instrumenty zabezpieczające. Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych, które są stosowane wyłącznie do ograniczenia ryzyka zmian wartości godziwej i ryzyka zmian przepływów pieniężnych.
	Zmian kursów walutowych	- ekonomiczna ekspozycja walutowa wynikająca z wpływów pomniejszonych o wydatki indeksowane do lub denominowane w walucie innej niż waluta funkcjonalna; - ekspozycja walutowa wynikająca z inwestycji bądź uprawdopodobnionych zobowiązań i należności w walutach obcych; - bilansowa ekspozycja walutowa wynikająca z denominowanych w walutach obcych aktywów i pasywów	W oparciu o planowane przepływy pieniężne. W oparciu o analizę pozycji bilansowych.	Ustalając wycenę rynkową instrumentów, Grupa korzysta z własnych systemów ewidencji i wyceny instrumentów pochodnych jak również polega na informacjach uzyskanych z wiodących na danym rynku banków oraz firm brokerskich lub serwisów informacyjnych. Transakcje zawierane są wyłącznie z wiarygodnymi partnerami, dopuszczonymi do udziału w transakcjach w wyniku zastosowania odpowiednich procedur i podpisania odpowiedniej dokumentacji.
	Zmian stóp procentowych	Ekspozycja wynikająca z posiadanych aktywów oraz pasywów, dla których przychody oraz koszty odsetkowe uzależnione są od zmiennych stóp procentowych.	W oparciu o udział w całości zadłużenia brutto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.	
Płynności	Ryzyko nieprzewidzianego niedoboru środków pieniężnych lub braku dostępu do źródeł finansowania zarówno w horyzoncie krótko jak i długoterminowym, prowadzące do przejściowej lub trwałej utraty zdolności do regulowania zobowiązań finansowych lub konieczności pozyskania finansowania na mniej korzystnych warunkach.	W oparciu o planowane przepływy pieniężne w horyzoncie krótko i długoterminowym.	Polityka zarządzania płynnością, która określa zasady raportowania i konsolidacji płynności PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN. Grupa prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje zróżnicowane narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością.	
Utraty środków pieniężnych i lokat	Ryzyko upadłości banków krajowych lub zagranicznych, na rachunkach których są przetrzymywane lub w których lokowane są środki pieniężne.	Regulamy przegląd wiarygodności kredytowej banków i wyznaczania limitów koncentracji środków.	Zarządzanie w oparciu o zasady zarządzania nadwyżkami pieniężnymi, które określają możliwości przyznawania limitów dla poszczególnych banków ustalanych na podstawie m.in. ratingów oraz danych sprawozdawczych. Współpraca głównie z bankami kredytującymi.	
Kredytowe	Ryzyko nieuregulowania przez kontrahentów należności za dostarczone produkty i usługi związane z wiarygodnością kredytową klientów, z którymi zawierane są transakcje handlowe.	Analiza wiarygodności i wypłacalności kontrahentów.	Zarządzanie w oparciu o przyjęte procedury i politykę w zakresie zarządzania kredytem kupieckim i windykacją, w tym wyznaczania limitów i ustanawiania zabezpieczeń.	

Strategie zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń	Komponent	Rodzaj powiązania
Sprzedaż asfaltu w cenie stałej	Komponent ryzyka Brent, będący elementem składowym bezwarunkowego i wiążącego zobowiązania komercyjnego z zawartej transakcji sprzedaży w cenie stałej	zabezpieczenie wartości godziwej
Sprzedaż paliwa lotniczego w cenie stałej	Komponent ryzyka Jet Fuel, będący elementem składowym bezwarunkowego i wiążącego zobowiązania komercyjnego z zawartej transakcji sprzedaży w cenie stałej	zabezpieczenie wartości godziwej
Sprzedaż asfaltu w cenie stałej	Komponent ryzyka Fuel Oil, będący elementem składowym bezwarunkowego i wiążącego zobowiązania komercyjnego z zawartej transakcji sprzedaży w cenie stałej	zabezpieczenie wartości godziwej
Niedopasowanie czasowe na zakupach ropy, która jest zabezpieczana do planowanego okresu przerobu ropy i sprzedaży produktów oraz z tytułu zapasów ponadnormatywnych	Komponent ryzyka Brent, będący elementem przyszłego zakupu ropy; pozycja identyfikowana na podstawie dostaw ropy z miesiąca realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich otrzymania Komponent ryzyka Brent, będący elementem składowym sprzedaży oleju napędowego; pozycja identyfikowana na podstawie faktur sprzedażowych wystawionych w miesiącu realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich wystawienia	zabezpieczenie przepływów pieniężnych
Zapasy ponadnormatywne	Komponent ryzyka Brent DTd, będący elementem przyszłego zakupu ropy; pozycja identyfikowana na podstawie dostaw ropy z miesiąca realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich otrzymania	zabezpieczenie przepływów pieniężnych
Zapasy ponadnormatywne oraz marża crack	Komponent ryzyka EBOB/ULSD, będący elementem składowym sprzedaży benzyny/oleju napędowego; pozycja identyfikowana na podstawie faktur sprzedażowych wystawionych w miesiącu realizacji/dostawy transakcji zabezpieczającej według kolejności ich wystawienia	
Sprzedaż produktów denominowanych /indeksowanych w walutach obcych	Faktury dotyczące sprzedaży denominowanej w walucie obcej lub indeksowanej do kursu waluty obcej wystawione w dniu zapadalności transakcji Forward i dniach kolejnych według kolejności ich wystawienia; wartość nominalna w walucie obcej do wysokości wartości nominalnej instrumentu zabezpieczającego w walucie obcej Dostawy za zakupy denominowane w walucie obcej lub indeksowane do kursu waluty obcej otrzymane w dniu zapadalności transakcji Forward i dniach kolejnych według kolejności ich dostarczenia; wartość nominalna w walucie obcej do wysokości wartości nominalnej instrumentu zabezpieczającego w walucie obcej	zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Grupa ORLEN stosuje spójne zasady zabezpieczania ryzyka finansowego w oparciu o politykę i strategię zarządzania ryzykiem rynkowym pod nadzorem Komitetu Ryzyka Finansowego, Zarządu i Rady Nadzorczej PKN ORLEN.

Standardowe zabezpieczenie walutowej ekspozycji ekonomicznej odbywa się w sposób rolowany i powtarzalny obejmując standardowo okres kolejnych 12 miesięcy.

Dopuszcza się oportunistyczne zabezpieczanie walutowej ekspozycji ekonomicznej w EUR (z uwagi na jej stabilność i przewidywalność) na okresy maksymalnie do 48 miesięcy.

Dedykowana strategia zabezpieczająca wyznacza optymalne poziomy zabezpieczenia dla standardowego okresu oraz dopuszczalne odchylenia.

W przypadku ryzyka towarowego poziom zabezpieczenia poszczególnych ekspozycji jest zgodny z rekomendacjami dla poszczególnych spółek zaakceptowanymi przez Komitet Ryzyka Finansowego.

Ekspozycja na ryzyko cen towarów związana z niedopasowaniem czasowym na nienormalnych zapasach operacyjnych jest zabezpieczana na 100% wolumenu zapasów narażonego na przedmiotowe ryzyko.

Ekspozycja na ryzyko cen towarów związana z niedopasowaniem czasowym na zakupach ropy jest zabezpieczana na wolumenie odpowiadającym 90% wolumenu kupowanej ropy narażonej na przedmiotowe ryzyko.

Ekspozycja z tytułu marży rafinerijnej jest zabezpieczana oportunistycznie. Zgodnie z przyjętymi w tym zakresie strategiami, marża rafinerijna zabezpieczana jest w horyzoncie do 12 miesięcy w przód na wolumenie planowanej produkcji nieprzekraczającym 30% w PKN ORLEN, 50% w Unipetrolu oraz w ORLEN Lietuva.

Wszystkie transakcje zabezpieczające ekspozycję towarową i walutową w Unipetrol i ORLEN Lietuva są wykonywane na bilansie PKN a następnie przenoszone na Spółki na zasadzie transakcji wewnątrzgrupowych.

10.3.5.1. Ryzyko towarowe

Wpływ instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe na sprawozdanie finansowe Grupy

Rodzaj zabezpieczonego surowca/produktu	Jednostka miary	31/12/2018	31/12/2017
Ropa naftowa	bbl	13 775 890	13 273 000
Olej opałowy	t	91 605	625 616
Gaz	gj	-	1 825 000
Pozostałe	t	88 261	505 361

Wartość księgowa netto instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła odpowiednio 147 mln PLN oraz (48) mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany cen produktów i surowców

Analiza wpływu zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych na wynik przed opodatkowaniem i kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą cen produktów i surowców:

	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
			Wzrost cen		Wzrost cen		Wpływ łączny	
Ropa naftowa USD/bbl;CAD/bbl	29%	25%	(46)	(56)	(266)	(194)	(312)	(250)
Olej napędowy USD/t	24%	22%	-	(29)	(12)	(42)	(12)	(71)
Benzyna USD/t	24%	25%	-	-	(7)	(2)	(7)	(2)
Olej opałowy USD/t	28%	25%	-	-	-	(133)	-	(133)
Gaz CAD/Gj	23%	23%	-	4	-	-	-	4
Paliwo lotnicze JET USD/t	-	21%	-	-	-	(3)	-	(3)
			(46)	(81)	(285)	(374)	(331)	(455)

Przy analogicznym procentowym spadku cen analiza wrażliwości wykazuje odchylenia tej samej wartości jak w powyższej tabeli ale ze znakiem przeciwnym.

Przyjęte w analizach wrażliwości instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe odchylenia cen ropy naftowej, gazu i produktów skalkulowano na podstawie ich obserwowanej zmienności. Wpływ zmian cen zaprezentowano w skali roku.

W przypadku instrumentów pochodnych zbadano wpływ zmian cen ropy naftowej, gazu i produktów na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut.

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	LIBOR CAD	Razem
Aktywa finansowe						
Instrumenty pochodne	10.2.9	2*	547*	171	19	737**
		2	547	171	19	737
Zobowiązania finansowe						
Kredyty	10.2.7.1.1	6	-	-	42	48
Obligacje	10.2.7.1.2	1 615	-	-	-	1 615
Instrumenty pochodne	10.2.9	19*	96*	276	16	388**
		1 640	96	276	58	2 051**

*W pozycji aktywa i zobowiązania finansowe - instrumenty pochodne netto, ujęto swapy walutowo-procentowe (CIRS - cross interest rate swaps) wycenione na kwotę 17 mln PLN, które są wrażliwe zarówno na zmiany stóp procentowych WIBOR i EURIBOR.

**Pozycja razem aktywa i zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych uwzględnia wycenę CIRS w kwocie odpowiednio 2 mln PLN i 19 mln PLN.

Grupa ORLEN narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych wynikające z posiadanych aktywów oraz pasywów dla których przychody oraz koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.

Grupa ORLEN zabezpiecza skonsolidowaną ekspozycję na zmienność przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych. W tym celu wykorzystywane są instrumenty typu swap procentowy oraz walutowy swap procentowy.

Pomiar ryzyka dokonywany jest w oparciu o udział w całości zadłużenia brutto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.

Analiza wrażliwości na zmiany stóp procentowych

Stopa procentowa	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	31/12/2018	31/12/2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
WIBOR	+0,5p.p.	+0,5p.p.	(10)	(3)	-	-	(10)	(3)
LIBOR USD	+0,5p.p.	+0,5p.p.	4	6	-	-	4	6
EURIBOR	+0,5p.p.	+0,5p.p.	(1)	16	-	(1)	(1)	15
			(7)	19	-	(1)	(7)	18

Przy odchyleniu stóp procentowych o (-) 0,5p.p. analiza wrażliwości wykazuje odchylenia tej samej wartości jak w powyższej tabeli ale ze znakiem przeciwnym. Powyższe odchylenia stóp procentowych skalkulowano na podstawie obserwacji średnich wahań stóp procentowych w 2018 i 2017 roku.

Wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w skali rocznej.

W przypadku instrumentów pochodnych w analizie wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych zastosowano przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalnie możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Analiza wrażliwości na ryzyko towarowe, na zmiany kursów walutowych oraz na ryzyko zmiany stóp procentowych przeprowadzona została w oparciu o tą samą metodologię.

10.3.5.4. Ryzyko płynności i kredytowe

Ryzyko płynności

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku

	NOTA	do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
Kredyty - wartość niezdykontowana	10.2.7.1.1	112	2 151	-	-	2 263	2 263
Obligacje	10.2.7.1.2	1 051	361	2 983	3 246	7 641	7 528
o zmiennym oprocentowaniu - wartość niezdykontowana		1 046	258	818	-	2 122	2 015
o stałym oprocentowaniu - wartość niezdykontowana		5	103	2 165	3 246	5 519	5 513
Dostawy i usługi	10.2.6.4	7 275	-	-	-	7 275	7 275
Zobowiązania inwestycyjne	10.2.6.4, 10.2.9	1 067	19	14	69	1 169	1 169
Instrumenty pochodne - wartość niezdykontowana	10.2.9	180	50	-	-	230	235
wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		39	-	-	-	39	45
forwards walutowe	10.2.9	15	-	-	-	15	18
swapy walutowo - procentowe	10.2.9	24	-	-	-	24	27
wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		141	50	-	-	191	190
swapy procentowe	10.2.9	-	38	-	-	38	38
swapy towarowe	10.2.9	141	12	-	-	153	152
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	10.2.9	67	-	-	-	67	67
Korekta pozycji zabezpieczanej	10.2.9	1	3	-	-	4	4
Pozostałe	10.2.6.4, 10.2.9	368	63	31	158	620	620
		10 121	2 647	3 028	3 473	19 269	19 161

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku

		do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
NOTA							
Kredyty - wartość niezdykontowana	10.2.7.1.1	48	-	-	-	48	48
Obligacje	10.2.7.1.2	253	1 148	417	5 240	7 058	6 957
o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdykontowana		248	1 040	417	-	1 705	1 615
o stałym oprocentowaniu – wartość niezdykontowana		5	108	-	5 240	5 353	5 342
Dostawy i usługi	10.2.6.4	7 901	-	-	-	7 901	7 901
Zobowiązania inwestycyjne	10.2.6.4, 10.2.9	1 435	18	14	76	1 543	1 543
Instrumenty pochodne - wartość niezdykontowana	10.2.9	312	48	-	-	360	388
wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		166	(8)	-	-	158	187
forwards walutowe	10.2.9	98	-	-	-	98	100
swapy walutowo - procentowe	10.2.9	-	(8)	-	-	(8)	19
swapy towarowe	10.2.10	68	-	-	-	68	68
wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		146	56	-	-	202	201
forwards walutowe	10.2.9	7	-	-	-	7	7
swapy procentowe	10.2.9	23	33	-	-	56	56
swapy towarowe	10.2.9	116	23	-	-	139	138
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	10.2.9	125	-	-	-	125	125
Pozostałe	10.2.6.4, 10.2.9	320	44	25	124	513	513
		10 394	1 258	456	5 440	17 548	17 475

Poprzez ryzyko płynności finansowej rozumie się utratę zdolności do terminowego regulowania bieżących zobowiązań.

Grupa ORLEN narażona jest na ryzyko płynności wynikające z relacji aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku wskaźnik płynności bieżącej wyniósł odpowiednio 1,8.

Celem procesu zarządzania ryzykiem płynności finansowej jest zapewnienie bezpieczeństwa i stabilizacji finansowej Grupy, a podstawowym narzędziem ograniczającym powyższe ryzyko jest bieżący przegląd dopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów. Dodatkowo Grupa ORLEN prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje szereg narzędzi dla efektywnego zarządzania płynnością.

Grupa ORLEN wykorzystuje systemy koncentracji środków finansowych („systemy cash-pool”) do efektywnego zarządzania bieżącą płynnością finansową oraz optymalizacji kosztów finansowych w ramach Grupy ORLEN. Na koniec 2018 roku funkcjonowały następujące systemy cash-pool, zarządzane przez PKN ORLEN:

- systemy cash-pool dedykowane dla polskich spółek Grupy ORLEN. Na dzień 31 grudnia 2018 roku systemy te obejmowały łącznie 24 spółki Grupy ORLEN,
- międzynarodowy system cash-pool dedykowany dla zagranicznych spółek Grupy ORLEN. Na dzień 31 grudnia 2018 roku system ten obejmował 8 spółek zagranicznych Grupy ORLEN.

Zarządzając płynnością PKN ORLEN może emitować obligacje w ramach ustalonych limitów jak również nabywać obligacje emitowane przez spółki z Grupy ORLEN. Dodatkowe informacje o obligacjach w nocie [10.2.7.1.2](#).

W roku 2018 Grupa ORLEN inwestowała środki pieniężne w lokaty bankowe. Decyzje dotyczące lokat bankowych opierają się na maksymalizacji stopy zwrotu oraz bieżącej ocenie kondycji finansowej banków wymagającej posiadania przez bank krótkoterminowej oceny ratingowej dla depozytów na poziomie inwestycyjnym.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku maksymalne możliwe zadłużenie z tytułu zawartych umów kredytowych wynosiło odpowiednio 10 025 mln PLN i 9 929 mln PLN. Do wykorzystania na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku pozostało odpowiednio 7 181 mln PLN i 9 178 mln PLN.

Kwota gwarancji dotyczących zobowiązań wobec osób trzecich wystawionych w toku bieżącej działalności na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła odpowiednio 579 mln PLN oraz 350 mln PLN. Dotyczyły one głównie: gwarancji cywilnoprawnych związanych z zabezpieczeniem należytego wykonania umów, oraz gwarancji publicznoprawnych wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących zabezpieczających prawidłowość prowadzenia działalności koncesjonowanych w sektorze paliw ciekłych i wynikających z tej działalności należności podatkowych, celnych itp. Ponadto udzielone w Grupie poręczenia i gwarancje jednostkom zależnym na rzecz podmiotów trzecich wyniosły na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 10 570 mln PLN oraz 10 216 mln PLN. Dotyczyły one głównie zabezpieczenia przyszłych zobowiązań spółki ORLEN Capital wynikających z emisji euroobligacji oraz terminowego regulowania zobowiązań przez jednostki zależne.

W oparciu o analizy i prognozy Grupa określiła na koniec okresu sprawozdawczego prawdopodobieństwo zapłaty powyższych kwot jako niskie.

Ryzyko kredytowe

Grupa ocenia, że ryzyko nieuregulowania należności przez kontrahentów w zakresie należności nieprzeterminowanych oraz należności przeterminowanych nieobjętych odpisem jest znikome, ze względu na efektywne zarządzanie kredytem kupieckim i windykacją. Grupa m.in. wyznacza limity dla poszczególnych kontrahentów i ustanawia zabezpieczenia, ma możliwość dokonywania kompensaty wzajemnych wierzytelności. Korzysta z faktoringu bez regresu, jak również stosuje rozwiązanie w postaci faktoringu odwrotnego.

Limity są ustalane na podstawie wykonywanej analizy finansowej kontrahentów (w oparciu o dostarczone sprawozdania finansowe) oraz historię współpracy.

Oddzielną grupę stanowią kontrahenci, dla których nadawany jest limit ubezpieczeniowy np. flota, mikroflota, kontrahenci eksportowi.

Część kontrahentów dokonuje wpłaty kaucji na rachunek. W przypadku braku limitu kredytowego kontrahenci są zobligowani do dokonania przedpłat.

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego ryzyka kredytowego dla poszczególnych klas aktywów finansowych, która odpowiada ich wartości księgowej ([nota 10.2.6.2](#) i [10.2.9](#)).

Grupa na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku otrzymała gwarancje bankowe i ubezpieczeniowe w wysokości odpowiednio 2 793 mln PLN oraz 2 804 mln PLN. Grupa dodatkowo przyjmuje od swoich odbiorców zabezpieczenie w postaci poręczeń, dobrowolne poddanie się egzekucji (Art. 777 KPC), kaucji, zastawu rejestrowego, hipotek i weksli.

10.4. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

10.4.1. Posiadane koncesje

Grupa prowadzi działalność gospodarczą, która ze względu na interes publiczny wymaga posiadania koncesji.

31/12/2018	Okresy pozostałe do wygaśnięcia koncesji (w latach)
Energia elektryczna: wytwarzanie, dystrybucja, obrót	1-12
Energia ciepła: wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja, obrót	7-12
Gaz ziemny: dystrybucja, obrót w kraju i zagranicą	2-12
Paliwa ciekłe: wytwarzanie, przesyłanie, magazynowanie, przeladunek, obrót w kraju i zagranicą	3-12
Bezziomnikowe magazynowanie ropy naftowej i paliw płynnych	11
Złóża soli kamiennej: eksploatacja	14
Poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	1-4
Morskie Farmy Wiatrowe: przygotowanie, realizacja, eksploatacja	23
Ochrona osób i mienia	bezterminowo

Na dzień 31 grudnia 2018 i 31 grudnia 2017 roku Grupa nie posiadała zobowiązań umownych na usługi koncesjonowane zgodnie z interpretacją KIMSF 12 - Umowy na usługi koncesjonowane.

10.4.2. Leasing

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Leasing

Przez umowę leasingu rozumie się umowę, na mocy której w zamian za opłatę lub serię opłat, leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do używania składnika aktywów przez uzgodniony okres. Aktywa używane na podstawie umowy leasingu finansowego, a więc umowy, która przenosi ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingobiorcy. Aktywa używane na podstawie umowy leasingu operacyjnego, a więc umowy, która nie przenosi ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingodawcy. Ustalenie czy następuje przekazanie ryzyka i korzyści zależy od oceny istoty treści ekonomicznej transakcji.

PROFESJONALNY OSĄD

Zarząd dokonuje osądu kwalifikując umowy leasingowe jako leasing finansowy lub leasing operacyjny na podstawie analizy treści ekonomicznej transakcji.

10.4.2.1. Grupa jako leasingobiorca

Leasing operacyjny

Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 5 675 mln PLN.

Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2017, poprzednio ujawniona w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2017 rok, wynosiła 773 mln PLN i była oparta o interpretację prawną definicji leasingu nieodwoływalnego. W wyniku ponownej oceny definicji nieodwoływalności, zwłaszcza biorąc pod uwagę aspekty ekonomiczne, dodatkowe umowy są obecnie uwzględnione w ramach umów leasingu operacyjnego i obejmują głównie prawo wieczystego użytkowania gruntów, grunty dzierżawione pod stacje paliw i miejsca obsługi podróży, pomieszczenia biurowe, cysterny kolejowe i autostanowiska. Gdyby te umowy zostały uwzględnione w wartości przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiłyby w przybliżeniu 5 449 mln PLN.

Dla prawa wieczystego użytkowania gruntów Grupa przyjęła, że nieodwołalnym okresem jest cały okres na który te prawo zostało przyznane.

	Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych	
	31/12/2018	31/12/2017
do 1 roku	492	346
powyżej 1 roku do 5 lat	1 270	1 049
powyżej 5 lat	3 913	4 054
	5 675	5 449

Leasing finansowy

Grupa jako leasingobiorca posiadała na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku umowy leasingowe o charakterze finansowym, które dotyczą głównie budynków i budowli, urządzeń technicznych i maszyn oraz środków transportu.

W zawartych umowach leasingowych obowiązują ogólne warunki leasingu finansowego, nie ma klauzul dotyczących warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych, istnieje możliwość zakupu przedmiotu leasingu oraz ewentualność ich przedłużenia.

NOTA	Wartość bieżąca przyszłych minimalnych opłat leasingowych		Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
do 1 roku	36	32	44	39
powyżej 1 roku do 5 lat	81	68	103	89
powyżej 5 lat	112	98	139	126
	229	198	286	254

10.2.6.4, 10.2.9

Rzeczowe aktywa trwałe użytkowane na bazie umów leasingu finansowego

	31/12/2018	31/12/2017
Rzeczowe aktywa trwałe	221	190
Budynki i budowle	146	124
Urządzenia techniczne i maszyny	23	31
Środki transportu i pozostałe	52	35

10.4.2.2. Grupa jako leasingodawca

Leasing operacyjny

Leasing operacyjny dotyczy nieruchomości inwestycyjnych stanowiących własność Grupy, objętych umowami leasingu w większości na czas nieokreślony. Wszystkie umowy leasingu operacyjnego zawierają klauzule weryfikacji stawek rynkowych w przypadku, gdy leasingobiorca wykorzysta możliwość ich przedłużenia.

Należności z tytułu zawartych nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego

	31/12/2018	31/12/2017
do 1 roku	4	4
od 1 roku do 5 lat	16	15
powyżej 5 lat	60	57
	80	76

10.4.3. Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wraz z kosztami finansowania zewnętrznego poniesionych w 2018 roku oraz w 2017 roku wynosiła odpowiednio 4 280 mln PLN i 4 602 mln PLN, w tym nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska odpowiednio 204 mln PLN i 79 mln PLN.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość przyszłych zobowiązań z tytułu podpisanych do tego dnia kontraktów inwestycyjnych wyniosła odpowiednio 1 281 mln PLN i 1 538 mln PLN.

10.4.4. Aktywa i zobowiązania warunkowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Aktywa i zobowiązania warunkowe

Grupa ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o aktywach warunkowych jeśli wpływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny. Jeśli jest to wykonalne w praktyce, Grupa szacuje skutki finansowe aktywów warunkowych, wyceniając je zgodnie z zasadami obowiązującymi przy wycenie rezerw.

Grupa ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o zobowiązaniach warunkowych jeśli wpływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny, chyba że prawdopodobieństwo wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest znikome.

SZACUNKI

Zobowiązania warunkowe

Grupa szacuje możliwe przyszłe zobowiązania, stanowiące zobowiązania warunkowe, w oparciu o wartość roszczeń w ramach toczących się postępowań, w których spółki z Grupy ORLEN są stroną pozwaną.

10.4.4.1. Aktywa warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły aktywa warunkowe a na dzień 31 grudnia 2017 roku dotyczyły odszkodowania z tytułu awarii instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol. Szczegółowy opis w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym za 2017 rok.

10.4.4.2. Zobowiązania warunkowe

Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji w których spółki z Grupy ORLEN są stroną pozwaną:

Pozew I.P.-95 s.r.o. przeciwko UNIPETROL RPA s.r.o. o odszkodowanie

W dniu 23 maja 2012 roku UNIPETROL RPA s.r.o. otrzymał z Sądu Okręgowego w Ostrawie pozew spółki I.P.-95 s.r.o. o odszkodowanie związane ze złożeniem przez UNIPETROL RPA s.r.o. w listopadzie 2009 roku wniosku o ogłoszenie upadłości spółki I.P.-95 s.r.o. Łączna wartość pozwu wynosi około 299 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2018 roku (co odpowiada 1 789 mln CZK). UNIPETROL RPA s.r.o. jest jednym z ośmiu podmiotów pozwanych solidarnie o zapłatę wyżej wymienionej kwoty. Na wniosek I.P.-95 s.r.o. toczyło się postępowanie dotyczące przystąpienia do sprawy w charakterze powoda spółki NESTARMO TRADING LIMITED. Sąd odmówił zgody na przystąpienie tej spółki do sprawy. W lutym 2018 roku sąd oddalił w całości pozew orzekając na korzyść UNIPETROL RPA s.r.o. W dniu 3 kwietnia 2018 roku I.P.-95 s.r.o. złożył apelację od orzeczenia sądu pierwszej instancji. W dniu 22 maja 2018 roku Sąd Okręgowy w Ostrawie zobowiązał I.P. – 95 s.r.o. do zapłaty opłaty od apelacji. W dniu 11 grudnia 2018 roku Sąd drugiej instancji oddalił apelację I.P.-95 s.r.o. od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrawie. Wyrok jest prawomocny. Obecnie I.P. – 95 s.r.o. ma możliwość wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku sądu drugiej instancji. W ocenie UNIPETROL RPA s.r.o. roszczenie jest bezpodstawne.

Roszczenie Warter Fuels S.A (poprzednio: OBR S.A.) przeciwko PKN ORLEN o odszkodowanie

W dniu 5 września 2014 roku spółka OBR S.A. (obecnie: Warter Fuels S.A.) wystąpiła przeciwko PKN ORLEN do Sądu Okręgowego w Łodzi z pozwem o zapłatę z tytułu zarzucanego naruszenia przez PKN ORLEN praw do patentu. Kwota roszczenia w pozwie została oszacowana przez Warter Fuels S.A. na kwotę około 83 mln PLN. Żądanie pozwu obejmuje zasądzenie od PKN ORLEN na rzecz Warter Fuels S.A. sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej wartości opłaty licencyjnej za korzystanie z rozwiązania objętego ww. patentem oraz zasądzenie obowiązku zwrotu korzyści uzyskanych na skutek stosowania tego rozwiązania. W dniu 16 października 2014 roku PKN ORLEN złożył odpowiedź na pozew. Pismem procesowym z dnia 11 grudnia 2014 roku wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na kwotę około 247 mln PLN. Dotychczas odbyło się kilka rozpraw (ostatnia 28 września 2018 roku), podczas których sąd przesłuchał świadków zgłoszonych przez strony. Pełnomocnik PKN ORLEN złożył także wniosek o zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się równoległe postępowanie o ustalenie

prawa do spornego patentu, którego wynik będzie miał znaczenie dla rozstrzygnięcia w sprawie o naruszenie. Wniosek nie został jeszcze rozpatrzony. W ocenie PKN ORLEN roszczenia Warter Fuels S.A. są bezpodstawne.

Pozew Polocktransneft Druzhba przeciwko AB ORLEN Lietuva

W dniu 21 września 2017 roku spółka AB ORLEN Lietuva otrzymała z sądu pozew białoruskiej spółki Polocktransneft Druzhba (operator białoruskiego odcinka rurociągu Przyjaźń) o zapłatę odszkodowania za ropę naftową, która jako tzw. ropa technologiczna od 1992 roku znajdowała się na litewskim odcinku rurociągu Przyjaźń i została wykorzystana przez ORLEN Lietuva po tym jak w 2006 roku działalność tego odcinka została wstrzymana. Polocktransneft Druzhba uważa, że ropa ta była jej własnością. Wartość roszczenia wynosi około 315 mln PLN przeliczone kursiem z dnia 31 grudnia 2018 roku (co odpowiada 84 mln USD). Pozew obejmuje również żądanie zapłaty odsetek i kosztów postępowania. ORLEN Lietuva złożyła odpowiedź na pozew. W dniu 15 marca 2018 roku odbyła się rozprawa. W dniu 29 marca 2018 roku sąd oddalił roszczenie powoda. Polocktransneft Druzhba wniósł apelację od wyroku oddalającego powództwo. ORLEN Lietuva złożyła odpowiedź na apelację. Nie został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej. W ocenie ORLEN Lietuva powyższe roszczenie jest bezpodstawne.

Poza postępowaniami opisanymi powyżej Grupa nie zidentyfikowała innych istotnych zobowiązań warunkowych.

10.4.5. Zabezpieczenia akcyzowe

Zabezpieczenia akcyzowe i akcyza od wyrobów i towarów znajdujących się w procedurze zawieszono poboru wynosiły na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 2 626 mln PLN i 2 577 mln PLN.

10.4.6. Transakcje z podmiotami powiązaniymi

W 2018 roku oraz w 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku na podstawie złożonych oświadczeń, nie wystąpiły transakcje podmiotów powiązanych z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej.

W 2018 roku i 2017 roku na podstawie złożonych oświadczeń, wystąpiły transakcje bliskich osób powiązanych z pozostałym kluczowym personelem kierowniczym Jednostki Dominującej oraz kluczowym personelem kierowniczym spółek Grupy ORLEN z podmiotami powiązanymi w kwocie odpowiednio 0,3 mln PLN i 0,5 mln PLN, które dotyczyły głównie zakupu usług prawnych i marketingowych

10.4.6.1. Wynagrodzenia wypłacone i należne lub potencjalnie należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego Jednostki Dominującej oraz spółek Grupy ORLEN

	2018	2017
Jednostka Dominująca		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	40,3	42,3
Zarząd	9,5	12,9
Rada Nadzorcza	1,2	0,8
Pozostały kluczowy personel	29,6	28,6
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	11,1	2,5
Zarząd	1,2	1,4
Pozostały kluczowy personel	9,9	1,1
Jednostki zależne		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	130,8	123,4
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0,4	0,3
Pozostałe świadczenia długoterminowe	0,2	0,2
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	7,6	5,0
	190,4	173,7

Powyższa tabela przedstawia wynagrodzenia wypłacone, należne lub potencjalnie należne kluczowemu personelowi kierowniczemu Jednostki Dominującej i spółek zależnych w okresie sprawozdawczym.

Ponadto na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku PKN ORLEN posiada rezerwy na świadczenia po okresie zatrudnienia w wysokości odpowiednio 0,2 mln PLN i 0,3 mln PLN oraz pozostałe świadczenia długoterminowe w wysokości odpowiednio 0,5 mln PLN.

Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego Grupy ORLEN

Regulaminy dotyczące premiowania funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, dyrektorów bezpośrednio podległych Zarządowi PKN ORLEN oraz pozostałych kluczowych stanowisk Grupy ORLEN mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczonych na początku okresu premiowego przez Radę Nadzorczą dla Członków Zarządu oraz przez Zarząd dla pracowników kluczowego personelu kierowniczego. Systemy Premiowania są spójne z Wartościami Koncernu, promują współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami i motywują do osiągania najlepszych wyników w skali Grupy ORLEN. Postawione cele mają charakter zarówno jakościowy, jak i ilościowy, i są rozliczane po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone.

Wynagrodzenia z tytułu zakazu konkurencji i rozwiązania umowy w rezultacie odwołania z zajmowanego stanowiska

W II połowie 2018 roku w oparciu o uchwałę Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN z 17 lipca 2018 roku wprowadzono zmiany w umowach Członków Zarządu PKN ORLEN w zakresie zakazu konkurencji. Zgodnie z umowami Członkowie Zarządu PKN ORLEN i Członkowie Zarządów spółek Grupy ORLEN zobowiązani są przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym otrzymują wynagrodzenie (odszkodowanie) w wysokości 50% lub 100% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Zapisy w umowach dotyczące zakazu konkurencji po ustaniu funkcji Członka Zarządu wchodzi w życie dopiero po upływie 3 lub 6 miesięcy pełnienia funkcji Członka Zarządu.

Ponadto umowy przewidują wypłatę odprawy w przypadku rozwiązania umowy lub wypowiedzenia umowy przez Spółkę, z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych, istotnych obowiązków wynikających z umowy, pod warunkiem pełnienia funkcji Członka Zarządu przez okres co najmniej 12 miesięcy. Odprawa w takim przypadku wynosi trzykrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Dyrektorzy bezpośrednio podlegli Zarządowi PKN ORLEN standardowo zobowiązani są do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu umowy. W tym czasie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Odprawa z tytułu rozwiązania umowy przez Pracodawcę wynosi standardowo sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

10.4.6.2. Transakcje oraz stan rozrachunków spółek Grupy ORLEN z podmiotami powiązanymi

	Sprzedaż		Zakupy	
	2018	2017	2018	2017
Jednostki wspólnokontrolowane	2 956	2 718	(143)	(142)
wspólne przedsięwzięcia	2 794	2 577	(45)	(42)
wspólne działania	162	141	(98)	(100)
Jednostki stowarzyszone	-	40	-	(4)
	2 956	2 758	(143)	(146)

	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Jednostki wspólnokontrolowane	614	484	16	16
wspólne przedsięwzięcia	593	463	5	8
wspólne działania	21	21	11	8
	614	484	16	16

Powyższe transakcje z podmiotami powiązanymi obejmują głównie sprzedaż i zakupy produktów rafineryjnych i petrochemicznych oraz usług. W 2018 roku i w 2017 roku w Grupie nie wystąpiły transakcje zawarte z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.

10.4.6.3. Transakcje z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Na dzień 31 grudnia 2018 oraz 31 grudnia 2017 roku Skarb Państwa był właścicielem 27,52% akcji Jednostki Dominującej Grupy ORLEN - PKN ORLEN i posiada zdolność wywierania na nią znaczącego wpływu.

Grupa zidentyfikowała transakcje z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa głównie w oparciu o „Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2017 roku, w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów, członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne” (Dz. U. 2017 r. poz. 10, ze zmianami Dz.U. 2017 r. poz. 205 oraz poz. 1164).

W 2018 i w 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 i na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa zidentyfikowała następujące transakcje:

	2018	2017
Sprzedaż	1 943	1 548
Zakupy	(5 126)	(3 589)

	31/12/2018	31/12/2017
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	230	298
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	189	559

Powyższe transakcje, przeprowadzone na warunkach rynkowych, związane były głównie z bieżącą działalnością operacyjną Grupy ORLEN i dotyczyły głównie sprzedaży paliw, zakupu i sprzedaży gazu ziemnego, energii, usług transportowych i magazynowania.

Dodatkowo występowały również transakcje o charakterze finansowym (opłaty bankowe, prowizje) z Bankiem PKO BP, Bankiem Pekao S.A. oraz z Bankiem Gospodarstwa Krajowego.

10.4.7. Wynagrodzenie wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

	2018	2017
Jednostka Dominująca	1,6	1,7
Badanie sprawozdań finansowych	0,9	1,0
Inne usługi poświadczające:	0,7	0,7
przeglądy sprawozdań finansowych	0,5	0,5
pozostałe usługi	0,2	0,2
Jednostki zależne Grupy Kapitałowej	3,8	3,9
Badanie sprawozdań finansowych	3,5	3,6
Inne usługi poświadczające:	0,3	0,3
przeglądy sprawozdań finansowych	0,2	0,2
pozostałe usługi	0,1	0,1
	5,4	5,6

W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym podmiotem uprawnionym do badania sprawozdania finansowego Spółki był Deloitte Audit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Zgodnie z umową zawartą w dniu 21 marca 2017 roku na lata 2017 i 2018 Deloitte Audit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa począwszy od I kwartału 2017 roku wykonuje przeglądy śródrocznych oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy. W dniu 20 grudnia 2018 roku Rada Nadzorcza PKN ORLEN dokonała wyboru Deloitte Audit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa do przeprowadzenia przeglądów śródrocznych sprawozdań finansowych oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy za lata 2019-2021.

11. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego nie wystąpiły inne zdarzenia poza ujawnionymi w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, które wymagałyby ujęcia lub ujawnienia.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki Dominującej w dniu 20 marca 2019 roku.

.....
Daniel Obajtek
Prezes Zarządu

.....
Armen Artwich
Członek Zarządu

.....
Patrycja Klarecka
Członek Zarządu

.....
Zbigniew Leszczyński
Członek Zarządu

.....
Wiesław Protasewicz
Członek Zarządu

.....
Michał Róg
Członek Zarządu

.....
Józef Węgrecki
Członek Zarządu